

Gozdarstvo na prelomnici

Zaradi živahne razprave na seji OLO, ki je bila 24. septembra, so morali odložiti zadnje točko dnevnega reda, poiriditev programa in finančnega načrta Vodne skupnosti Dolenjske, za prihodnjic. V razpravo okoli prvih dveh točk, v katerih je bilo obdelano gibanje gospodarstva do konca avgusta letos ter sprejem odloka o določitvi gozdnogospodarskih območij, je poseglo kar 11 diskutantov. V zadnjih številkih smo že nekolikokrat postregli našim bralcem s številčnimi podatki o gibanju gospodarstva v letošnjem letu. Zelo podrobno smo to problematiko obdelali pretekli teden v poročilu o seji okrajnega komiteja ZKS pod naslovom »Obdobje vsestranskega prizadevanja za reševanje aktualnih družbenih problemov.« Zato se bomo tokrat izognili številkam in se omejili na glavne misli, ki jih je nakazala razprava. Najdlje pa se bomo pomudili okoli predlogov o bodoči organizaciji gozdarske službe, ker so se v razpravi prav tu mnenja najbolj kresala.

Poročilo o gibanju gospodarstva do konca avgusta letos ponovno ugotavlja predvsem dve pomanjkljivosti, obe pa sta v medsebojni vzročni zvezi: naše gospodarstvo še vedno v značajni meri kreditira navzven, v posameznih panogah in gozdnogospodarskih organizacijah pa se proizvodnja prepočasno prilagaja potrebam tržišča. Večje izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, boljše in sodobnejše tehnološke po-

stopke ter vse ostalo, kar novi gospodarski instrumenti in letošnji ukrepi zahtevajo, bomo v naši sorazmerno dislocirani proizvodnji dosegli z integracijo (združevanjem) in z boljšo in sodobnejšo delitvijo dela v proizvodnji. Zato je treba pozdraviti težnje, ki se v

tem smislu že porajajo v gradbeništvu, v tekstilni in tudi v lesno predelovalni panogi. Izvoz je še vedno zelo pomemben, zato se moramo truditi, da bi ga kar najbolj presegli, ker bomo prevzete obveze brez posebnih naporov zmogli. Na področju investiranja je še vedno precej napak, bodisi zato, ker investiramo v objekte, ki niso dovolj daljnoročno pretehtani, in vlagamo sredstva v nove objekte, čeprav bi marsikje lahko ob preureditvi starih dosegli enak učinek z manjšimi naložbami, pa tudi zato, ker so investicije marsikje še vedno predolgotrajne.

Predlog odloka o dveh gozdnogospodarskih območjih na področju okraja bo ustvaril v gozdarstvu trdne temelje za doseg gozdnogospodarskih ciljev, ki jih zahteva družba. S podružbljanjem gozdarske proizvodnje, ki bo v novi obliki laže stekla, bomo odpravili protislovja med kolektivnim značajem gozdov in zasebnim lastništvom. Načrtno gospodarjenje z vsemi gozdovi v območju okraja, ki dajejo les kot pomembno surovino, bo zagotovilo boljše preskrbljenost lesnopredelovalne industrije, gozdna gojitvena dela, ki bodo v skladu z izkoriščanjem in odpravilo vse dosežanje pomanjkljivo-

sti, ko smo obravnavali zasebne gozdove posebej in družbene posebej ter sredstva gozdnih skladov drobiti. VIII. dolenjsko gozdnogospodarsko območje bo obsegalo 69.192 ha gozdov (od tega 45.074 zasebnih) na področju občin Črnomelj in Metlika ter del gozdov v občinah Novo mesto, Trebnje in Ivančna gorica. IX. brežiško gozdnogospodarsko območje bo zajelo 64.396 hektar gozdov (od tega 48.843 ha zasebnih) v občinah Brežice in Sevnica ter deloma v občinah Novo mesto, Trebnje, Smarje, Sentjur, Hrasnik in Zagorje. V obeh območjih, ki s svojimi mejami predstavljata gozdnogospodarsko in ekonomsko zaključeno celoto, je tudi 18 tisoč hektar gozdov iz področja okrajev Ljubljana in Celje.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Visokega in dragega gosta, predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Leonida Brežnjeva smo v ponedeljek popoldne lahko pozdravili tudi v našem okraju med njegovo potjo iz Ljubljane v Zagreb v družbi tovariša Aleksandra Rankovića in drugih. Posebno veliko ljubi se je zbralo ob avtomobilski cesti v Trebnjem, pri Karteljovem, v Mačkovecu, pri Drnovem in še posebej pri Brežicah, kjer se je visoki gost s spremstvom za nekaj minut ustavil in vzradoščen odzdravljaval zbrani množici. Na čateškem priključku mu je brežiška pionirka podarila velik šopek rdečih rož, sekretar občinskega komiteja ZKS Vinko Jurkas pa mu je izrekel pristržno dobrodošlico. Izredno dobre volje je Leonid Brežnjev ob krasnem vremenu nadaljeval pot v Zagreb. — Na sliki: predsednik Leonid Brežnjev med postankom v Catežu (Foto: DOLENJSKI LIST)

V SEVNICI: republiška pionirska oddaja o prometnih predpisih

Podmladek AMD Sevnica je z novim šolskim letom spet začel redno delati. Ima že 20 članov, ki znajo voziti moped in se to jesen ponovno učijo prometnih predpisov. V mesecu prometne varnosti imajo program s posebnim poudarkom na varnosti na cestah. V ta namen so v Sevnici razobesili plakate, ki opozarjajo na varnost. Razen tega bodo postavili na vidnih mestih dve tabli z lepaki. V tem mesecu mora biti vsak podmladkar najmanj dve uri pri usmerjanju in dve uri pri kontroli prometa. V so-

lah pa bodo ustrezna predavanja.

V petek, 5. oktobra, bo ob 19,30 v domu »Partizana« v Sevnici javna oddaja, na kateri bodo tekmovale tričlanske ekipe podmladkov AMD in prometnih krožkov šol iz vse Slovenije. Tekmovalci bodo odgovarjali na vprašanja iz knjige prometnih predpisov za leto 1962. Prijavilo se je že 10 ekip.

Oddaja bo nedvomno zanimiva, ker bo prva in največja prireditev v mesecu prometne varnosti.

S seje izvršnega odbora okrajnega odbora SZDL

Pretekli četrtek so na redni seji izvršnega odbora okrajnega odbora Socialistične zveze predelali sklepe 6. seje okrajnega odbora SZDL, ki jih dobijo te dni vse krajevne organizacije SZDL in sindikalna vodstva. Na seji so nadalje razpravljali o pripravah na krajevne konference organizacij; člani okrajnega odbora naj pri tem povsod intenzivno pomagajo. Izboljšati bo treba predvsem poročevalsko službo, da bodo občinska politična vodstva kot okrajni odbor SZDL sproti imeli pregled nad delom in potekom priprav. Na seji so nadalje razpravljali o metodah dela za predelavo predosnutka nove ustave in o pripravah za 7. sejo okrajnega odbora SZDL ki bo sredi oktobra.

Kultura v komuni

Svet Svobod in prosvetnih društev našega okraja bo imel v soboto, 6. oktobra, v Novem mestu svojo tretjo sejo. Na dnevnem redu je poročilo »Kultura v komuni«, o čemer so v zadnjih dveh tednih razpravljali tudi na razširjenih sejah občinskih svetov Svobod in PD.

Izvoljeni so delegati za volilna telesa

Sekretariat za delo izvršnega sveta LRS je že potrdil ustanovitve komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu za območje vseh sedmih komun v okraju.

V tem tednu so bile volitve delegatov v volilna telesa v manjših enotah (v kolektivih, ki zaposlujejo manj kot 750 ljudi). Na ta način je izvoljenih 49 volilnih teles, v katerih so delegati vseh gospodarskih organizacij, organov uprave, zavodov in ustanov razen Tovarne papirja Videm-Kriško. Industrije motornih vozil (Novo mesto), Novolesa (Novo mesto) in premožnostnika Senovo. Delegati v volilnih telesih bodo prihodnji teden izvolili 49 članov nove skupščine komu-

nalne skupnosti, preostale štiri člane (skupščina bo imela 53 članov) pa bodo izvolili člani delavskih svetov in upravnih odborov IMV, Tovarne papirja, premožnostnika Senovo in Novolesa.

Volitve delegatov v volilna telesa so opravili delavski sveti in upravni odbori manjših gospodarskih organizacij ter izvršni odbori sindikalnih podružnic zavodov, ustanov in organov uprave. — Volitve so brez dvoma odgovorna naloga, saj bodo izvoljeni predstavniki kolektivov v skupščini komunalne skupnosti zavarovancev gospodaril s poldrugo milijardo dinarjev. Ko bo nova skupščina sprejela statut, bodo se volitve v svete zavarovancev (samoupravni organ zavarovancev v komuni) in komisije. V predvolilni akciji so zavarovanci povsod živo razpravljali o dohodkih in izdatkih socialnega zavarovanja, zlasti pa so bile povsod živahne razprave o zdravstvenem zavarovanju, ker na tem skladu izdatki hitreje naraščajo kot dohodki. Sestanke zavarovancev so povsod sklicale sindikalne podružnice.

OTROK — DRUŽINSKA SREČA

Od 1. do 7. oktobra praznujemo teden otroka. V tem tednu razpravljamo o najmlajših članih družine, o skrbi zanje in možnostih, da bi jim nudili kar največ razvedrila. Otroci so največje bogastvo družine, zato si prizadevamo, da bi ga dobro vzgojili, mu nudili vse, kar potrebuje, in ga privajali na zmerno življenje. Nikoli pa ne bi smeli biti vzrok družinskih razdorov, ker je za otroka najhujše to, če je že od detinstva izobčen iz družinske sreče.

V Novem mestu bodo v tem tednu roditeljski sestanki s starši, danes in jutri pa bodo v otroškem vrtcu »Vide Tomšič« lutkovne predstave za otroke. V torek, 9. oktobra, bodo starši šoloobveznih in predšolskih otrok v Novem mestu poslušali predavanje dr. Gogala pod naslovom »Družina kot kolektiv«.

V tednu otroka praznuje DPM Novo mesto-center 10-letnico obstoja, zato se bodo njegovi člani še posebej posvetili vprašanju varstva in vzgoje najmlajših.

OD 1. DO 31. OKTOBRA: MESEC PROMETNE VARNOSTI

Za promet brez nesreč

Strokovnjaki so izračunali, da znaša celotna gospodarska škoda zaradi prometnih nesreč v Jugoslaviji letno blizu 40 milijard dinarjev. Človeka zaboli glava, ko razmišlja, kaj bi lahko naredili z denarjem, ki ga večkrat nesrametno izgubimo. Tolikšne izgube za državo, ki z vsemi napori gradi boljše prihodnost, niso majhen udarec.

Zaskrbnjuje je, da so se prometne nesreče predvsem zadnja leta pomnožile. Res je, da je na porast nezgod precej vplivalo večje število motornih vozil v cestnem prometu, vendar bi se dalo doseči vsaj neko sorazmerje med številom vozil in številom nesreč, ker popolnoma varnega prometa zaradi objektivnih razlogov najbrž ne bomo nikoli imeli. Torej bi bilo treba zavreti porast nesreč, ki nastajajo iz znanih vzrokov in zaradi pomanjkljivosti, ki bi jih mogli odpraviti oziroma vsaj zmanjšati.

Razumljivo je, da tega ne moremo narediti čez noč, pa tudi ne v enem mesecu. Potrebna je vzgoja, s katero bi morali zajeti res vse državljane.

Organi, ki rešujejo vprašanja reda in

varnosti na cestah, vsako leto prireajo mesec prometne varnosti. Letošnja akcija je v zveznem merilu začela Avtomoto zveza Jugoslavije, v Sloveniji pa republiška Avto-moto zveza. Ta je tudi pripravila program za akcijo v oktobru, mesecu prometne varnosti. Program zadolžuje vse organe, gospodarske, politične in družbene organizacije, ustanove, zavode in posameznike, da s skupnimi napori rešujejo pereča vprašanja v prometu.

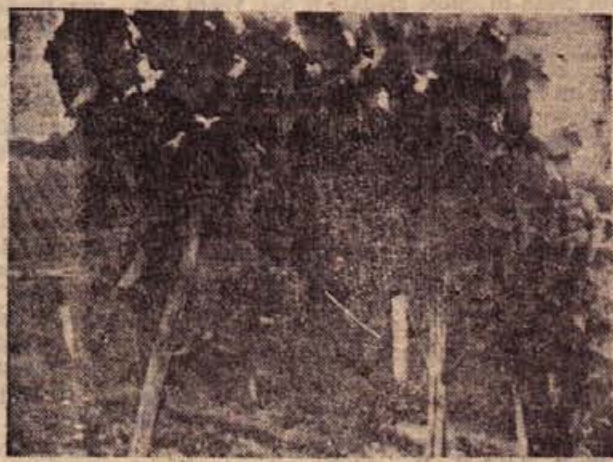
Oktobrska akcija nima namena samo zmanjšati število prometnih nesreč, ampak tudi posvetiti skrb vzgoji otrok, mladine in ostalega prebivalstva oziroma zaščititi ljudi in njihove imovine pred prometnimi nesrečami.

Med problemi, ki se pojavljajo hkrati s hitrim razvojem cestnega prometa, je vprašanje nesreč še posebno resno. Zakaj? Lani se je ponesrečil skoraj vsak tristoletdeseti Slovenec; letos do sredine septembra je na cesti izgubilo življenje 146 ljudi, 2412 pa je bilo poškodovanih. V Sloveniji pride eno motorno vozilo na 27 prebivalcev, s čimer se naša republika uvršča že med

prometno razvite dežele. Če upoštevamo, da potujejo po naših cestah tisoči in tisoči tujih turistov, je na cestah širom po Sloveniji promet res gost, gostejši kot kjerkoli v Jugoslaviji. Neopazljivost voznikov in pešcev, ponekod še slabo urejene prometne naprave, slabe ceste, pomanjkanje prometnih znakov in zastareli predpisi cestnega prometa največkrat botrujejo nesrečam. Zato bo oktobrska akcija posvetila največjo pozornost predvsem tem vprašanjem ter poskušala podučiti voznike in pešce, da ima vsepovsod prednost le ena stvar — življenje.

Dosedanje akcije, ki so bile v Sloveniji že dvakrat, so dale veliko uspehov. Morda je med največjimi ta, da je bilo vsakokrat v oktobru, ki velja za rekordna med nesrečnimi meseci, manj nesreč kot druga leta, ko še ni bilo podobnih akcij. Vendar bi želeli, da se temeljiti preventivni ukrepi v cestnem prometu ne bi izvajali samo v oktobru, mesecu prometne varnosti, pač pa vedno. S tem bi dosegli, da bi bil na cestah večji red in manj nesreč.

Slovenija je na akcijo pripravljena. Kot vselej bodo razen republiške komisije delale tudi okrajne in občinske komisije. Uspeh pa bo le, če bodo ti odbori znali stvar pravilno jemati in pritegniti k delu vse, ki jih kakorkoli zadeva vprašanje varnosti na cesti.

Pogled na poln trs v sodobnem vinogradniškem nasadu KZ Bizeljsko. Letošnja letina v vinogradih ne bo posebno obilna, vendar bo kapljica dobra, zlasti še, če bo sonce v 14 dneh do trgatve jagode dozorelo.

Vse za koristi človeka

»Takšen osvobojeni človek je dejansko subjekt, zaradi katerega socialistična država obstaja in ki naj mu bo podrejena.«

Edvard Kardelj na skupnem zasedanju Zvezne ljudske skupščine in zveznega odbora SZDLJ.

Govorec o načelnih osnovah nove ustave, je tovariš Kardelj zlasti podčrtal misel, da je človek tisti, ki so mu namenjene koristi vsake družbene akcije. Socialistična država obstaja zaradi človeka in mu je tudi podrejena. Toda pri tem, ko govorimo o človeku, nimamo v mislih sebičnega človeka, zaprtega vase, samo v svoje individualne koristi, ne meneč se za koristi drugih. Predosnutek nove ustave govori o drugačnem človeku — srečujemo ga vsak dan in na vsakem koraku — s tem ko stalno upošteva dva poglobljena činitelja družbenega razvoja: interes osvobojenega dela in interes socialistične družbe ter njuno usklajanje na vseh nivojih. Tovariš Kardelj je lepo pojasnil skladnost obeh interesov, ko je rekel, da nihče nima pravice krniti pravice človeka, da pod enakimi pogoji za vse in v sozmerju s svojim delom sodeluje pri delitvi proizvodov družbenega dela, da enakopravno sodeluje pri odločanju o materialni bazi in drugih pogojih svojega dela. A tudi obratno: nihče — ne posameznik ne kolektiv — nima pravice spodkopavati socialističnih odnosov in sebično vsiljevati svoje interese na škodo skupnosti.

Tovariš Kardelj je, ko je govoril o osnovnih družbeno-ekonomskih gibalnih silah socialističnega napredka, ugotovil, da ustava ne izhaja od države kot za zmeraj dane in nespremenljive ali celo nezmožljive institucije, ki neomejeno vlada nad državno lastnino in ki naj »vzreže kruha« državljanom. Ustava izhaja po besedah tovariša Tita od človeka, ki je zaradi družbene lastnine sredstev

za proizvodnjo in družbenega samoupravljanja začel čedalje bolj postajati — sam svoje sreče kovač. Zato se tudi osebne pravice v predosnutku nove ustave izražajo predvsem kot pravice človeka in šele na temelju teh kot pravice državljanov.

Kardelj referat na skupnem zasedanju zvezne ljudske skupščine in zveznega odbora SZDLJ obširno govori o vlogi in položaju subjektivnega činitelja socialistične družbe. O tem je Kardelj med drugim dejal, da Zveza komunistov in Socialistična zveza pri uresničevanju svoje posebne družbene vloge nimata potrebe, da neposredno poveljujeta pri vsakdanjem delu in gospodarjenju delovnih ljudi in njihovih delovnih organizacij. Usmerjeni sta v mobilizacijo delovnih ljudi za izgradnjo socialističnih družbeno-ekonomskih odnosov in v idejno in politično pomoč delovnim ljudem, ki samostojno delujejo v samoupravnih organizacijah in na delovnih mestih. Zveza komunistov in Socialistična zveza potemtakem nimata namena, da bi vladali namesto ljudi, temveč s svojo socialistično vzgojno vlogo spodbujata in mobilizirata ljudi, da bi sami čim uspešneje vladali, torej delovali v samoupravnih organizacijah in odločali o družbenih zadevah.

Referat se je dotaknil tudi demokratičnega centralizma. Pri tem je citiral naslednje Titove besede: »Nova ustava mora izraziti predvsem dejstvo, da odsejajo današnji odnosi v Jugoslaviji tisto stopnjo v socialističnem razvoju, na kateri je delo osvobojeno v tem smislu, da je nedotakljiva pravica občana do

Pravkar se je končal desetdnevni obisk predsednika Prezidijskega Vrhovnega sovjeta ZSSR Leonida Iljiča Brežnjeva v Jugoslaviji. Brežnjev je prišel kot uradni poglavar sovjetske države, da bi vrnil obisk predsednika Titu, ki je obiskal Sovjetsko zvezo leta 1956. Čeprav — ko to pišemo — še ni bilo objavljeno uradno sporočilo o obisku in razgovorih, ki jih je imel predsednik Brežnjev s predsednikom Titom in drugimi visokimi jugoslovanskimi funkcionarji, je vendarle že zdaj mogoče vsaj deloma oceniti pomen tega obiska.

Predvsem kaže obisk predsednika Brežnjeva v Jugoslaviji na zboljšanje odnosov med ZSSR in Jugoslavijo, zboljšanje, ki je plod premišljenega in potrpežljivega diplomatskega in političnega dela z obeh strani in medsebojnih stikov. V zadnjem času so Sovjetsko zvezo obiskali državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, predsednik ljudske skupščine FLRJ Petar Stambolić na čelu jugoslovanske parlamentarne delegacije in podpredsednik zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović. Sovjetski minister za zunanje zadeve Andrej Gromiko pa je obiskal Beograd.

To so bile vidne priprave za ta obisk poleg nenehnega procesa zboljšanja meddržavnih odnosov, ki so — priznajmo — v preteklosti doživljali zelo hude preizkušnje in so bili skraćeni na malenkosten obseg diplomatskih stikov.

Polagoma in s strpnostjo in potrpežljivim delom so se začeli odnosi normalizirati, da so postali takšni, kakršni morajo biti odnosi med dvema suverenima in neodvisnima državama. To je vsekakor koristno ne samo za ZSSR in Jugoslavijo, ampak tudi za mir v svetu. Koristno za obe

dela in da si prisvoji ekvivalent za svoje delo, skupnost pa vzame toliko, kolikor je potrebno za vzdrževanje skupnih služb in poslovanje. — Tovariš Kardelj je posebej poudaril, da predosnutek nove ustave utrjuje široke samoupravne in demokratične pravice delovnih kolektivov, občin ter drugih politično-teritorialnih skupnosti, toda hkrati zagotavlja družbeni skupnosti vsa tista uravnavna sredstva, organizacijske oblike in instrumente za nadzorstvo, ki so

državi, ki verujeta v ideal izgradnje socialistične družbe po lastnih možnostih in zamislih, in koristno v svetovnem obsegu, saj se s premagovanjem starih sporov in nevednosti ustvarjajo ugodni pogoji za plodno meddržavno sodelovanje tudi drugod.

In prav to je bistvo jugoslovanske zunanje politike, ki je bila vedno dinamična, nikoli dogmatska in zmeraj pripravljena izkoristiti vse možnosti za zboljšanje mednarodne-

Taki komentatorji radi opozarjajo na podobnost ali skladnost stališč obeh držav do določenih pomembnih zunanje-političnih vprašanj, čeprav so naši najvišji predstavniki dovolj jasno in dovolj pogosto povedali, da so naša stališča do določenih zunanje-političnih vprašanj plod naših lastnih očen in pojmovanj, kaj najbolj koristi svetovnemu miru, ne pa plod kakršnega koli »oponašanja« ali »kopiranja« stališč te ali one velesile, te ali one države. Če

Obisk Brežnjeva

ga vzdušja in mednarodnih odnosov. Če je prav koristno, da se normalizirajo in boljšajo odnosi med ZSSR in Jugoslavijo, to ne pomeni, da se normalizirajo in boljšajo na račun kogar koli tretjega in da se normalizirajo in boljšajo na račun naše politike enakopravnega sodelovanja z vsemi državami na svetu, ki so voljne sodelovati z nami na taki osnovi.

To ni potrebno poudariti zato, ker bi bila pri obisku predsednika Brežnjeva taka politika kakor koli v dvomih, ampak zato, ker se na Zahodu še zmeraj najdejo določeni krogi in določeni komentatorji, ki sleherno zboljšanje odnosov med nami in ZSSR, da celo normalizacijo odnosov, tolmačijo kot »naslonitev« Jugoslavije na Moskvo, »tendenco« slabitve našega doslednega izvenblokovskega stališča v mednarodnih odnosih in »opuščanja« politike aktivne in pozitivne nevtralnosti.

pa se določena naša stališča, izoblikovana po naši objektivni in samostojni presoji, pač skladajo ali so podobna določenim zunanje-političnim stališčem ZSSR, je to tem bolje in ne slabše.

Toda za velikansko večino informiranega svetovnega mnenja se tako vprašanje že dolgo ne postavlja več. To mnenje — prav tako kot naše domače, jugoslovansko mnenje — vidi v obisku predsednika Brežnjeva in v razgovorih, ki jih je imel ob tej priložnosti z našimi voditelji, nov dragocen prispevek sporazumevanju med narodi in utrjevanju miru v času, ki je precej nemiren in nestabilen in ko v raznih delih sveta spet tljijo nevarni ognji morebitnih spopadov, ki bi se brez take razumne in daljnovidne politike utrjevanja dobrih odnosov med državami in narodi, kakršno vodi Jugoslavija, utegnili razplamteti v nevarne zublje ali celo v en sam, vseobsežen požar svetovne vojne.

koristi človeka so povedali tudi poslanci in člani Zveznega odbora SZDLJ na skupni seji obeh forumov. Gojko Garčević je dejal, da je pravica do dela demokratična, socialna človekova pravica, to je potrditev delavčevega človeškega dostojanstva in pogoj, da se delavec čuti človeka, da ima občutek osebne veljave. — Jože Potrč je v razpravi govoril o osvobojenem delu, ki mu z ustavo postavljamo spomenik. Rekel je, da so s samoupravljanjem dani

pogoji za razvoj resničnega ustvarjalnega dela, za ukinitve najemniških odnosov in sploh odnosov, v katerih je bil človek tisočletja zatirano, ponižano, zapuščen bitje. — Zlatan Sremec je poudaril, da z načeli naše prakse, ki jih osvaja nova ustava, prispeva naša država dokument, iz katerega je čutili veliko ljubezen do človeka in človečanstva. — Dragocene misli o človeku, ki so mu namenjene vse koristi našega družbenega razvoja, naše socialistične izgradnje in katerega koristi so cilj vsega, kar delamo in za kar se borimo, so prispevali tudi drugi poslanci in člani zveznega odbora SZDLJ, ki so sodelovali v živahni razpravi o predosnutku nove ustave.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Pionirji so storili vse, da bi bilo praznovanje 20-letnice pionirske organizacije čim bolj veselejše. Široko po Sloveniji so bile prireditve, v Ljubljani, Lepi, beli slovenski prestolnici pa je bilo osrednje praznovanje. V soboto so bile številne prireditve, veličastna baklada in ognjemet na Trgu revolucije. V nedeljo dopoldne pa se je 15.000 pionirjev in pionirk ter pionirjev-delegatov iz vse Slovenije in bratskih republik zbralo pred muzejem NOB, kjer so odkrili spomenik pionirjem. V Tivoliju so bile tudi razigrane športno-zabavne prireditve, kjer so pionirji pokazali svoje mlade, pa veliko obetajoče moči. Zbranim pionirjem in pionirkam je spregovoril pisatelj France Bevk. Lepo, kot to zna priljubljeni mladinski pisatelj, je orisal lik pionirja-borca med narodnoosvobodilnim bojem. Dejal je, da so bili mladi pionirji junaki v najtežjih dneh, ko je bila od sovražnika pogazena in razkosana naša domovina, ko so se nam srca krčila od bolečine, ko sta otrokom groza in žalost gledala iz oči. Vsem tem bo spomenik kot klic tople zahvale. Pionirji pa naj bodo kot pionir in pionirka na spomeniku, ki zorno mlada rasteča v življenje, za soncem še vse lepših dni, z očmi uprtimi v goloba miru.

Te dni se je sestal Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije. Ugotovil je, da industrijska proizvodnja, čeprav še ne dosega predvidenega obsega, kaže v zadnjih mesecih stalno težnjo po naraščanju, prav tako tudi proizvodnost dela. Čeprav sorazmerno hitro narašča izvoz, še vedno niso izrabljene vse možnosti za njegovo še večje povečanje. Izvršni svet je tudi sklenil predlagati Ljudski skupščini, naj spodbudi ljudske odbore k pospešeni izdelavi urbanističnih programov, k odločnejšemu preprečevanju stihijske in nezakonite graditve. Sprejel je še več drugih predpisov in predlogov zakonov.

Predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Stane Kavčič je v in-

terviju za »Delo« med drugim dejal, da čedalje bolj prevladuje spoznanje, da je nemogoče procvajati na dosednji pol obrtniški — pol industrijski način. Razvoj nujno vodi k vse večji specializaciji, kooperaciji in k čedalje tesnejšemu medsebojnemu povezovanju v najrazličnejših oblikah in na najrazličnejših nivojih. Draga in slaba proizvodnja nima več perspektive. — Tovariš Kavčič je

KLIC TOPLE ZAHVALE PIONIRJEM - BORCEM

v obširnem intervjuju dejal, da smo že do sedaj dosegli konkretne uspehe na torišču integracije gospodarstva. Imamo že številne primere medsebojnega povezovanja in sodelovanja, čeprav se pri tem srečujemo tudi z negativnimi pojavi, kot so administrativno združevanje, združevanje zgolj iz konkurenčnih razlogov, predpisovanje in utesnjevanje gospodarskih organizacij v teritorialne okvire, obravnavanje integracije v luči razdelitve vodstvenih položajev itd. Pri medsebojnem povezovanju in sodelovanju oziroma združevanju je treba upoštevati delavsko samoupravljanje, ki ga integracija ne sme slabiti, ampak ga mora nasprotno krečiti. Hkrati, ko koncentriramo nekatere operativne, strokovne, znanstveno-raziskovalne, komercialne in finančne funkcije posameznih gospodarskih organizacij, se morajo funkcije neposrednega delavskega samoupravljanja in neposredne delavske oblasti še bolj dekoncentrirati.

Lidija Sentjarc, predsednica komisije izvršnega odbora Zveznega odbora SZDLJ za organizacijska in kadrovska vprašanja, je v razgovoru z novinarji dejala, da predvillne aktivnosti v organizacijah Socialistične zve-

ze ne sniemo zapostavljati zaradi ustavne razprave. Nasprotno, razprava o predosnutku zvezne ustave mora biti močna spodbuda organizacijam SZDL, da temeljito preučijo konkretno politiko in dejavnost na svojem območju.

V Ljubljani je bil štiridnevni seminar za vodstveni kader občinskih in krajevnih organizacij SZDL, ki ga je organizirala komisija za idejno-vzgojno delo Glavnega odbora SZDL. O gospodarskih temah so govorili profesor Anton Moljk, inž. Viktor Turnšek, Janvid Flere, Janko Smole, Rudi Čačinovič in Riko Jerman. Vida Tomšič, predsednica Ljudske skupščine, je udeležencem seminarja govorila o predosnutku zvezne ustave.

Na seji sekretariata konference za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije so menili, da bo morala konference poskrbeti, da bo sleherna ženska seznanjena z načeli nove zvezne ustave. V občinah si bodo konference prizadevale, da bodo prišle osnovne ustavne postavke, na primer varstvo matere in otroka, krajevne skupnosti, tudi v občinski statute in v statute gospodarskih organizacij ter da jih bodo tudi praktično rešili.

Na seji Sveta za znanost LRS so obravnavali delovne perspektive v organizaciji raziskovalnega dela v Sloveniji. Ugotovili so, da je šel lani za te namene 1 odstotek narodnega dohodka. To so znatna sredstva, ki pa bodo morala še naraščati. Govorili so tudi o potrebi po boljši koordinaciji dela med proizvodnimi organizacijami in znanstveno-raziskovalnimi ustanovami.

Letos smo izvozili 37 odstotkov več nekovin kot lani. To so ugotovili na seji izvršnega odbora sveta za nekovine. Pomembno je še to, da se je izboljšala tudi izvozna truktura, saj odpade 80 odstotkov izvoza na končne proizvode. Ugodnost izvoza nekovin pa je tudi v tem, da je čedalje večja usmerjenost na področja za nas ugodnejših valut.

■ Jemenski polkovnik Abdulah Talal je z vojsko izvedel v Jemenu državni udar proti kralju el Badru, ki je med obljegenjem kraljevske palače v Sani zgorel s svojimi pristaši. Uporni jemenski oficirji, ki so — kot vse kaže — uspešno izvedli prevrat, so ukinitelj monarhijo in razglasili republiko.

■ Alžirska ustavodajna skupščina je na svojem prvem zasedanju izvolila za predsednika skupščine bivšega predsednika zadržane alžirske vlade Ferhata Abasa in za predsednika vlade Ahmeda Ben Bello. Ben Bello bo vodil alžirsko delegacijo na zasedanju Generalne skupščine OZN.

■ Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve FLRJ je na tiskovni konferenci izjavil, da je sklep skupnega odbora predstavnika doma in semata ameriškega kongresa ZDA o ukinitvi klavzule najvišjih ugodnosti v trgovini med ZDA in Jugoslavijo enostranski sklep ne samo ekonomske, ampak tudi politične diskriminacije do naše države.

■ V ameriški zvezni državi Mississippi se čedalje bolj ostruje položaj zaradi rasističnega stališča guvernerja Barnetta in javnosti do spretna črnca Meredithna na »belo« univerzo. Prišlo je tudi do hudih spopadov med študenti in zvezno policijo.

Gozdarstvo na prelomnici

(Nadaljevanje s 1. strani)

cije in rekonstrukcije (Belasica, Belt, Kanjžarica) ter na zdravje težnje po združevanju podjetij, kakršne je že čutili. Opozoril je tudi na to, da bo potreben ostrejši nadzor nad politiko delitve v kolektivih, ker ponekod ni so dovolj resno sprejeli opozoril komisije za usklajanje delitve. Alojz Huter, upravnik KZ Črnomelj, je razpravljal o problemih v kmetijstvu in gozdarstvu. V pogodbenem sodelovanju je plan izpolnjen 54-odstotno, v gozdarstvu 64-odstotno, v lastni proizvodnji zadruga pa je nekoliko slabše. Življenski obrate je prizadela suša, kuma je za nakup predraga, predvidoma bo izpolnjenega le 60 odstotkov življenskega plana. Investicije v zadrugi se odvijajo v redu, 18 milijonov sredstev, namenjenih odkupu najetih zemljišč, bodo proučevali v nakup novih površin. Še vedno pa je premalo sredstev za odkup zemljišč in tudi o stanovanjih in drugih napravah v kmetijstvu bo treba razmišljati. Resno je opozoril na politiko odkupnih cen, ker z nizkimi cenami, za kakršne se vsako leto zgovarjamo pred sezono, povzročamo zmedo. Naštel je uspehe zadruga na področju gozdarstva (lani so posejeli 10 ha, letos 160, v bodoče pa nameravajo posejati po 700 ha na leto) in izrazil bojazen, da bo reorganizacija v gozdarstvu škodila, ker je kmet vjen svoje gozdarske zadeve urejati preko zadruga, ker so v zadrugi gospodarno prelivala obratna sredstva iz gozdarstva v kmetijstvo in narobe.

Milan Sepetavec, predsednik ObLO Brežice, je naštel težave v gospodarstvu, ki jih lahko rešujemo z združevanjem (Tovarna pohištva v Brežicah, Pletilstvo Dobova) ter nakazal potrebo po še večjem združevanju v trgovini na področju vsega okraja. Pri investicijah povzročajo nepotrebne težave razne komisije pri odobranju sredstev. Navedel je primer KGP Brežice, ki je imelo odobreno lokacijo za novo gradnjo, pa so zaradi ponovnega preverjanja na banki v Ljubljani minili trije meseci. Sredstva za odkup zemlje je treba povečati, ker novi objekti v kmetijstvu to zahtevajo, gozdarstvo proizvodnjo pa je treba ločiti od kmetijstva zaradi vse večje sečnje, ki zahteva povečanje gozdnih gojitvenih del, in zato, da bi v kmetijstvu ve-

deli, kaj je ustvarila kmetijska proizvodnja.

● Skupna obnova vinogradov?

Ferdo Sepetavec, upravnik KZ Bizeljsko, je razpravljal o vinogradništvu in podčrtal potrebo, da bi se vse 4 komune, ki imajo na svojem področju vinograde, združile ter pričele skupno in resneje reševati problem obnove vinogradov. Sodobna obdelava v obnovljenih vinogradih prihrani 200 delovnih dni na 1 ha; pri 1 litru vina dobi družba 100 din v obliki trošarine in prometnega davka, v živinorejli pa dajemo še vedno 150 din regresa na 1 kg mesa. Gradnja velikih kleti je bila doslej napačno usmerjena, ker smo gradili komercialne kleti namesto predelovalnih, bodoči zakon, ki bo dovoljeval samo odkup grozdja in ne več mošta, pa nas bo močno prizadel, če ne bomo pohiteli.

Rudi Cimperšek, upravnik KZ Sevnica, je naštel posebnosti v kmetijstvu sevniske komune, kjer so površine zelo razdrobljene in večidel neuporabne za sodobno kmetijstvo. Veliko nihanje v odkupu sadja, ker je zasebna sadjarska proizvodnja zelo primitivna in odvisna od vremena, opozarja na to, da bo treba urejati sodobne sadjarske nasade. Lani je zadruga odkupila 70 vagonov sadja, letos ga ne bo nič, sodobno urejeni sadjarski obrati zadruga pa bodo kljub temu letos dali 40 vagonov sadja. Kmetijske zadruga naj usmerjajo pogodbeno sodelovanje v kvaliteto in ne več v površino ter v odkup presežkov, ki jih potrebujemo. O problemu gozdnogospodarskih območij in o reorganizaciji gozdarske službe, ki bo nujna posledica tega, je bil mišljenja, da so dosedanje priprave in razprave potekale preveč mimo občin in prizadetih organizacij. Opozoril je na močno prepletanje gozdarstva in kmetijstva v sevniski komuni in izrazil mišljenje, da bo treba nato reorganizirati tudi kmetijske zadruga.

● Gozdarstvo terja jasen odgovor

Franc Videnič, direktor KGP Brežice, je dejal, da moramo v razpravi o določitvi gozdnogospodarskih območij smatrati reorganizacijo gozdarske službe kot poseben problem. Poročilo o stanju v gozdarstvu in pred-

log odloka o obeh gozdnogospodarskih območjih ne nanašata vprašanja reorganizacije, zato moramo izreči jasno in odločno besedo o predlogu odloka. Brez dvoma pa bo nova oblika, ki jo z njim uvajamo v gozdarstvu, prizadela nekatere kmetijske organizacije, ki so ustvarjale doslej precejšen del dobička iz gozdarstva.

Lado Trampuž, direktor Tovarne celuloze in papirja v Vidmu-Krškem, je na kratko povzeto, povedal tako: Sečnja v gozdnih zaradi velikih potreb po lesu povečujemo, gozdna gojitvena dela pa zaostajajo za 35 odstotkov. Sečnja se bo še povečevala, zato moramo pričeti v vseh gozdnih z intenzivnimi gojitvenimi deli. V to akcijo se bo morala vključiti tudi industrija kot potrošnik gozdnih bogastev. Videmska Celuloza bo morala prispevati vsaj 20 milijonov din na leto v takšne namene. Z lesom bo treba v bodoče gospodarneje ravnati. Še vedno govorimo o tem, da bi gradili nove žage, v jugoslovanskem merilu pa so vse žage komaj 50 odstotno izkoriščene. Lesa ne moremo meriti samo na kubike, ampak tudi po vrednosti, predelovati ga moramo tako, da bo vreden čimveč, ker nam ga bo primanjkovalo vedno bolj, zlasti, če bomo še naprej gospodarili tako kot doslej. 1 kubični meter drv je vreden dolar in pol, kubični meter jamskega lesa 3 dolarje, kubik žaganega lesa 8 dolarjev in pol, kubik lesa, predelanega v celulozo, 17 dolarjev in pol, kubik lesa za proizvodnjo kemičnih vlaken pa je vreden 20 dolarjev. Te cene naj nam bodo vodilo, kadar razmišljamo o tem, kako in za kaj uporabljati les.

Ludvik Golob, predsednik ObLO Novo mesto, je v razpravi o investicijah poudaril, da smo v preteklosti preveč zapostavljali pomen ekonomičnosti naložb ter rentabilnosti nove proizvodnje, hkrati pa objekte preveč razmetavali. Te napake bomo lahko zdaj opravičili samo z združevanjem v gospodarstvu. Kmetijska proizvodnja ne dosega takšnih uspehov, kot jih želimo, ker smo jo zapostavljali. Komune niso naredile vsega, kar bi lahko, v kmetijstvu pa je še vse preveč pisarniškega vodenja proizvodnje. S trdnim davčno politiko in z odloki o obvezni agrotehniko na kmetijskih površinah lahko veliko dosežemo. Iz tega

lahko razberemo, da gozdarstvo ni nepremostljiv problem, da ni tako tesno povezano s kmetijstvom, kot radi poudarjamo. Razvoj pa opozarja, da je skrajni čas dokončno razčistiti z gozdarstvom. V rastoči kmetijski proizvodnji ne smemo pozabljati na industrijo, ki bo pridelke predelovala. To je zlasti pomembno, ker si z intenzivnim kmetijstvom ustvarjamo surovinske pogoje zanjo.

● Tudi v gozdarstvu potrebujemo združevanje

Podpredsednik OLO Silvo Gorenc je ob koncu razprave ponovno poudaril, da stanje v gozdarstvu zahteva takojšnjo odločitev. Odlok o gozdnogospodarskih območjih pa ni mišljen kot napad na zadruga, zato ni prav, če ga ocenjujemo tako. Tudi ta odlok pomeni gospodarsko združevanje, kakršnega je vse več in več. Ljudskim odborom ne bodo odvzete prav nobene pristojnosti na področju gozdarstva. Celo več, v novih območjih, bomo v okviru specializiranih gozdarstvenih organizacij po komunah ustanovljali obrate, kljub temu pa vodili enotno politiko v celotnem gozdarstvu. Z večjo in močnejšo materialno osnovo bomo ustvarili boljše pogoje za razvoj samoupravnih pravic in odnosov v gozdarstvu in za demokratičnost pri odločanju. Resnica, da z našimi gozdovi oskrbujemo samo 3 odstotke potreb Tovarne papirja v Vidmu-Krškem, nas sili k temu. Morda je vse, kar je bilo v razpravi naštet o sevniskem področju, res, pozabiti pa ne smemo, da je prav v Sevnici močno razvita lesna industrija in se moramo vprašati, kako dolgo jo bodo sevniski gozdovi sposobni oskrbovati, če bo šlo tudi naprej tako kot doslej.

Predsednik OLO Niko Belopavlič je v zaključni besedi povzel misli diskutantov in poudaril, da smo že pri lanski reorganizaciji zadržali želeli obravnavati gozdarstvo ločeno od kmetijstva, vendar takrat ni šlo tako. Poudariti je treba, da so se posamezne zadruga v gozdarstvu zelo potrudile, kot kaže primer KZ Črnomelj. Po drugi strani spet pa smo kmetijstvo združevali z gozdarstvom zaradi prelivanja sredstev iz gozdarstva v kmetijstvo. 300 milijonov sredstev, ki smo jih

na ta način prelili, bi, kot vidimo danes, zelo zelo potrebovali v gozdarstvu. Iz razprave je bilo čutiti strah zadruga, češ kako bodo gospodarili z našimi gozdovi drugi. Tam, kjer so zadruga za gozdove skrbele, je takšen strah deloma upravičen. Bolj pa bi nas moralo biti strah zato, ker vidimo, da se lesna industrija vedno bolj razvija in potrebuje vedno več lesa. S sekanjem in prodajanjem hlodovine ne bomo prišli daleč. Gozdovi so izčrpani, obeta se nam večji posek, zato bo treba vanje vlagati celotna sredstva gozdnih skladov, hkrati pa tudi sredstva iz industrije, ki je potrošnik lesa.

● Odlok je sprejet

Namen seje je bil sprejeti odlok o gozdnogospodarskih območjih, katerega, kot vse kaže, moramo sprejeti. Za razpravo o tem, kako reorganizirati gozdarsko službo in kako ločiti gozdarstvo od kmetijstva, pa nam še preostane časa, čeprav bi treba tudi s tem pohiteti in ukrepati tako, da bi z novim le-

tom vedeli kako in kaj. Občinski ljudski odbori naj takoj prične razpravljati o reorganizaciji gozdarske službe in prilagoditvi novim pogojem. Problem razmejitve med gozdarsko in kmetijsko proizvodnjo pa nastopa samo v KGPK Novo mesto, zato naj o tem temeljiteje razmišlja novomeška komuna.

Odborniki so nato novi odlok o gozdnogospodarskih območjih potrdili (dva odbornika sta se glasovanja vzdržala) ter izglasovali še odlok o oprostitvi plačila tistega dela proračunskega prispevka, ki pripada okraju, za časopisno-založniška podjetja, delavsko-uslužbenske restavracije in menze, planinske domove ter zavode za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, odlok o določitvi števila članov UO Gospodarske zbornice in odlok, s katerim je svet za splošno in notranjo politiko pri OLO pooblaščen za izdajanje predpisov o sistemizaciji delovnih mest in o položajnih plačah uslužbencev pri upravnih organih OLO Novo mesto.

ŠE ENKRAT: KRATKA NAVODILA ZA JESENSKO SETEV

Če se odločimo za setev pšenice, je važna predvsem izbira zemlje in semena. Osvetujemo setev na slabih zemljah, to je na zamočvirjenih in zelo plitvih peščenih tleh. Najboljša so težka ali vsaj srednje težka, dovolj humozna tla. Močno zakisana tla niso primerna.

Pšenico sejemo za okopavinami, to so: koruza, krompir, stročnice in krmske okopavine. Takoj po spravilu okopavin pognojimo in zaorjemo 400 kg nitrofoskala. Zemlja mora biti do setve primerno sesedena; zelo težka tla preorjemo vsaj 10-14 dni pred setvijo in zabranamo. Ves potrebni nitrofoskal uporabimo vsaj 7 dni pred setvijo, da ne bo trpela kalivost. Povsod, kjer je možno, naj se izvede strojna setev; njene prednosti so že dovolj znane. Uporabljamo bomo 200 do 240 kg semena na hektar, ki pa mora imeti zajamčeno uporabno vrednost, mora biti dovolj zdravo, kalivo in sortno čisto. Priporočamo gosto setev, da dosežemo dovolj gost sklop. Za novomeški okraj priporočamo naslednje že preizkušene sorte:

Za boljše zemljo Leonardo, Étoile de Choisy in San Pastore, za slabšo zemljo pa San Marino.

Cas setve je odvisen od sorte in področja. Na splošno priporočamo za vse te sorte setev — to je odvisno od področja — med 20. septembrom do 20. oktobrom. To so intenzivne sorte, ki zahtevajo več umetnih gnojil kot naše domače. Zaradi večjih zahtev po hranilnih snoveh je nujno, da dušična gnojila, ki se hitro izpirajo, damo v dveh ali treh obrokih v času od 15. novembra do 15. marca. Ugotovljeno je, da intenzivne sorte rastejo in se razvijajo tudi pozimi, dokler temperatura ne pade pod ničlo. Spomladansko dognojevanje je posebno potrebno tudi, če mrzaz poškoduje posevek. Dušična gnojila v tem primeru škodo popravijo. Dober pridelek je v glavnem odvisen od agrotehniko, šele nato od vremenskih razmer.

M. S.

V. skupščina republiške zveze slepih bo v Dolenjskih Toplicah

Po sklepu republiškega odbora Zveze slepih Slovenije bo V. redna skupščina te organizacije 19. in 20. oktobra v Dolenjskih Toplicah. Pri Zvezi slepih okraja Novo mesto, ki je prevzela organizacijo skupščine, so že sestavili pripravljalni odbor, v katerem je razen zastopnika organizacije slepih še po en član okrajnega odbora SZDL, okrajnega odbora RK in občinskega odbora SZDL. Naloga odbora je, da pripravi vse potrebno za nemoteno delo skupščine in poskrbi, da bi se 90 delegatov in 30 gostov, med katerimi bodo tudi zastopniki vseh republiških

zvez slepih iz Jugoslavije ter več drugih visokih gostov, kar najbolj počutilo.

Skupščina bo razpravljala predvsem o vključevanju slepih v družbeno življenje, njihovi zaposlitvi in izobraževanju kakor tudi o odnosih do slepih državljanov. Na koncu bo sprejela nov delovni program in nova pravila, po katerih bodo delale vse organizacije slepih v Sloveniji.

V času, ko bo zasedala skupščina, bo v Dolenjskih Toplicah odprta razstava, ki bo prikazovala pripomočke slepih pri njihovi dejavnosti in nekatere izdelke te dejavnosti.

Gradbena podjetja, rudniki, trgovska podjetja, kmetijske zadruga, individualni graditelji stanovanjskih hišic, **NAROČAJTE — UPORABLJAJTE ZA GRADNJE ZIDAKE IZ ELEKTROFILTRSKEGA PEPELA!**

- Nizke cene,
- kvalitetna izdelava,
- hitrejša gradnja,
- prihranek na materialu,
- dobra toplotna in zvočna izolacija,
- znatna pocenitev gradnje!

Dobavljamo vagonске pošiljke. Rok dobave takoj. Možnost naročila pisмено, telefonično na št. 80-113, Trbovlje, ali osebno v Trbovljah. Zahtevajte prospekte! Za naročila se priporoča **ELEKTRARNA TRBOVLJE, OBRAT TOVARNE ZIDAKOV, TRBOVLJE**

LURGI ZIDAK - zidak bodočnosti

Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij LRS v Ljubljani je v sodelovanju z ELES iz Ljubljane raziskoval, kako praktično uporabiti odpadni material, ki nastaja pri izgorevanju pod kotli elektrarne, in obenem rešiti problem onesnaženja reke Save, kamor se je doslej ves ta material odplaval. Ugotovitev so pokazale, da je elektrofiltrski pepel možno predelati v zidake, ki so enakovredni standardni opeki, kar je potrdila predvsem tudi že njihova dosedanja dveletna uporaba širom po Sloveniji. Zamisel je torej našla svoje mesto in zgrajena je bila tovarna obratna pri elektrarni. Od otvoritve tovarne leta 1960 pa do danes je bil dosežen že znaten napredek, kvaliteta se je izboljšala, protivodnja nevarnost narašča, med potrošniki pa je za njene izdelke precejšnje zanimanje, saj dan za dnem odhajajo izpred tovarne v Trbovljah polni va-

goni zidakov za gradnjo novih objektov, stanovanjskih naselij in podobno. Trenutno proizvodnja celo še ne dohaja povpraševanja na trgu.

Zidaki iz elektrofiltrskega pepela so izdelani iz pepela z dodatkom hidriranega apna in azbestne halde. Uporabljajo se za visoke in nizke gradnje, dosežejo namreč visoko tlačno trdnost (150 kg/cm²). Zaradi fine granulacije materiala se lahko cpeka žaga, vanjo se lahko zabijajo žičniki, dobro se da dolbsti in vrtati z navadnimi spiralnimi svedrji. Gradnja objektov z zidaki iz elektrofiltrskega pepela je mnogo cenejša od gradnje s klasično opeko. Zaradi dobre toplotne izolacije in visoke trdnosti se smejo s temi zidaki zidati zunanji zidovi debeline 30 cm. So večjega formata, zato se prihranijo precejšnje količine malte, ki je potrebna za zidanje. Kljub gladki površini zidakov

se apnena in podaljšana malta nanjo odlično vežeta. Zaradi večjega formata poteka zidanje mnogo hitreje kot pa s klasično opeko. Ker je zidak iz elektrofiltrskega pepela lahek, se tudi transportni stroški znižajo. Zidak ima luknje tako razporejene, da zidar z minimalnimi udarci hitro odseka potreben kos, ki ga potrebuje pri zidanju (vezave na vogalih, pri prečnih in predelnih stenah).

Ob upoštevanju vseh navedenih lastnosti se stroški gradnje z zidaki iz elektrofiltrskega pepela znatno zmanjšajo.

Raziskave so pokazale, da se oblikovanci iz elektrofiltrskega pepela lahko uporabijo tudi za permanizacijo jamskih hodnikov v rudnikih. Poskusi so dali zelo dobre rezultate in danes jih naši rudniki, predvsem Zagorje in delno tudi Trbovlje — Hraštnik, že s pridom uporabljajo za permanizacijo jamskih hodnikov.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je bila investicija za izgradnjo tovarne zidakov dobro naložena in da je izgradnja za naše gospodarstvo velikega pomena, uspeh in prednost pa je zlasti še v tem, kot je bilo že omenjeno, da velike količine pepela ne gredo več neizkoriščene v Savo.

Proizvajamo: 1. zidake formata 28,5 x 18,5 x 18,5 cm, ki so 5,2-krat večji od normalne opečne enote. Poraba: kos/m² — 25, kos/m³ 30. Cena za en kos 55 din, fco Trbovlje.

2. zidake formata 25 x 25 x 14 cm, ki so 4,67-krat večji od normalnih opek. Poraba: kos/m² 29, kos/m³ 90. Cena 50 din za en kos fco Trbovlje.

3. Za permaniziranje jamskih hodnikov v rudnikih proizvajamo jamske oblikovance raznih dimenzij in po naročilu.

Elektrarna Trbovlje obrat tovarna zidakov

ALI NE POZNAJO POŠTNIH UGODNOSTI?

Tovariš urednik,
v naš urad prihaja precej pisemske pošte. Imamo poštni predal, pa vendar nam npr. ena izmed novomeških tovarn frankira pisma po 20 din, druga pa z 10 din. Njihove uslužbenke najbrž ne vedo, da je dovolj znamka za 5 din, če oddaš pismo za naslovnika, ki ima v Novem mestu poštni predal osebno na pošti pri okenčku. Zelo veliko dobimo pošte ob raznih praznikih in za novo leto; tudi takrat je precej pisem, ki imajo nalepljenih preveč znamk. Ker nekateri uslužbenci ne poznajo predpisov o poštnih tarifah, imajo njihovi kolektivi nepotrebne izdatke

MARIJA ZAJC,
Novo mesto

KAJ BO S CESTNO RAZSVETLJAVO V LOKI?

Tovariš urednik!
Dolgo časa so Ločani in Račičani molčali, čeprav že mesec dni ne sveti nobena ulična svetilka. Vemo, da je napeljava za ulično razsvetljavo odslužila, to je ugotovila tudi izpostava Elektro v Sevnici: ko namestijo nove žarnice, redkokatera sveti več kot 2 ali tri dni. Koliko denarja gre samo za žarnice? Električarji iz Sevnice pa pravijo: »Dajte nam denar, pa bomo vse uredili!« To je popolnoma pravilno.

Prebivalstvo na območju krajevnega urada v Loki zahteva, naj se denar, ki ga je dobivalo zdaj že likvidirano komunalno podjetje v Sevnici, razdeli krajevnim uradom. Na ta način bi tudi Loka dobila svoj delež in s pomočjo krajevnih organizacij SZDL rešila vprašanje nočne razsvetljave.

Grejo v zimo, dnevi se krajšajo. Ljudje, ki hodijo ponoči po nerazsvetljenih cestah, so neopretni in nevarni, da se jim kaj zgodi. Zato Ločani in Račičani pozivajo pristojne organe, naj razdelijo sredstva krajevnim uradom. Naj se dokončno uredi ulična razsvetljava, pa ne bo treba več razpravljati o njej.

STANKO SKOCIR,
Loka

ZAKAJ GLUHA UŠESA?

Tovariš urednik!
V Vavti vasi razpada Kavčkova hiša, ki priznani vasi nikakor ni v ponos. V njej se redijo podgane in mrčes. Podgane nadlegujejo sosede, katerih pritožbe pa so bile do zdaj neuspešne. Na zahtevo oblastnih organov, naj lastnik hišo popravi ali poruši, je gospodar sicer obljubil, da bo stvar uredil, hiša pa še vedno stoji. Ker sosede ne morejo trpeti podgan in mrčesa, upravičeno žele, da bi lastnik razpadajoče hiše upošteval odlok oblastnih organov.

DRAGO GREGORC,
Dolenjske Toplice

IN VENDAR SE DA...

Tovariš urednik!
Kraji na področju V. terena, kot so okolica železniške postaje v Kandiji, Irča vas, Brod, so optički brez gnezda. Krajevnih organizacij ZB, SZDL in druge tukaj nimajo lastne strehe niti dvorane za sestanke, zborovanja, predavanja in druge prireditve. Zato je njihovo delovanje skoraj nemogoče.

Razen tega ta teren vedno bolj pogreša trgovino, čeprav bi bila v začetku manjša. Ljudje, ki potujejo in čakajo vlak na kandijski postaji, pa bi radi restavracijo ali vsaj bife. Za kolodvorsko restavracijo je bila svojčas zidana hiša na Šmihelski cesti, trgovina pa je bila na Drski.

Na vseh sestankih in zborovanjih tega terena (v gostilni Jakše na Drski) so ponovno poudarjali, naj bi tudi ti predeli imeli svoj dom. Vendar smo lahko hkrati slišali odgovore: »Nemogoče! Ne da se! Ne zmoremo!

Ljudje so trdno prepričani, da bi se nekaj le dalo narediti. Vsaka organizacija zase seveda tega ne bi zmogla, vsi skupaj pa bi lahko zgradili primeren dom, ki bi imel dovolj veliko dvorano za vse potrebe in morda še za kino. Poleg ostalih prostorov bi bili v njem lahko še trgovina, restavracija ali vsaj bife. Razen terenskih organizacij bi morali prizadevanje podpreti tudi gostinci in trgovci ter morda tudi gradbeni sklad in ObLO. V ta namen bi lahko najeli tudi posojilo.

ALOJZ STINE,
Novo mesto,
Volčičeva ul. 17

Najpogostnejši vzroki smrti: obolenje srca in ožilja

Kaj nam pove ocena zdravstvenega stanja prebivalstva v okraju — Umrljivost je pod republiškim povprečjem, dojenčkov pa umre pri nas več kot v drugih okrajih Slovenije — Preventivni zdravstveni službi bo treba odmeriti več pomoči in ji nuditi boljše pogoje za širšo dejavnost?

Na zadnji skupni seji okrajnega odbora SZDL in OSS je predsednica sveta za zdravstvo pri OLO tov. Draga Rome poročala med drugim tudi o zdravstvenem stanju prebivalstva v našem okraju. Po podatkih, ki jih je posredoval okrajni zavod za zdravstveno varstvo, lahko ugotovimo napredek in prizadevanje zdravstvene službe za boljše zdravstveno stanje delovnih ljudi na našem področju.

Umrljivost je v novomeškem okraju pod republiškim povprečjem. Med 1000 prebivalci je umrlo lani 8,6%, medtem ko znaša povprečje v LRS 9%. Najpogostnejši vzroki za smrt so obolenja srca in ožilja, na drugem mestu so raka-

sta obolenja, sledijo pa jim bolezni dihal in centralnega živčnega sistema. Največji odstotek umrljivosti je v občini Sevnica (9,76%) zaradi večjega števila upokojenecv in dveh domov za stare in onemogle, ki sta na področju sevniske občine.

Zal pa je umrljivost dojenčkov nad republiškim povprečjem. Dojenčkov do 1 leta starosti umre v okraju 3,06 odst. (republiško povprečje: 2,94 odst.). Najnižje povprečje umrljivosti otrok je v metliški občini (1,65 odst.) in v sevniški občini (2,02 odst.), največ dojenčkov pa umre v novomeški občini, kjer znaša umrljivost kar 3,7 odst. in je stanje zaskrbljujoče. — Čeprav rodi približno 75 odstotkov žena v bolnišnici, je še vedno 3 odst. po-

rodni brez strokovne pomoči. Družbeni problem v okraju so tudi splavi, čeprav njihovo število rahlo upada (na 100 živorojenih otrok je zdaj 40 splavov).

Solskih otrok zdravniki ne pregledujejo redno, v občini Trebnje pa lani takih pregledov sploh ni bilo. Na vseh pregledih lahko ugotovljajo, da je 40 odst. otrok podhranjenih, tretjina med temi pa je tudi slabokrvnih. Veliko pomagajo pri odpravljanju teh ugotovitev šolske mlečne kuhinje, zdravstvene kolonije in zdravstvena vzgoja staršev. Dispanzerji za žene, predšolske in šolske otroke bi morali delovati v vsaki občini. — Zelo slabo in zaskrbljujoče je stanje zobovja pri šolski mladini; problem zobozdravstva je pri mladini prav tako preč kot pri odraslih.

Zanimiv je pregled, zaradi katerih bolezni smo imeli v okraju v letošnjem prvem polletju največ izgub in izostankov z dela. Zaradi gripe je obbolelo letos kar 29,06 odst. vseh bolnikov; v bolniškem staležu je bilo zaradi nje 5.019 zavarovancev skupno 38.885 dni! Na drugem mestu so poškodbe pri delu: bilo jih je 9.649, ki so povzročile 36.371 izgubljenih delovnih dni. Zaradi poškodb izven dela smo izgubili v okraju kar 27.286 delovnih dni, zaradi sklepne rumevmatizma pa 21.339 delovnih dni. Medtem ko je na primer tekstilna industrija glede izgubljenih dni zaradi obolenj šele na 8. mestu, kmetijstvo na 9. in kovinska industrija v

okraju na 10. mestu, »vodo« v tej nerazveseljeni statistiki obrt, gradbeništvo, rudniki in promet!

Izgube zaradi izgubljenih delovnih dni (vsled bolniškega staleža) še vedno naraščajo; letos so kar za 32 odst. večje kakor v lanskem I. polletju, saj so se povečale za 78.000 dni. Posebno nerazveseljivo je izredno visoko število kratkotrajnih obolenj (tudi vmes je prav gotovo veliko simulantov, ki obolenje samo hlinijo), naraščata pa tudi število izgubljenih delovnih dni zaradi nege obolenih družinskih članov.

Ugotovitve, ki jih daje ocena zdravstvenega stanja prebivalstva v okraju, nalagajo zdravstvu, ljudskim odborom in drugim organizacijam razne naloge. Sem sodi v prvi vrsti večja razvitost preventivne zdravstvene službe: delo dispanzerjev za žene, posvetovalnic za otroke, šolskih dispanzerjev in drugih podobnih ustanov bo moralo biti še učinkovitejše. Več moramo zahtevati tudi od higiensko-epidemiološke službe in ji dati pogoje za razširjeno delo. Delavce, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih, bo treba česče pregledovati. Nujno bo treba izboljšati zobozdravstveno službo za odrasle in otroke.

Reševanje problemov, ki so v zvezi z obolenji, pa bo treba v bodoče upoštevati kot celoto: proučiti bomo morali pogoje dela v gospodarskih organizacijah, življenjske pogoje bolnikov na domu, pri vsem tem pa ne bo treba doseči tudi tesnejše sodelovanje socialno-kadrovske službe, sanitarne in delovne inspekcije, organov socialnega zavarovanja in zdravnikov.

Le tako bomo lahko dosegli nadaljnje izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva našega okraja. Delo pa nam bo vsekakor olajšalo nadaljnje zdravstveno prosvetljevanje množic, za kar bo treba narediti v bodoče več kakor pa je bilo narejenega v zadnjih letih.

Priznanje primariju dr. Otonu Bajcu

Pred kratkim je evropska sekcija mednarodnega združenja za kardio-vaskularno kirurgijo obvestila ravnatelja novomeške bolnišnice primarija dr. Otona Bajca, da je bil na glavni skupščini te sekcije v Stockholmu soglasno izvoljen za njenega člana. Priznanemu strokovnjaku čestitamo k imenovanju!

zdravi ljudje, je njihova dejavnost zelo razgibana in raznolika. Predvsem jih najdemo v kulturno-umetniških skupinah, pojavljajo pa se tudi samostojno kot umetniki (n. pr. slikarji). Za svojo dejavnost so počeli uspehe tudi v tujini, predvsem šahisti in športniki in na kulturnih prireditvah.

Tudi Zveza gluhih Jugoslavije, ki je med najbolj aktivnimi članicami mednarodne zveze te organizacije, je znatno prispevala k reševanju vprašanj gluhih in bo še naprej skrbelo za svoje sedanje člane ter vključevala nove.

-mtr-

Ob mednarodnem dnevu gluhih

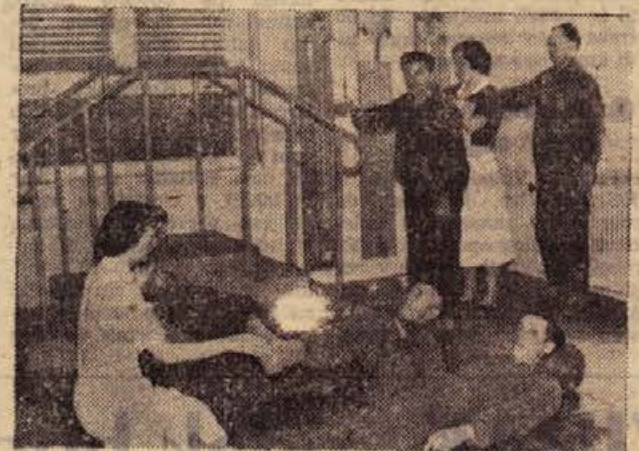
Zadnjega septembra je bil že petič mednarodni dan gluhih. Na pobudo Mednarodne zveze gluhih je letošnje praznovanje pri nas pripravila Zveza gluhih Jugoslavije, ki že 17 let skrbi za svoje člane.

Na drugem kongresu gluhih, ki je bil 1955. leta v Zagrebu so poudarili, da je potrebna večja propaganda za to organizacijo, ki skrbi za svoje člane, jim zagotavlja primerno vzgojo in delovno mesto. Primerno se je s tem v zvezi oddolžila gluhih tudi naša država, ki je omogočila šolanje gluhih državljanov in jih napotila v deavnice, kjer se izpopolnjujejo vsak v svojem poklicu. V Jugoslaviji imamo že nad 20 šol in domov z več kot 50 oddelki za več kot 700 gluhih državljanov. V Sloveniji imamo dva ustrezna zavoda: v Ljubljani in Portorožu, kjer se šola skupaj nad 100 otrok, med temi 7 otrok iz novomeškega okraja. Organizacije gluhih in organi socialnega skrbstva

pri ObLO in OLO so nedvomno rešili že veliko vprašanj, saj so jim na primer ponekod zagotovili mesto v proizvodnji, v družbenih organizacijah, ustanovah in zavodih, vendar je med 350 člani naše okrajne organizacije zaposlenih 20 gluhih, zaposlilo pa bi se lahko še 15 ljudi. Seveda jim je to treba omogočiti!

Organizacija gluhih obravnava razne socialne probleme, nerešena vprašanja šolanja članov, stanovanjske zadeve in drugo. Težave so tudi zaradi tega, ker se nekateri starši boje povedati, da imajo v družini bolnega člana. Tako je Zveza gluhih skoraj popolnoma onemogočen pregled nad gluhih. V našem okraju bodo to vprašanje delno rešili na ta način, da bodo babice popisale vse gluhe otroke do 7. leta starosti.

Kljub temu da se gluhi ne morejo uveljaviti tako kot

Zdravljenje v novomeškem Zavodu za rehabilitacijo invalidov

NAJBOLJŠE ŠOLE NAGRAJENE!

V četrtek, 20. septembra, je okrajna komisija za varnost prometa podelila nagrade vsem šolam, ki so največ naredile za prometno vzgojo mladega človeka. Nagrajene so bile predvsem tiste šole, ki so se odzvale natečaju, ki ga je pod naslovom »Varnost prometa« razpisala republiška komisija za prometno varnost. V novomeškem okraju je tekmovalo 28 šol. Med temi so bile najboljše: Sevnica, Leskovec, Krško, Vavta vas. Osnovna šola Leskovec je prejela novo kolo, Vavta vas električni gramofon, Skocjan električni gramofon z ojačevalcem in Stopiče novo kolo. Mnoge šole in posamezniki (predvsem učitelji) so dobili pismene pohvale republiške komisije za prometno varnost. Nagrajenci in pohvaljeni so obljubili, da bodo vzgojo učencev, ri obravnavanju prometne varnosti tudi v prihodnje jemali resno.

Za uspešnejše letovanje mladine

V našem okraju živi okoli 1800 otrok, ki so bodisi zdravstveno bodisi socialno ogroženi in potrebujejo posebno nege, predvsem pa letovanja v klimatskih in drugih zdraviljših ter kolonijah. Za

letovanje teh otrok v času šolskih počitnic sta doslej skrbeli Zveza prijateljev mladine in okrajni odbor RK Novo mesto. Priprave na letovanje pa so se doslej pričele vedno šele pred koncem šolskega leta, takrat so se razen tega pričela zbirati tudi potrebna sredstva. Ker je 1800 socialno in zdravstveno ogroženih otrok na našem področju resen problem, bo o tem že zdaj razpravljaj svet za zdravstvo in socialno politiko pri OLO in bo takoj pričel tudi programsko pripravljati letovanje, da bi bili doseženi večji uspehi.

Sodni prekrški in požarna varnost

V sredo, 12. septembra, je svet za splošno in notranjo politiko pri OLO Novo mesto razpravljaj poleg drugega tudi o delu okrajnega sodnika za prekrške in občinskih sodnikov za prekrške. Poročilo, prebrano na seji, obdeluje razdobje do 31. junija letošnjega leta in nudi zanimiv pregled kaznovalne politike za manjše prestopke, pa tudi pregled prestopkov, ki so jih storili državljanji, ki so se zagovarjali pred sodnikom za prekrške.

Nov vozni red: brez bistvenih prememb

Zelezniško transportno podjetje v Novem mestu je sklicalo posvetovanje zaradi sestave novega voznega reda. Sestanka so se udeležili le zastopniki iz tovarne zdravil »Krkas«, »Metalke« iz Krmelja, ObLO iz Črnomlja in avtobusnega podjetja »Gorjanci«. Silno skromna udeležba! In vzroki?

Šef ZTP tovariš Vinko Bambič je takoj v začetku povedal, da se vozni red ne bo bistveno spremenil, kar je tudi utemeljil in dal zelo točna pojasnila. Navedel je razloge, zaradi katerih ZTP ne more ustreci vsem zahtevam in željam, kajti če bi hoteli ugoditi nam na tem koncu, bi zaškripalo kje drugje. Če bi hoteli uvesti tudi vlak, ki bi prihajal iz črnomaljske smeri v Novo

mesto pred 6. uro (n. pr. ob 5.40), bi imelo podjetje letno 13 milijonov izgube. Torej je nerentabilnost razlog, da tega vlaka ne bo. Tak vlak si želijo Črnomaljeci, da bi imeli ugodno zvezo z Ljubljano, vsi pa, ki se vozimo na delo v Novo mesto, bi začeli delati tako kot vsi ostali naši tovariši — ob 6. uri.

Za Črnomaljce je tudi vlak, ki prihaja v Črnomelj nekako ob 18. uri, neprimeren, ker prihaja prezgodaj. Zeliho si spremembe, pa jim ZTP ne more ugoditi, ker bi nastopile s tem nove težave. Na progi Trebnje—Sevnica bodo uredili vozni red tako, da se bodo mogli voziti delavci iz Sevnice na delo v Krmelj in obratno. Na progi Novo mesto—Straža pa je vlakov preveč. Tu

bo več sprememb, kajti na tej relaciji ima avtobusno podjetje »Gorjanci« redne proge, pa ne kaže, da bi se železnica imela svoj vlak, ki prav zato ne bi bil zaseden.

Predlagali smo tudi, da bi ZTP kupilo šinobus, s katerim bi zadovoljevalo potrebe, kakršne so na relaciji Črnomelj—Novo mesto, vendar smo zvedeli, da bi potrebovalo za nakup 150 milijonov dinarjev, kar pa ni malo in nastane vprašanje, kje dobiti denar.

Dejstvo je, da je vedno več zaposlenih, ki imajo svoja vozila in se z njimi vozijo na delo. Tudi takih, ki si sami gradijo stanovanja v krajih zaposlitve, je vedno več, zato železnici ne kaže preneglo ukrepati.

-bil-

Gradbeniki - proizvajalci

Najprej se iznenada pojavi nekaj barak, ob njih pa kupi gradbenega materiala. Nato se prične dvigati iz tal stavba, ki hitro dobiva vse popolnejše in vse bolj dokončne oblike. Ko je gotova, predajo ključ in se preselijo drugam, na novo gradbišče. Takšni so gradbinci.

To je zgolj skop obris gradnje, ki ne pokaže težnj, odnosov, hotenj in pogumnih načrtov, ki se kot odmev našega časa porajajo tudi med gradbinci. Celo več bi lahko rekli: tiho in neopazno, pa vendar bolj kot v ostalih panogah je odmev naglega razvoja čutiti pri njih. Tokrat nam gradbinci SGP Pionir pripovedujejo o svojem namenu: kako graditi hitreje, ceneje in bolj kot doslej.

Na mizi leži razgrnjen načrt, na njem pa so urisane stanovanjske stavbe, ki bodo zrasle za sedanjim Naseljem Majde Šilc v Novem mestu. Morda v dveh letih, morda tudi pozneje, kdo ve? Če bo dovolj sredstev na razpolago, bo ta načrt vsekakor uresničen prej, kot bi bil sicer. 370 stanovanj, z urejenimi cestički, javno razsvetljavo, kanalizacijo, z vodovodom, garažami, trgovsko hišo, otroškimi vrtecem in urejenim igriščem. Vse skupaj bi veljalo 1 milijardo 400 milijonov din, to pa pomeni, da bi eno stanovanje, upošteva vse, kar smo malo prej našli, ne bilo dražje od 3 milijonov 800 tisoč din. Zakaj torej tako poceni, saj so stanovanja dandanes dražja brez prednosti, ki smo jih omenili?

Veliki kompleksi — poceni gradnja

Del odgovora na prejšnje vprašanje je v obsežnosti gradenj, ki jih podjetje izvaja. Zakaj? Če gradimo več stanovanjskih stavb na enem gradbišču in če so te stavbe razen tega tudi večje, se gradnja poceni zaradi tega, ker so orodje in stroji, ki jih uporabljamo, bolj izkoriščeni, ker se hkrati uredijo kanalizacija, vodovod, cestišča in električna napeljava za vse stavbe. Pri tem je manj prekopavanja in je delo mogoče bolje organizirati. Sodobna gradnja se zato usmerja v zazidavo večjih površin. Ne delajo več načrtov za posamezne stavbe, ampak za večje površine, kjer bo zraslo po več stavb hkrati. V načrtih so

predvidene vse komunalne naprave in vse drugo, kar bo prebivalec potreboval. Zato so se pri SGP Pionir lotili izdelave kompleksnega načrta za zidavo področja za Naselje Majde Šilc v Novem mestu. Pripravljeni so na gradnjo, ki bo, kadar jo bodo pričeli uredničevati, ena največjih te vrste na našem področju, pa bo kljub temu lahko opravljena v pičlih dveh letih, če bodo na razpolago sredstva.

Temeljita priprava — poceni gradnja

Tudi od priprav je mnogo odvisno. Ni vseeno, kdaj se prične graditi cesta k novemu gradbišču, kdaj dovažati material, ki bo pri gradnji uporabljen; zlasti pa so priprave važne danes, ko uporabljamo razne montažne elemente. Pri stareni načinu gradnje smo dovažali sproti, ko je stavba rasla, na gradbišče cement, opeko, gradbeni les, apno in vse drugo, kar je bilo potrebno. Dandanes je treba graditi hitro.

SGP Pionir uporablja že od lani 40 odst. gradiva, ki je pripravljeno vnaprej, največ v zimski sezoni, ko delo na gradbiščih zamre. Stroje v stavbah samo sestavljajo iz montažnih delov, na gradbišče pripeljejo izdelane stopnice, balkone, pedeste, okenске preklade, tipizirano gradbeno pohištvo (montažna vrata in okna, ki se vgradijo že preplekana in zasteklena) ter vse to samo vgrajujejo v stavbo. In-

stalacijska dela, ki so bila nekdanj zelo draga in so hkrati zahtevala tudi veliko časa, so poenostavljena. Vodovod in električna napeljava sta speljana v skupnih sanitarnih vozlih, zaradi uporabe raznih montažnih delov pa je zamudno razbijanje zidu nepotrebno.

Na gradbišču betonirajo samo temelje, vse ostalo pa sestavljajo iz betonskih montažnih delov, ki imajo volumen 10 zidnih opek. Zidovi se dvigajo hitreje, ker uporabljajo velike modularne opečne zidake ali pa

škrih postopkih, racionaliziramo porabo časa in sredstev in skušamo proizvajati v velikih serijah. Tudi v gradbeništvu je čutili enak težnje. Sodobnega gradbišča brez velikih žerjavov, ki dvigajo tovor več deset metrov visoko, si ne moremo več predstavljati. V cementnih silosih se prevažajo cement, mešanice betona z velikimi zmogljivostmi dobesedno bruha iz sebe kubične metre betona, starodavno zidarsko lopato so zamenjali kompresorji za ometavanje, pleskarski čopiči so se umaknili stro-

Na enem izmed Pionirjevih gradbišč

slične zidake iz drugih materialov. Tudi dimniki in ventilacijske naprave so že tipizirani in enotni. Na montažni način izveden betonska dela v stavbah pomenijo znatno pocenitev predvsem zaradi tega, ker niso več potrebni opaži iz lesa. Les je drag, njegova trajnost sorazmerno kratka, prav les pa je gradnje dražji.

Sodobna mehanizacija — poceni gradnja

V industrijski proizvodnji govorimo o avtomatizaciji in sodobnih tehnolo-

gem, ki brizgajo barvo. Izkop zemlje in ravnanje terena opravljajo buldozerji, bagri in drugi stroji. Za vse to so potrebna sredstva, tudi v gradbeništvu pa velja zakon ekonomike: kdor bo hitreje vlagal sredstva v sodobno opremo, bo lahko delal več, hitreje in ceneje, zato mu ne bo zmanjkalo naročil.

Pri SGP Pionir so pravočasno mislili na to. Lani so na posameznega člana kolektiva vložili 498 tisoč din sredstev za nakup sodobne gradbenice ne opreme ter ustvarili

65 tisoč din skladov na vsakega člana kolektiva, kar je največ med vsemi gradbenimi podjetji v republiki. Osebnih dohodkov ki predstavljajo v odnosu na celotni dohodek, ki so ga ustvarili, najmanj v republiki. To jim je v dobrem letu dni omogočilo preiti na sodobnejši način gradenj!

Vzporedno s tem se je zmanjšalo število delavcev, ki v gradnji sodelujejo za približno 25 odst. na vseh gradbiščih. Na novomeškem gradbišču, ki je eno najbolj urejenih, je na primer lani delalo 700 ljudi, letos pa bo enako delo opravilo s pomočjo sodobnih gradbenih strojev in zaradi uporabe montažnih delov — samo 352 ljudi. Hkrati pa se zelo naglo spreminja kvalifikacijski sestav delavcev v dobro kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev. Letos je v podjetju za 10 odstotkov več kvalificiranih delavcev in strojnikov, kot jih je bilo lani. O tem naj razmisli tudi šolska mladina, ko se odloča za poklice, ker SGP Pionir težko dobi vajence za zidarsko stroko. Upoštevati je treba, da je današnji gradbenec nekaj docela drugega, kot je bil zidar nekoč.

Industrijska gradnja — poceni gradnja

Če zberemo vse, kar smo nanizali doslej o SGP Pionir, bomo ugotovili, da je že pričelo graditi na sodoben industrijski način. Gradbenec v tem primeru ni več nekdo, ki opravlja svoj poklic kot storitev, ampak postaja proizvajalec. To dokazujejo stroji, ki jih uporablja, to dokazuje dejstvo, da je čas gradenj za četrtino krajši kot nekdanj, o tem pa pričajo tudi nova gradbišča, ki so po svoji uredenosti prave tovarne bodisi stanovanjskih, bodisi drugih stavb.

Vzporedno s tem se razvijata dva načina gradenj: prvi (po sistemu »ključ v roko«) je način, ko se investitor pogodi z gradbenim podjetjem za znesek in za rok, v katerem bo stavba dograjena. Tako gradijo 164 stanovanj in 2 indu-

strijska objekta. Drugi način gradenj je za potrebe tržišča. SGP Pionir je najelo pri Gospodarski banki 400 milijonov din kredita. Z njim začnejo letos graditi 64 stanovanj, ki jih bodo zainteresirani, ko bodo dograjena, kupovali.

V primerjavi s klasičnim načinom gradenj so se cene stanovanjskih površin znižale za 15 do 25 odst. Stanovanje je, povprečno vzeto 500 do 700 tisoč dinarjev cenejše. 12-stanovanjski blok, ki ga gradijo v Trebnjem, bi veljal po starem načinu 42 milijonov, po novem, industrijskem načinu gradnje pa bo zgrajen za 37 milijonov dinarjev. Stanovanja za prodajo v velikosti od 42 do 72 kvadratnih metrov uporabne površine bodo veljala od 2 milijona 600 tisoč do 4 milijone 100 tisoč din. Investitorji vse bolj in bolj spoznavajo, da so majhna stanovanja neprimerno dražja kot večja, ker je v njih na majhni površini prav toliko opreme kot v velikem stanovanju, to pa ceno kvadratnega metra gradnje podraži.

Industrijski način gradnje si že krepko utira pot. Na tak način pa lahko gradijo samo večja podjetja, zato je tudi v gradbeništvu že čutili težnje po združevanju podjetij. Tudi tukaj terja razvoj hitro odločitev, saj manjša, slabo opremljena gradbena podjetja na trgu ne bodo konkurenčna.

MJ.

Francoska radikalno-socialistična stranka je ostro obsodila de Gaullova načrt o nacionalnem referendumu ter ga označila za »nezakonitega in protustavnega«.

Ameriško ministertvo za trgovino je sporočilo, da je skupna vrednost proizvodnje tovarni, ki jih v tujini nadzoruje ameriški kapital, dosegla lani približno 26 milijard dolarjev. Skupna vrednost ameriških investicij v tujini je približno 56 milijard dolarjev.

Osrednja kongoska vlada je razglasila izredno stanje v Južnem Kasaju, pokrajini, v kateri se je Albert Kalondži razglasil za kralja in objavil odepcev pokrajine od Konga.

DOPISUJTE V DOLENJSKI LISTI

Si usposobljen za svoje delo?

Letošnji načrti novomeškega Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela pomenijo bogat, izpopolnjen delovni program, ki je namenjen predvsem hitri vzgoji kadrov v gospodarskih organizacijah

Novi gospodarski sistem z ekonomskimi ukrepi vedno bolj pritiska na gospodarske organizacije. Razvoj podjetja zahteva v novih pogojih čim popolnejšo organizacijo dela, analitične službe, ki sproti nudijo podatke za operativno ukrepanje v proizvodnji ter skladno in natančno delovanje vseh sektorjev. Naše gospodarstvo je v kadrovskem pogledu še zelo slabo. V bodoče nam bo sposobnih in specializiranih strokovnjakov za posamezna področja dela vedno bolj primanjkovalo, brez njih pa bomo vedno težje shajali. Šolani strokovnjaki prihajajo iz rednega študija prepočasni, marsikaj smo zanemarili in podcenjevali pomen štipendiranja kot dolgoročnega pridobivanja kadrov. Velike možnosti za hitro usposabljanje posameznih služb in področij dela v gospodarstvu nudi Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela.

Prav gotovo so kadrovske težave, v kakršnih smo, v marsičem posledica zanemarjenih in nerazvitih kadrovskih služb v podjetjih. Za sekretarja podjetja je bil nekoč sposoben vsakdo, ki je imel kolikšaj političnega daru, danes pa ni več tako. Po-

trebe zahtevajo prav v kadrovskih službah najspolnejše ljudi. Prav zato pripravljajo zavod za izobraževanje kadrov posebne seminarje za vzgojo strokovnih uslužbencev iz kadrovskih služb. Programi obsegajo razne načine in oblike izobraževanja, ki bi se jih morali v podjetjih posluževati in bi jih morali poznati vsi, ki se s kadrovsko problematiko ukvarjajo ter gradivo s področja delovnih razmerij, znanje s področja HTV zaščite in podobno. Računati je, da se bodo gospodarske organizacije bolj kot doslej posluževale predvsem teh seminarjev.

S področja organizacije dela in produktivnosti v gospodarstvu pripravljajo zavod letos vrsto specializiranih seminarjev za vodilni kader večjih in srednjih podjetij. Gradivo obsega kalkulacijo, analizo izkoriščanja časa in ugotavljanje produktivnosti, analize procesa dela in poenostavitev dela, ureditev delovnega mesta in ekonomiko gibov, merjenje dela in sestavljanje norm ter izkoriščanje zmogljivosti. Za manjša podjetja so v načrtu trije seminarji: prvi o delitvi celotnega dohodka v podjetju, drugi o poslov-

ni politiki in pokazateljih poslovnega uspeha in tretji o delovnih odnosih.

Zavod nudi podjetjem razne strokovne usluge. Po naročilu jim izdela kompleksno analizo celotnega podjetja z namenom, da se ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo, ali pa podrobno analizo posameznih služb v podjetju s predlogi za izboljšanje. Po želji naročnika prouči dokumentacijo podjetja in predlaga nove načine zajemanja podatkov. Pravkar naštetih naloge in načrti zavoda sestavljajo njegovo osnovno dejavnost. Poleg tega pa se zavod ukvarja še z izobraževanjem in vzgojo neposrednega proizvajalca. Sem spadajo razni seminarji, ki jih zavod po potrebi prireja v delovnih kolektivih. Oglejmo si najvažnejše, ki so v letošnjem programu.

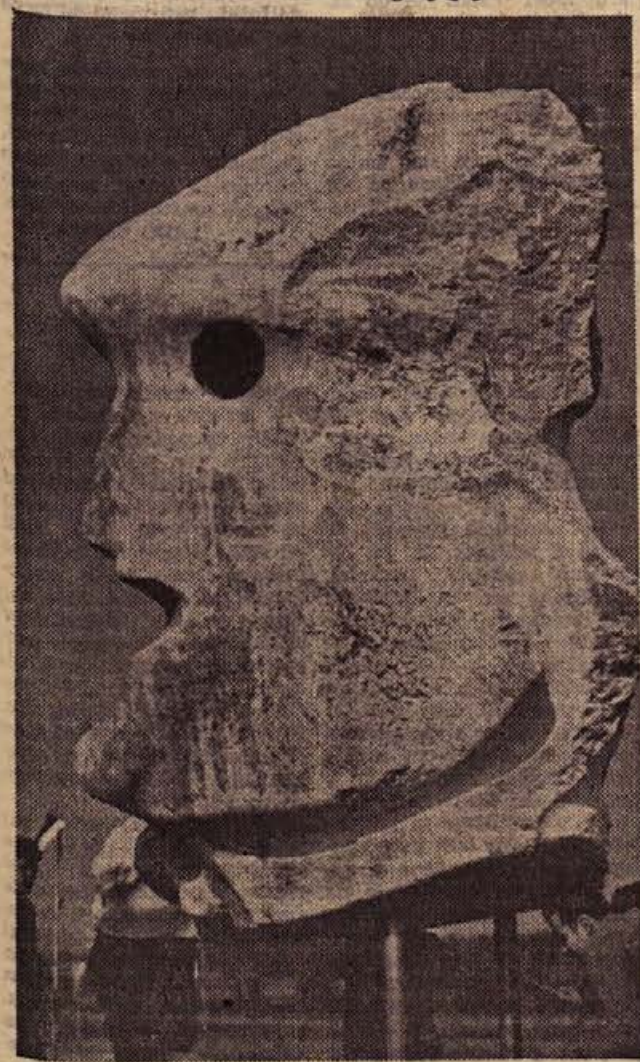
Seminar z naslovom: Kaj moram vedeti o svojem podjetju? seznanja proizvajalce z organizacijo, gospodarstvom, delavskim samoupravljanjem in družbenim upravljanjem v podjetju ter z decentralizacijo sredstev in pristojnosti. Drugi seminar seznanja z osnovnim ekonomskim znanjem za dobro gospodarjenje in upravljanje v podjetju, tretji

pa obravnava odnos med komuno in podjetjem.

Posebna skupina seminarjev je namenjena tistim, ki sodelujejo v predstavnih organih samoupravljanja, v delavskih svetih in upravnih odborih. Obiskovalce seznanja z vsebino in oblikami dela organov DS in s poslovno politiko podjetja, ter posebej z delom posameznih komisij DS. Posebni seminarji so namenjeni članom združenih svetov in UO pri kmetijskih združenjih, saj obravnavajo posebnosti s tega področja; v načrtu so tudi ločeni seminarji za upravitelje v trgovini in v gostinstvu.

Organom družbenega upravljanja v komuni je namenjen poseben cikel seminarjev. Odbornike zbora proizvajalcev in občinskega zbora seznanja z vlogo komune v našem gospodarskem sistemu in z načinom vodenja zborov volivcev. Posebna predavanja so namenjena organom stanovanjske skupnosti, hišnim svetom, šolskim odborom, organom upravljanja v zdravstvu ter članom, svetov in komisij pri ljudskem odboru. Ponuja se nam torej obilo znanja!

Ali ga bomo znali in hoteli izkoristiti?

Jakob Savinšek: SPOMENIK NA KVASICI

Bilo je lepo nedeljsko popoldne, prvo v letošnjem juniju. Sedeli smo na vrtu in čakali. To je bil dan, ko so se zbirali udeleženci II. mednarodnega simpozija kiparjev. Japonci Shirota je prišel prvi, in to dan poprej. Drugih še ni bilo, zato smo bili radovedni na vsakogar, ki je vstopil. Čakali smo ves dan, in ko smo se najmanj zanašali, so vstopili. Besedo je povzel najprej Gerdo Ledić. S svojim desetletnim popotovanjem po naši domovini si je nabral toliko izkustva, da ni nikoli v zadregi, kadar gre za srečanje z novim okoljem in ljudmi.

Ko bi me upita bili ja zna napraviti bez gusala konja i čovika da za njega napravim ja san napravijo za doktora vidovića za izložbu 40 komada toje bila izložba u salonu galića trideset i pete godine i dalje jasan radia do 40 i prve po naručbi doktora Vidovića onda san prekinu ja sve do petdeset in četorte.

molim vas nemoj te zamjeriti poštosan ja čovik samouk i prisiljen raditi sve što znan.»

Tako se je v reviji »Jugoslavija« predstavil Smajić sam in v teh nekaj stavkih, ki jih je napisala njegova samouka roka, povedal vse, kar je bistvenega za njegovo živ-

znate, male stvari on sve proda, sve mu pokupe. Sada mora izraditi nešto veliko, da ostane kod kuće!»

Da, tudi doma bi radi imeli kako njegovo delo, zakaj male plastike galerije in posamezniki vse sproti kupijo.

Obiskl v simpoziju niso Smajića prav nič motili. Ljudje so ga spraševali o vsem mogočem, o njem so tudi marsikaj vedeli, saj je vse jugoslovansko časopisje o njem pisalo. Tako je bilo pogovor še laže razpresti in zastaviti vprašanje.

»Ali nimate modela, mojster, tako kot drugi?« ga je nekoč vprašala neka radovedna obiskovalka.

gov talent. Odkupil je sleherno njegovo delo na začetku Smajićeve umetniške poti. Ko so med vojno njegovo domačijo požgali, se je naselil v Ernestinovu. Tamkaj je bil delavec in se je težko preživljal. Po vojni je prešla zemlja v njegovo last in še bolj se je navezal nanjo. V Zagori mu razen kamenja ni ničesar več ostalo, zato ni nikoli pomislil na vrnitev. Ustvarjal je spotoma, grede, ko je opravljal svoja kmečka dela, po vojni več let skoraj nič. Šele leta 1954 se ponovno intenzivneje posveti ustvarjanju. Njegova dela so naletela na splošno pozornost, in revija »Jugoslavija« mu je posvetila kar več strani. Na

Kipar Peter Smajić je pravkar odkril svoje najnovejše delo: kip MATERE Z OTROKOM pred kostanjevsko šolo

Njegov model je življenje

Predstavil je najprej moža, za katerega bi na prvi pogled mislil, da je kak stric iz Amerike. Bil je v značilni modri obleki, krojeni tamle okoli leta 1935, na glavi je imel lep, toda čisto kmečko oblikovan klobuk, v roki pa kovček, ki je bil podoben tistim, ki jih imajo fantje, ko gredo k vojakom. Tak je bil Smajić. Po fotografiji bi ga moral spoznati, saj sem ga že večkrat videl v raznih časnikih. Toda kdo bi mislil zdaj na to. Vsaka asociacija je bila izključena, zlasti še, ker ga je Gerdo predstavil:

»Eto, to je naš Petre!«
Sedil smo za mizo in se vse popoldne pogovarjali. Pridružila sta se nam še Stane Jarm, ki je prišel iz Kočevja, in Lloyd Glassen iz New Yorka.

Tako je Petar Smajić prišel prvič v Kostanjevico.

Smajićevo življenje

»Ja Smajić Petar rođen 1.910 u Docu Donjem kt Split oženjen sa ženom ista živi u zajednici i otac sa 8 djece kolonista sa 5 jutara zemlje naseljen u Ernestinovu kotar osjek glavno zanimanje zemljoradnik Pismen samouk sporedno zanimanje kolarski zanat samouk brijač samouk rezbar samouk i najprija tri deset i druge godine jasan napravija jedne gusle i na njima konja i čevika odnojači u Split daži predan navrežija na doktora vidovića

ljenjsko pot. Stil njegovega pisanja, predvsem pa vsebina pričata, da Smajić ni brez smisla za bistveno. Ta smisel pa se še veliko bolj elementarno razodeva v njegovih delih, ki so polna neke preproste iskrenosti, vere v življenje in imajo globoke korenine v vsem tistem, kar je predmet naše etnografije.

Njegov model je življenje

Delo v simpoziju je bilo za Smajića svojevrstno odkritje. Dotlej je bil vajen delati samo miniaturne skulpture, ki jih je povečini zrezljal z nožem. Tu se je moral lotiti velikih monumentalnih dimenzij in nekateri poznavalci so bili sprva skeptični. Menili so, da se ne bo znašel v tako obsežnih izmerah. Motili so se, zakaj Smajić je zastavil že prvi dan tako suvereno in s takim poznavanjem, da je kipar Peter Černe izjavil:

»Pri Smajiću se lahko učijo vsi kiparji. Njegova delovna metoda je nekaj posebnega, nekaj preiščenega in dognanega.«

Res, Smajić je začel in nehal skulpturo tako sigurno, da je prav to posnemanja vredno.

»Nečeš, Petre, raditi malih skulptura,« je rekla Smajićevo žena, ko je videla njegove nove stvaritve. »Odmah ču te naterati, da izradiš i kod kuće nešto veliko.«
Nato je nadaljevala: »Pa

»Pa šta će mi, moj model je život!«

V tem je tudi vsa skrivnost Smajićevega ustvarjanja, skrivnost elementarnega kmeta iz Dalmatinske Zagore, ki je začel na paši, tako kot njegov ožji rojak in vzornik Ivan Meštrović.

Glavni poklic: »ZEMLJORADNIK«

Tako beremo v Smajićevem življenjepisu. In to drži, kar smo lahko preverili tudi na simpoziju. Smajić je vedel, kaj pomeni simpozij, vedel je, da je njegovo sodelovanje tej mednarodni prireditvi, priznanje njegovemu delu, ki ga je dobil, kakor hitro ga je Društvo likovnih umetnikov poslalo semkaj in je lahko ustvarjal poleg ostalih. Vedel je, da gre zares, da se je treba izkazati, in tega tudi skrival ni. Hodil je že v zgodnjih jutranjih urah na delo in potem delal do večera. In prav v tem je znova prišel do izraza njegov kmečki element. Najbolj pa se je to pokazalo v času žetve. Smajić je v simpoziju postal nekam nemiren, nekega jutra pa je prišel v pisarno in kar naravnost povečal:

»Žetva je, moram kući, da pospremlim!«

In je šel. Dober teden ga ni bilo, potem pa se je vrnil in kakor zverina zgrabil nov hlođ. Videti je bilo, da se je v teh sedmih dneh kar prerodil.

Kljub temu, da so nekako prav v teh dneh pripravljali na slovitem edinburškem festivalu razstavo, na kateri so bile tudi štiri Smajićeve skulpture, kljub temu, da so mu predstavniki ameriškega poslaništva ponovno naročili, naj jim izdela nekaj miniaturne, Smajić ni veliko razmišljal o svojem umetništvu, zakaj njegov glavni poklic je »zemljoradnik«, ki ga zlasti v času žetve kliče zemlja, kliče in vabi tako močno, da je ni sile na svetu, ki bi ga mogla prikleniti k čemu drugemu. Šel je za tem klicem, pustil simpozij in Edinburg in ameriško poslaništvo, zakaj zemlja je njegovo življenje.

Smajićevo umetnost

Smajićevo umetnost se je rodila na pašnikih v Dalmatinski Zagori. Kot pastir je imel v rokah zmeraj kos lesa, ki ga je spretno oživljal v podobe. Rodil se je v pokrajini, ki je sama vsa izklesana, v bližini morja; ta pokrajina je dala jugoslovanskim narodom tudi Meštrovića. Smajić ga je dobro poznal in Meštrović se je zanimal zanj. Na »trga« je prišel povsem slučajno. Kot kmet je hotel nekoč prodati svoj stzdelek; splitski zdravnik dr. Vidović pa je opazil nje-

gov talent. Odkupil je sleherno njegovo delo na začetku Smajićeve umetniške poti. Ko so med vojno njegovo domačijo požgali, se je naselil v Ernestinovu. Tamkaj je bil delavec in se je težko preživljal. Po vojni je prešla zemlja v njegovo last in še bolj se je navezal nanjo. V Zagori mu razen kamenja ni ničesar več ostalo, zato ni nikoli pomislil na vrnitev. Ustvarjal je spotoma, grede, ko je opravljal svoja kmečka dela, po vojni več let skoraj nič. Šele leta 1954 se ponovno intenzivneje posveti ustvarjanju. Njegova dela so naletela na splošno pozornost, in revija »Jugoslavija« mu je posvetila kar več strani. Na

»Punu vreću jih imam kod kuće!« je nekoč rekel v Kostanjevici. Toda Smajić je ostal povsem preprost, miren in tih, kakor da se ni nič zgodilo, kakor da o tem malo ali pa sploh nič ne ve. Postal je član društva umetnikov, dobil je »penziju«, preskrbel otroke in ustvarjal dalje.

Značilno je, toda prav nič slučajno, da se tudi v svojih delih zadržuje največ okoli kmeta. Upodablja ga pri delu, pri igri, v njegovem vsakdanjem življenju. Pravijo, da žena drži tri ogle pri hiši. Tudi Smajić je to slišal in prav na podlagi tega ustvaril kip »žena kuću drži«. Če smo zgoraj rekli, da je Smajić v vsem svojem življenju elementaren kmet, lahko rečemo isto za njegovo umetnost. Tudi tu se razodeva trdna zračenost z zemljo in s tistim, ki jo obdeluje. Da, Smajićevo umetnost je bolj kot katerakoli druga priklenjena k zemlji. Je preprosta in iskrena, polna neke ljudske hudomušnosti in prešernosti ter radoživosti, ljudskega humorja in pristne ljudske modrosti. Smajić se ne zna pretvarjati ne v svoji umetnosti ne v življenju.

Ljudje so dobri

Smajić ni vajen potovati, še manj ostajati dalj časa od doma. Po dolgih desetletjih zakona je bil letos prvič dalj časa od doma, in iz Kostanjevice je prvič pisal svoji ženi. Ona ga je naučila pisati, prej ni znal. V Zagori ni bilo šol tako kot dandanes in pismenost ni bila neobhodna potreba vsakega državljanja. Njegova pisava je okorna, in to tako okorna, da človek, ki primerja pisavo in njegova umetniška dela, komaj razume, kako je mogoče, da ima tako zanesljivo roko, kadar ustvarja. Pri kiparjenju ima vendar opravka s kompliciranimi formami, ki se jih ne moreš naučiti tako kot pisanja. In vendar kakšen razloček! Skoraj nepojmljivo, obenem pa je to trden dokaz, da se umetnik rodi!

»Lesu ne morem videti, takoj me pritegne in osvoji. Kliče me, zahteva od mene, da ga oblikujem. In to je plemenit material!« je razlagal Smajić. Toda kadar se je spravil k pisanju, je to dolgo trajalo. Nataknil si je naočnike in se presedel, preden je začel. Nekeč je prišlo v simpozij kakih šestdeset pionirjev iz vse države. Hotel so avtoogram. Smajić jim ni odrekel, toda samo tisti dan sem ga slišal, da je govoril o utrujenosti...

V Kostanjevici mu je vse zelo ugajalo. Posebno ljudje. Celo na radiu je rekel: »Lju-

di so dobri. Pozdravljajo svi, stari i mladi. Čovjek bi hteo da živi tu. Nigde mi se više ne svídja nego tu!«

Ponovno srečanje

Doslej je bila navada, da so umetniki, ki so ustvarjali v simpoziju, poklonili po eno delo tudi Gorjupovi galeriji. Že dalj časa smo razmišljali o tem, da bi pred šolsko stoplje, v katerem je nameščena Gorjupova zbirka, postavili plastiko, ki bi simbolizirala vse, kar predstavlja dejavnost tega zavoda. Tako smo nekega dne rekli Smajiću:

»Mojster, naredite nam kip matere, ki vodi otroka v šolo.«

Smajić, ki je opravil že vse obveznosti do simpozija, je bil takoj pri volji. Preskrbeli smo mu tri metre dolg hrastov hlođ, ki je imel skoraj meter premera. Smajić je takoj začel delati in do zaključka simpozija končal veliko figuro: izdelal je kmečko mater, ki vodi svojega otroka v šolo. Preprosta, nekoliko naprej nagnjena kmečka žena, z veliko ruto na glavi, drži za roko sina in ga pelje v hišo mladosti, ki naj mu da prvo znanje o življenju in svetu. Plastika je iz-

delana v značilnem Smajiće- vem slogu ter v resnici prehaja v simbol, ki predstavlja vzgojo in umetnost. Ta plastika pa ni samo simbol v navedenem smislu, marveč s svojo rustično obdelavo prehaja v simbol pokrajine in ljudi, med katerimi in za katere je umetnina nastala. Smajićevo Mati z otrokom predstavlja našo preprosto kmečko ženo in mater, ki dela od zore do mraka, da preskrbi otroke. V tej skrbi jih vodi tudi v šolo.

Smajić je delo poklonil našim roditeljem in otrokom. V nedeljo se je z njimi ponovno srečal ter jim na slavnostnem roditeljskem zborovanju izročil svoje darilo. Darilna listina, ki jo je napisal z okorno pisavo, se glasi:

»Jasmajić Petar sudjelovao san u kostanjevici na simpoziju tesan uvatio malo vreme na san napravio zapoklon majku sa djetetom kostanjevičko školi i omladini zadržbar uspjeh i još bolji razvitak da imadu uspomenu od mene 62 Smajić Petar.«

Ta listina najjasneje razodeva Smajićevo globoko vero v umetnost in človeško dobroto. Iz nekaj skopih besed, napisanih z njemu lastno iskrenostjo, lahko spoznamo Smajića umetnika in človeka.

LADO SMREKAR

Obračun s slabostmi

Na ponedeljkovi seji sekretariata okrajnega komiteja LMS v Novem mestu so razpravljali o sklepih zadnjega plenuma tega komiteja. Po-udarili so, da je treba največjo pozornost posvetiti izvajanju sklepov, ki jih je plenum posebej podčrtal. Predvsem gre za družbeno in ekonomsko izobraževanje mladih proizvajalcev in upravljalcev, ki bodo morali v organih samoupravljanja bolj uveljaviti svoj glas. V zvezi s tem bo treba poživiti proizvodne konference, ki naj med drugim razpravljajo o morebitnem združevanju podjetij. V prihodnje se bo moralo slišati glas tudi tiste mladine, ki je zaposlena v gostinstvu. Njena naloga je, da drugače pojmuje povezavo med gostinstvom in turizmom, kot je bila dosedanja praksa. Vso pohvalo zaslužijo upravni organi nekaterih gradbenih podjetij, v katerih najde v gradbeništvu zaposlena mladina večjo oporo kot

v samem mladinskem aktivu. V procesu socializacije po- deželja in podružljanja proiz- vodnje ter zemlje morajo mladi kmetijski strokovnjaki pravilno prikazovati pomen in namen vseh akcij. Tudi od njih je odvisno, kolikšne pridelke bodo imele gospo- darske organizacije. Zato naj aktivni mladih združnikov izčelajo ustrezne delovne pro- grame in razpravljajo pred- vsem o vprašanjih, ki so spe- cifična za njihovo področje. Slednjič je naloga mladinske organizacije, da pritegne stro- nojnake v delo, za katerega so se izsolali.

Po mnenju sekretariata naj sklepi pomenijo obračun s slabostmi, s katerimi so se srečevala nekatera mladinska vodstva v proizvodnji in iz- ven nje. Če bodo mladinci delali v smislu nalog, ki jih je obravnaval že IV. plenum ZKJ, obračun ne bo težak, v mladinski dejavnosti pa lahko pričakujemo važno pre- lomnico.

Smajićeve skulpture na letošnjem mednarodnem kiparskem simpoziju v novi galeriji na prostem. Spredaj: »ŽENA PODPIRA TRI VOGALE PRI HISI«

Arheološka izkopavanja v Posavju

Rimski grobovi na Velikem Kamnu — Odkrivanje ilirske gomile na Libni — Letošnja izkopavanja na Drnovem

(Nadaljevanje in konec)

V gomili smo našli več grobov, v katerih umrli niso bili sezgani, vendar se je ohranilo le tu in tam drobne kosti, kajti kisline težke libenske ilovice so jih popolnoma razkrojile. Običajno so umrle položili na močno leseno desko, nato pa jih zasuli z zemljo. Vsakemu pokojniku so položili k nogam po več daritvenih glinastih posod, ki so zelo lepo in skrbno izdelane. Na okostju ali pa ob njem smo našli bodisi orožje ali nakitne predmete. Tako prav lahko ločimo moške grobove, v katerih so sulice in noži, od ženskih grobov, v katerih je bronast nakit. Posebno dosti nakitnih predmetov in lončenih posod je imel ženski grob, ki je ležal nekako v sredini gomile. Pokojnica, ki je bila v njem pokopana, je bila krog in krog in na vrhu obdana z lepo zloženim kamenjem. Ker je bila tako skrbno pokopana in je imela dosti pridakov, je bila v ilirskem času gotovo na visokem položaju, zato smo jo tudi mi hudomušno krstili za »libensko kneginjo«.

V neposredni bližini izkopane gomile sta še dve veliki gomili, od katerih je ena že prekopana, druga pa, ki leži v Spilerjevem vinogradi je že zdavnaj razorana, tako da komaj zaznamo njeno vzpetino. Prav v tej gomili so leta 1928 oče Spiler in njegovi sinovi pri rigolanju vinograda našli precej bronastih in železnih predmetov, ki so prišli v last Narodnega muzeja v Ljubljani. Letošnje izkopavanje Spilerjeve gomile lahko po najdbah primerjamo z izkopanimi znamenitimi »knežje« gomile pri Stični, ki jo že več let raziskujejo arheologi Narodnega muzeja iz Ljubljane. Tako po vsakem izkopavanju Libna vse bolj in bolj razkriva svojo pretek-

lost, njena arheološka znanstvena vrednost pa vse bolj raste. Ko bo Libna dobila svoj turistični poudarek, ki ga vsekakor zasluži, bi bilo prav, da s primernimi pozorili prikažemo tudi njeno znamenito arheološko preteklost.

Drnovo. Letos poleti smo že tretjič zaporedoma sistematično raziskovali ostanke rimskega mesta Neviodunum na področju vasi Drnovo. Letošnje delo je bilo usmerjeno na zahodni del vasi, okoli cerkve in deloma na »grobiljske«. Stevilni jarki, ki smo jih izkopali vzdolž in poprečno vasi, so nam odkrivali zidove posameznih rimskih hiš, cestice in velike količine črepij starih rimskih posod. Na enem mestu smo spet odkrili veliko sobano, ki je imela napravo za centralno ogrevanje prostora, na tleh tega

del napisnega kamna ki smo jih našli v »grobiljah«, pa kaže, da se je rimsko mesto razprostiralo še precej dlje proti vzhodu kot današnja vas Drnovo. Ta del mesta je stal na savskem bregu nad nekdanjim pristaniščem.

Sedanja triletna sondažna dela so pri kraju. Čaka nas še rekonstrukcija rečnega pristanišča in izkopavanje večjih površin, ki bodo v primeru lepih najdb na kraju samem konservirane in zaščitene ter vsakomur na ogled. Vsekakor želimo, da bi v Drnovem kaj kmali stal lapidarij rimskih ostalin pod vedrim nebom, za kar je gotovo najbolj prikladen teren v »grobiljah«. V času vse večje turistične dejavnosti in prizadevanj v tej smeri je prav, da tudi pozabljeno vas Drnovo poživimo s privlačnimi izkopanimi, ki bodo kot arheološka tu-

Odkrivanje groba v Spilerjevi gomili na Libni

prostora pa smo našli zelo veliko kosov slikanega stenskega ometa v živih barvah in z lepim okrasom, ki je nekoč krasil stene tega prostora.

Letos smo dokončno ugotovili, da mesto Neviodunum ni bilo obzidano (tudi vojaške posadke ni imelo!), torej je bilo odprto mesto trgovcev in upravnih uradnikov. Zato nam je lahko umljivo dejstvo, da so se prebivalci mesta v pozno antičnem času ob navalu barbarovskih ljudstev od vzhoda zatekli iz nezavarovanega ravninskega mesta na prirodno zavarovano ploščad nad Velikimi Malencami, ki so jo v naglici še dodatno utrdili z vsem, karkoli je bilo pri roki. Sredi vasi smo na Račičevem dvorišču našli masivno podnožje velikega napisnega kamna, čigar napisno polje je bilo, žal, že zdavnaj odbito. Vse kaže na to, da je ta napisni kamen stal nekje sredi tedanjega mesta, najbrž na forumu.

Veliko število črepij, nekaj bronastega denarja in

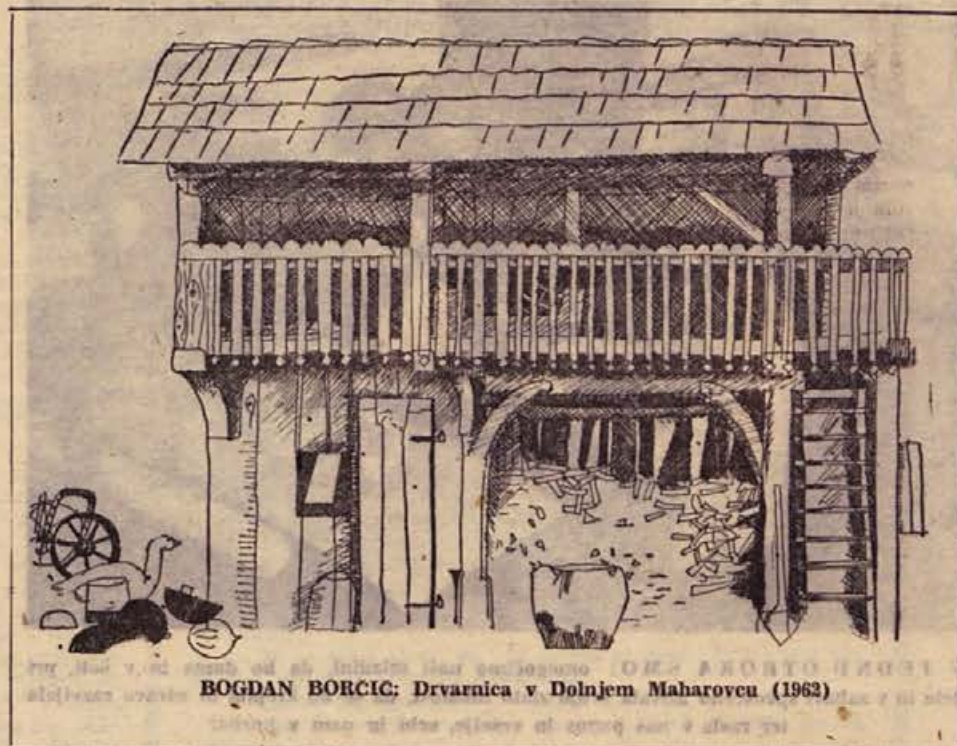
ristična zanimivost na vpregled tako strokovnjaku in ljubitelju kakor tudi radovednemu popotniku. Prometne zveze in dostop v vas so naravnost idealne.

Tako je letošnje poletje lo v Posavju kup novih arheoloških podatkov, želja arheoloških in turističnih delcev pa je, da bi te rezultate tudi v turističnem smislu primerno izkoristili.

Tone Knez

Tuji dirigenti na zagrebškem bienalu

Na zagrebškem glasbenem bienalu, ki bo prihodnje leto od 8. do 16. maja, bodo priredili 33 koncertov sodobne simfonične, zborovske, operne, eksperimentalne in elektronske glasbe. Poleg domačih sodelavcev bodo nastopili tudi znani zbori in orkestri ter baletne skupine iz Italije, Francije in ZDA. Na festivalu bo sodelovalo večje število domačih in tujih dirigentov, med katerimi so posebno znani Igor Stravinski, John Kage in Vitold Tutoslawski.

BOGDAN BORČIČ: Drvarnica v Dolnjem Maharovcu (1962)

Smajičevo darilo pred šolo

Več sto učencev, njihovih mater in očetov se je zbralo v nedeljo zjutraj pred kostanjeviško šolo. Kip matere z otrokom je bil ovit z zelenim ogrinjalom, nad hišami pa je ležala prosojna jesenska meglica, ko so otroci in odrasli s ploskanjem pozdravili kiparja Petra Smajiča, ki je prišel s snaho Marijo iz Ernestinovega spet mednje. Dvajseto obletnico obstoja pionirske organizacije so v Kostanjevici počastili z lepim in nevsakdanjim slavjem.

Pred kipom so deklice najprej zapele in zarajale, pionirski pevski zbor pod vodstvom tov. Jankovića je nato petje nadaljeval. Tudi varij Smajič odkril kip in preprosto, skromno povedal:

Novo slikarsko razstavo

Zvedeli smo, da pripravlja Gorjupova galerija v Kostanjevici na Krki novo slikarsko razstavo na Lamutovem razstavišču. Tokrat bosta razstavila vrsto svojih novjših del akademski slikarja Bogdan Borčič iz Novega mesta in Miro Kugler iz Brežic. Na razstavi, ki jo bodo odprli konec oktobra ali morda prve dni novembra, bodo olja, akvareli, risbe, gvaši, jedkanice, akvatinte, lesorezi, linorezi in litografije. Prav in potrebno bi bilo, da bi razstavo prenesli kasneje tudi v Novo meso, Brežice, Črnomelj in še v kakšno občinsko središče.

»Zelel sem se oddolžiti Kostanjevici, njenim prebivalcem in Sloveniji: izdelal sem mater, ki je pripeljala otroka v šolo — naj bo tu za spomin na simpozij in naše delo in prijateljstvo...« Besede so se mu tresle, ko je govoril pred tolikšnim številom ljudi; saj vemo, da govoro ni vaje, razumeli pa smo ga in mu od srca zaploskali za plemenito, dragoceno darilo. Lik naše podgorjanske matere, ki je vsa skromna, tiha in skoraj neopazna pripeljala otroka pred šolo in se tu prvič v življenju poslovila od sinka, je v Smajičevem

so mu izročili šopke, predstavnik šolskega odbora in odbornice DPM so mu izrekli tople besede zahvale. Vidno ginjen se je umetnik zahvaljeval posameznikom, ki so mu stiskali roke in se mu zahvaljevali za dragoceno darilo. Nato je v imenu staršev in šole spregovoril Lado Smrekar; opisal je umetnikovo darežljivost in njegovo letošnje delo v Kostanjevici, hkrati pa se mu je od srca zahvalil za naklonenost do šole, ki bo v novem kipu ostala trajen dokument resnično ljudskega umetnika. Tovariš Smajič spričo vsega povedanega in polnih rok skromnih, a prisrčnih daril kar ni mogel k sebi: do kraja ginjen je dejal:

»Srce se mi ne more umiriti, dokler ne bom za to šolo in za vas še nekaj naredil: izdelal bom kip matere, ki hrani otroka — tudi to naj ostane vaši šoli, na srečo in uspeh slovenskega naroda in vseh nas! Spet so ga ljudje pozdravili z navdušenim ploskanjem, pionirji pa so zapeli.

Bil je lep praznik. Kostanjevica je bogatejša za novo umetnino, s katero je kipar-samouk Peter Smajič iz Ernestinovega pustil na Dolenjskem tudi kos svojega dobrega srca. Tg.

4. oktobra nova gledališka sezona v Mariboru

Jesensko gledališko sezono bo Slovensko narodno gledališče v Mariboru pričelo s Cankarjevimi »Pohujšanjem v dolini Sentflorjanskia«.

MIRO KUGLER: Jasminov grm (litografija, 1962)

kipu živ in bo tak tudi ostal. Ljudem je bil kip prvi hip všeč; matere so priknavale, ko so si ga ogledovale. Taka je bila tudi njihova zahvala: s prisrčnimi besedami so pristopile k umetniku in mu podarile cvetja, pravi slovenski »puščelca«, pa jagenčka s sladkorjem; pionirji spet

Delavska univerza naj ne bo osamljena

Uspehe zadnje sezone pošolskega izobraževanja v sevniški komuni, v kateri je programsko dejavnost usmerjala delavska univerza v Sevnici, bi lahko ocenili v okviru mnogih značilnosti in problemov, ki so v glavnem podobni kot v vseh ostalih komunah novomeškega okraja. Dejstvo je, da se je mišljeni izobraževalni proces po programu delavske univerze v sevniški občini pričel šele 1. septembra lani in da je program zaobsegel bolj to, kar so delavske univerze na splošno dolžne narediti, kot to, kar bi sevniška lahko napravila v svojih pogojih. V tem morajo tudi iskati vzrok, da se je programska priprava preveč zamudila in da je dejavnost precej odstopala od načrtov.

Navzlic temu je delavska univerza v Sevnici dosegla

precejšen uspeh. Organizirala je 11 najrazličnejših seminarjev) o prometni vzgoji, za poklicne soferje in amaterje, o higijenskem minimumu, za osnovne organizacije ZK, idejno vzgojno delo mladine, na katerih so predavali 255 udeležencem razlagali 101 uro in pomagali, da so se razčistila marsikatera vprašanja. Priredila je 58 predavanj o problemih zunanje in notranje politike ter popotovanjih širom po svetu. Predavatelji so porabili 224 ur za razlago in pojasnjevanje težjih vprašanj, vsa predavanja pa je poslušalo 4.986 ljudi. Kakor drugod je tudi sevniška delavska univerza odprla nekaj šol za klasični način pošolskega izobraževanja. V Sevnici in Krmelju sta delali večerni politični šoli, v Sevnici pa je bila odprta mladinska politična

šola. Razen tega sta delali še šola za odrasle in šola za obratne tehnike. Na vseh šolah je bilo 137 slušateljev, kar kaže na veliko zanimanje za pošolsko izobraževanje.

Toda že tu bi morali našteti drug problem, ki je delavsko univerzo tako zavrl, da ni mogla dosledno delati po programu. Gre predvsem za odnos do te ustanove, ki je bil v pretekli sezoni dokaj slab. Potrebno je omeniti, da so slabe odnose z delavsko univerzo gojili posamezniki in kolektivi. Gre predvsem za posameznike na odgovornih delovnih mestih, ki so omalovali dejavnost in pomen delavske univerze kot tribune za obsežno in koristno, če ne tudi nujno splošno pošolsko izobraževanje, ter so ji odkrili vsakršno pomoč. Bilo je tudi nekaj nasprotnikov, ki

so se sami poklicali ocenjevalci dejavnosti te ljudske izobraževalne tribune. Ker se niso strinjali z njenim konceptom, so jo prikazali v napačni luči, kar je znatno otežilo delo vsem, ki so bili voljni delati po programu. Dejavnost delavske univerze so napačno pojmovali tudi nekateri delovni kolektivi, ki so se v procesu izobraževanja zaprli sami vase in niso dovolili vpogleda v svoje delo. Izobraževalni center v konferenciji »Lisca« v Sevnici n. pr. ni delavski univerzi poslal niti poročila za enoletno dejavnost.

Nato nas ne preseneča, da je spričo tega delavnosti nekaterih organizatorjev pri delavski univerzi popustila. Sprašujemo se, ali se bo posej še našel kdo, ki bi bil pripravljen res vztrajno delati, če se stanje ne bo spremenilo. Ne bi ponavljali, kolikšen pomen imajo danes izo-

brazevalna središča. Odveč je tudi poudariti, da se je v njih izobrazilo že nešteto ljudi. Zdi se, da je zanimanje za izobraževanje v okviru delavske univerze največje prav zdaj, ko za to ustanovo ni dovolj sredstev in pomoči. Resnica je, da bodo morali marsikaj ertati iz programa, če ji ne bo nihče pomagal. Škoda bi bila, če ne bi mogli zdaj, ko so le nekako dobili prostore, uresničiti novega načrta, da bi namreč osnovali priročno knjižnico.

Uspešnost izobraževalnega centra, kot je del. univerza, je odvisna še od drugih stvari. V Sevnici primanjkuje splošnega strokovnega kadra. Če bi ga imeli, bi mnogo lažje delali, predvsem pa bi lahko načeli tudi tista področja, ki jih sedanji izobraževalni program ni imel na seznamu. Manjka kadrov, ki bi bili večji izobraževalni prijemov, torej dobrih metodikov. Pred-

videvajo, da bo prve potrebe krfla kadrovska šola, ki naj bi izobrazila zlasti predavatelje.

Osamljena, kakor je bila zdaj, delavska univerza seveda ne bo prišla daleč. Vsi organi in organizacije, ki so zainteresirani za izobraževanje (delovni kolektivi, njihovi organi, vodstva političnih organizacij in posamezniki), naj bi v prihodnje nadoknadili, kar so v preteklih sezonah zamudili. Predvsem se kaže potreba po medsebojnem sodelovanju, kadar gre za večje izobraževalne akcije, ki jih lahko izvede le delavska univerza. Premik naj bi se pokazal tudi v sodelovanju z delavskimi univerzami in ostalimi podobnimi izobraževalnimi centri v drugih občinah. Ne zapiranje v svoj krog, ampak sodelovanje na vseh področjih in z vsemi, ki se želijo vključiti v sistematičen izobraževalni proces, vodi k napredku!

V TEDNU OTROKA SMO: omogočimo naši mladini, da bo doma in v šoli, pri delu in v zabavi sproščeno uživala svojo zlato mladost, da se bo krepila in zdravo razvijala ter rasla v naš ponos in veselje, sebi in nam v korist!

„KO ZOPET PRIDE HROŠČ - LE PO NJEM!“

Kako je bilo v naših krajih pred 70 in 50 leti po poročilih v »Dolenjskih novicah«

1. oktobra 1892:

LETINA BO DELOMA SREDNJA, deloma celo slaba. Črv je storil grozno škodo — krompirja, fižola, itd. bode kaj malo. Dolenjci, kolikokrat so vam »Novice« pridigovale: otresajte, končujte hrošče ali kebre, da vam ne bode škode delal požrešni črv — pa koliko jih je ubogalo? Sedaj imate pa pokoro — škodol Spemtuje se vendar, ko zopet pride hrošč je po njem, kakor eden mož, in potem se ne bo treba črva batiti!

neizpolnjene obljube maloverne, da prav do zadnjega časa nismo verovali v dolenjsko železnico; priprosti ljudje pa še celo potlej niso hoteli verjeti, da prihajajo hlapci tudi do Novega Mesta, ko se je jela progata proti Kotevju že graditi. — A sedaj je istina tukaj! Nekaj dni se vže vozi k nam orodje gospoda podzvetnika Ceconia, Gajšeka in drugih, ki so z mnogimi inženirji dospeli v naše mesto.

10. oktobra 1912:

NOVOMESKI PREDOR.

Gradbeno vodstvo nam poroča: V nedeljo dne 6. oktobra ob starih zjutraj predrl so na belokranjski hrib pri Rudolfovem. Smer od obeh strani so natančno pogodili. — Ob istem času smo čuli zadnje razstrelbe blizu mestnega dvoreda. Prostor je bil ozalisan z zastavnimi Uposleni so dobili nagrado. Tudi imata že na obeh straneh obokano zidovje.

Z DOLENJSKIH VINSKIH GORIC. Blizu se trgat, na katero čaka vinogradnik z upi in nadami v znoju na obrazu celo dolgo leto. A letos sta ga zapustila up in nada, ker vinske trgatev skoraj ne bo! Sedaj se je vidimo, kako razdejano so povzročile uime tokom leta: pozab, peronosera, plesnoba, gnoloba, točal! Pri večini posestnikov se o trgatevi sploh ne more govoriti; po tih vinogradih vidiš tu in tam cadre s par jagodami, grozdice kakor abranke, sušlje, česuljke, a lepega, polnega grozda ni. Pa še tisto ki je, poka vsled deževja in gnije ali se suši in pada na tla. Na vse to ga pa žro stradani ptici, gladni sršeni in ose, ali pa ga izpljejo nadležne muhe...

IZ NOVEGA MESTA, dne 29. septembra. Dolgo smo čakali, dolgo upali in se bali — slednjic se nam vendar izpolni želja. Da res, tako so nas storile prejšnje

72-letni upokojenec iz Vidma-Krškega Franc Sodec je šel v soboto v gozd nabirat gob. To pot je imel nevarnado srečo: v gozdu nad Leskovecem je našel veliko družino jurčkov; kar 22 jih je bilo v eni sami skupini!

VELIKO SREČANJE MED PIONIRSKIM PRAZNIKOM

V soboto in nedeljo smo prisostvovali mnogim manifestacijam, s katerimi so pionirji proslavili 20-letnico svoje organizacije. Osrednje proslave v Ljubljani se je udeležilo nad 130 delegatov iz vseh pionirskih odredov našega okraja, v Trebnju, Sevnici, Vidmu-Krškem, Brezicah, Crnomlju, Metliki in Novem mestu pa so bile večje celodnevne proslave. Vsi pionirski odredi so imeli svoje konference, zatem pa tudi kulturne in športne prireditve. Pokrovitelji pionirskih prireditev in proslav so bili predstavniki oblasti, političnih organizacij in delovnih kolektivov, ki so pionirje tudi nagradili.

Vsi pionirski odredi v okraju so v soboto zvečer kurili kresove in ob tabornem ognju poslušali spomine preživelih borcev, bivših skojčevcev, mladinskih aktivistov, brigadirjev in drugih, ki so se jim pridružili v veselju. Zelo lepo so izvedli svojo prireditev novomeški pionirji, ki so se zbrali pred osemletko in z baklami v rokah odšli v sprejodu po mestu proti stadionu, kjer so zakurili kres.

O uspešnih pionirskih prireditvah poročajo od vsepovednosti. Pionirji so hvaležni za pozornost vseh družbenih, gospodarskih in političnih organizacij ter oblastvenih organov, kateri so se jim pridružili v manifestacijah, jih nagradili in jim pomagali, da otrok tudi v prihodnje ne bodo pozabili.

Iz poročil, ki so te dni kar zastla naše uredništvo, vemo, so imeli metliški pionirji veliko proslavo s kulturnimi prireditvami, njihov fotokrožek pa je pripravil razstavo o delu in življenju pionirjev. V Brezicah se je svečanosti udeležilo nad 650 pionirjev, medtem ko je pionirje na Bizeljskem obiskal sekretar občinskega komiteja Zik tovariš Jurkas in prisostvoval njihovi akademiji. S Senovega poročaja, da je tamkajšnji pionirski odred »Crnih rudarjev« položil venec pred spomenik žrtvam fašizma. Ob koncu proslave so jim gostje podarili malo rudarsko svetilko in sliko pesnika Kajuna. — V Kistanjci so pionirji po odredovnem običnem zboru odnesli rože na pokopališče; počastili so spomin umrlih sošolcev, na grobu talcev pa so se spomnili tudi 12-letnega pionirja Jožeta Zgornca, ki so ga Nemci v jeseni 1943 ustrelili skupaj z očetom, stricem in bratrancom. Pedeset pionirjev je odneslo tudi velik venec rečeni rož na Vodenice, kjer je padel partizanski komandant Tone Kambič; njegovo ime je povzel pionirski odred iz Kostanjevice za svoje.

DAN TOPNICARJEV v Jugoslovanski akademiji. Spominjamo se jih in jim za njihov del pošiljamo tople tovariške pozdrave!

60.000 smrtnih žrtev prometa

Na evropskih cestah izgubi življenje letno 60.000 ljudi, 1,5 milijona pa jih je poškodovanih. To so ugotovili na konferenci evropskega sveta v Strassburgu. V poročilu je rečeno, da je 85 do 95 odstotkov prometnih nesreč posledica človeške slabosti. Na konferenci so predlagali vrsto reform, ki zadevajo tako ljudi kot ceste. Med najvažnejše spadajo: • Splošna kontrola vozil. • Splošna uvedba varnostnih pasov. • Omejitve najvišjih dovoljenih brzin. • Poenotenje cestnoprometnih predpisov za vso Evropo.

Pes je odgriznil kvi jezik

Dogodka, katršen se je pred dvema tednoma primeril posestniku Stefanu Smodišcu iz Dankovec, se ne spominjajo niti najstarejši v tej okolici in verjetno še daleč naokoli ne. Zena omenjenega je namreč spuščala krave iz hleva z namenom, da bi jih odgnala na pašo. V neposredni bližini je bil domači pes, in ko je krava hotela z jezikom zagrabit travo, ji ga je pes odgriznil. Smodiševa je slišala renčeni glas psa, toda bilo je prepozno. Kravji smrček je bil v hipu v krvi. Smodiševa je računala le na zunanjo rano, hotela je živali priložiti pomoč, in ko je mislila izprati rano na smrkcu, je opazila, da je jezik odgrizen. Iz gobca se je ulila kri, jezik se je le na levem skrajnem koncu za las držal ostalega mesa. Smodišcu ni preostalo drugega, kakor da je kravo odpeljal v mesnico, psu pa tudi ni prizanesel. (Iz Pomurskega vestnika)

Bizoni naprodaj

Kdor želi kupiti bizona ali losa, se mora obrniti na ameriško vlado. Ker so se te živali

Stena, ki požira ljudi

Švicarska vlada bo verjetno v bližnji bodočnosti razpravljala o ukrepih, ki naj bi preprečili skorajda množičen napad na Elgerjevo steno, ki je že samo letos terjala pet človeških žrtev in vsak teden spravlja v nevarnost reševalne ekipe. Predstavniki kantonske vlade je te dni sporočili, da ni prave podlage za preprečevanje v severni steni in da je zato praktično nemogoče steno zapreti. Oporozila pa je na sklep kantonske vlade pred štiri leti, po katerem nihče ni obvezan pomagati plezalcem v Elgerjevi steni, če se ponesrečijo. Zveza švicarskih gorskih voditelj, kateri člani so vsakokrat v veliki nevarnosti, kadar morajo reševati nezakusene plezalce in Elgerjeve severne stene, razpravljajo te dni o možnosti odstranitve varnostnih vrvi in kilnov na spodnjem delu stene. Neizkušeni plezalci katerih znanje

14-letni študent
Na moskovski inštitut za tehniko in fiziko so sprejeli pred dnevi 14-letnega Jenjo Levica ki je kljub svoji mladosti z odličnim uspehom opravil sprejemni izpit na fakulteti. Ta izjemen inteligentni fantič je končal srednjo šolo v 14. letu starosti, to je v neverjetno kratkem roku, in sicer tako, da je opravil po dva ali tri razrede v enem letu. Na lankoletnem tekmovanju najboljših fizikov, na tako imenovani olimpijadi fizikov, zvenja ni le tekmoval, ampak se je tudi izkazal: zelo hitro je rešil dva problema iz matematike in našel izvirne načine rešitve problema s področja molekularne fizike. Levija je sin dopolnega člana sovjetske akademije Benjaminja Levica.

Alah ni bil milostljiv

V mornarskih vrelah z napisom »Alah je milostljiv« stla hotela dva francoska mornarja prehitovati opij iz Haife v Marselijo. Toda Alah jima ni bil milostljiv, kajti že v pristanišču Haifi je policija pršla po oba hitopata na ladjo in ju aretirala.

Pred kratkim so posneli zadnje metre traku novega slovenskega celovečernega filma — satirične komedije, ki jo je za Triglav film iz Ljubljane režiral František Cap. Film so v dobrih dveh mesecih posneli v Slovenskem Primorju v Piranu, Kopru in okolici. Ostala je samo še laboratorijska obdelava filmskega traku, tako da lahko pričakujemo premiero v novembru. Zanimivo je, da se že zdaj, ko je film še v ateljeju, slišijo razni pohvalni in kritični glasovi. Vendar je bolje še nekaj časa počakati in si »Naš avtor ogledati v kinu. Vsekakor upamo, da nas bodo njegovi ustvarjalci prijetno razvedrili, predvsem zaradi tega, ker je dobra filmska komedija pri nas redka stvar.

Sodelavci novega filma so: režiser František Cap, direktor fotografije Mite de Gleria, arhitekt Mirko Lipušič in komponisti Marijan Vodopivec. Direktor filma je Roman Stergel. V glavnih vlogah pa nastopajo: Janez Cuk, Sonja Krajske, Milan Sardoc, Tomči Vrdoljak, Ruša Boje, Melka Bucar, Mila Kačič, Stjepka Droč, Janez Skof, Alenka Svetel, Elvira Kralj, Manja Golc in drugi.

Giovani Guaresci

Top predmet

Pred mojo hišo je nekdo raztovoril 543 opeke, sono peska in vrečo cementa. Ves ta hrib materiala mi je zapri pot do garaže. Odsel sem k sosedu Giovanniju, ki ima hišo na levi, da ga vprašam, ali je material njegov. Ko me je opazil, je vzkliknil: — Ravno prav ste prišli. Ze davno sem se hotel z vami pogovoriti o koreninah! — Koreninah? — sem se začudil. — Nekaj boste morali storiti, — je nadaljeval Giovanni, — da preprečite širjenje korenin vaših topolov, ker segajo še v moj vrt! — Topoli vendar morajo imeti korenine, — sem pripomnil. — Ampak ne na mojem vrtu, — pravi Giovanni. — Če bom korenine izpodrezal, se bodo topoli posušili. Poslušajte... imam 543 opek... — Kaj, menda vendar ne mislite, da bom zgradil zid, da bi se obvaroval pred vašimi koreninami? — se razjezilo Giovanni. — Ne gre za zidanje, ampak za kup opeke in peska pred vhodom v mojo garažo. — Vem, vidim. To zelo kazi videz cele ulice, ampak to je vaša stvar. — To ni moja stvar, pa tudi opeka ni moja. Prišel sem vas vprašati, ali ni ta material morda vaš. — Pazite, kaj govorite! — zavpilje Giovanni. — Da bi se izognil nadaljnji razpravi, sem sklenil, da se umaknem. Stopil sem k sosedom na desni. — Oprostite, — sem dejal ženski, ki je prišla in mi odprla — imam 543 kosov opeke in kup peska. — Hvala, ne potrebujemo opeke, — je rekla ženska in zaprla vrata. — To je nesporazum! — sem zavpil in ponovno pozvonil. Ker mi ni nihče ved odgovoril, sem pozvonil še enkrat. Ker se še vedno ni nihče pojavil, sem prišel izmenoma zvoniti in brčati z nogo ob vrata. To sem počel kakih pet minut, potem pa je menda nekdo vendar slišal, pokukal skozi linico in zavpil: — Kaj vam je? Ali ste znoreli? — Poslušajte, — sem zavpil, — jaz sem iz hiše številka 34. — Zmotili ste se, — mi je odgovoril glas izza vrat, — tu je številka 36. Številka 34 je hiša dalje. Glas se je oddaljil od vrat. Videl sem, da se ne izplača več izgubljati čas in sem odšel domov. Tedaj sem opazil nekega možaka, ki je stal pred kupom opeke z belečnico v roki. — Ali je to vaša opeka? — me je vprašal možak. — Pokažite mi dovoljenje! — Dovoljenje? — sem se začudil. — Kakšno dovoljenje? — Nikar se ne delajte namnega! Dovoljenje za gradnjo. — Saj nicesar ne zidam, — sem odgovoril besno. — Zakaj pa ste si pripeljali ta gradbeni material. — Saj ni moj! — Material na vašem zemljišču ni vaš? To pravilico lahko komu drugemu pripovedujete. Če nimate dovoljenja, izvolite plačati kazen za oviranje prometa, sicer... Na sodišču sem se lakole zagovarjal: — Tedaj se mi je zamegnilo pred očmi in sem iz kupa potegnil top predmet...

Age Howmand:

Srečna številka

»Nocoj sem sanjala, da sem rodila petorčke,« mi je rekla žena nekega jutra. »Jaz sem pa sanjal, da sem bil vojak pete čete in da sem bil v sobi številka 55. Dobil sem pet dni zapora, ker sem za pet minut zaspal na straži.« »Čuden primer,« pravi žena. »Razen tega pa je danes še pet!« »To je gotovo dobro znamenje,« sem glasno razmišljal, »to bi utegnil biti namig sreče...« »Sreča pa ima tudi pet črk,« je vzkliknila žena. »Vse kaj? Danes je nedelja, lahko bi odšla na konjske dirke in stavila.« »Ali bova veda tudi Petrika s seboj?« »Seveda, star je natančno pet let. Vzeli bomo taksi, in ker je v njem prostora za pet ljudi, bova povabila tvojo sestro Frideriko in njeno moža.« »Imenitna ideja,« je dejal svako, ko smo sedli v taksi. »Številka pet nam bo gotovo prinesla srečo in bomo zaslužili mnogo denarja. Po dirki vas bom vseh pet povabil na bogato večerjo s petimi izbranimi jedili!« »Dirkališče!« pravi sofer. »Doigujete mi pet kron in 55 oerov.« »Zopet pet! Danes nas pa res spremljajo same petice.« »Petice?« se začudi sofer. »Potem vam pa moram še reči, da ste danes moja peta stranka, da sem vstal zjutraj ob petih in da je številka mojega avtomobila 55555.« Plačali smo in zdirjali na dirkališče. Pristopil sem k blagajni: »Stavim na konja številka pet v peti dirki! Kako pravite, ime mu je Kvintus! Dajte mi pet bonov po pet kron na Kvintusa! Se pet bonov po pet kron za mojega sina! Naj deli srečo s svojim očetom!« Svak je storil isto. Pričela se je peta dirka. »Kvintus! Kvintus!« smo navijali v zboru. Razburjenje je prišlo do vrhunca, ko so konji pritekli skozi cilj. Nismo mogli natančno videti, kakšen je bil vrstni red na cilju, ker smo stali precej daleč od njega. Toda kmalu smo zaslišali glas iz zvočnika: »Kvintus je prišel na cilj peti!«

• JUNAKI ZRAKA
Poleg pijancev, ki povzročajo prometne nesreče na cestah, se neprestano večja tudi število žrtev letalskih nesreč, ki jih povzročajo alkoholizirani piloti. V lanskem letu je zabeležila »Aviation Agency« (ZDA) 54 nesreč, ki so jih povzročili zasebni piloti pod vplivom alkohola. Od tega se jih je 38 končalo s smrtjo.

JACK LONDON:
KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL: Stanko Samenc
RIŠE: Jurez Gruden

73. Spustil se je k jezeru. Oh robu borovega gozdička je stala razpadajoča koča. Vstopil je v koto je ležalo človeško okostje, zavito v kožuhojino. Zagledal je kepo zlata in kositrno palico, napolnjeno s zlatimi zrni. Ljudska govorica je bila pravilna.

74. Na nekem ovinku je krogla je zaživela mimo krepke in previdno gledal okoli sebe. Opazil ni nikogar. Streljalo je nasprotnega brega reke.

75. Medtem se je pojavila izza ovinka pasja vprega. Kriš je ustrelil v nasprotni breg, da bi opozoril moža na saneh. Neznani napadalec je zadel s prvo kroglo. Po neki navzgor so prihajali glasovi in prikazalo se je troje sani.

S Trebelnega do bele Ljubljane

4. SEPTEMBRA 1942: Sredi velike italijanske ofenzive je bila po odredbi Glavnega poveljstva slovenske partizanske vojske št. 10 z dne 26. avgusta 1942 v gozdu ob Trebelnem formirana slovenska partizanska udarna brigada »Matija Gubca«.

Se istega dne popoldne po ustanovnem mitingu je prebila ognjeni krst v borbi z belogardisti na Blečjem vrhu in z Italijani okrog Trebelnega.

V svojih spominih na tiste dni, ki jih je napisal za ljubljanski radio tovariš Franc Kolar, takole popisuje ta dogodek:

V prvih septembrskih dneh so na Trebelno prihajale z vseh strani partizanske čete in bataljoni Krškega in Zahodnodolenjskega odreda. Prišli so tudi tovariši iz Okrožnega komiteja partije in OF ter tov. Aleš Bebler, ki je v imenu Glavnega poveljstva tudi formalni brigadni »Matija Gubca«.

Ko so se enote, namenjene za sestav Gubčeve brigade, zbrale, je bilo v vsej okolici nepopisno veselje; zaupanje v našo moč in zmago pa se je še bolj utrdilo. Te partizanske enote so pripravile takrat na Trebelnem tudi veliko paradu. To je bil slovesen dan, to je bil dogodek, ki je nazorno potrdil pravilnost borbeno revolucionarne politike KP in OF.

Pri Retljevem mlinu v dolini pod vasico Malne so naši skrbni intendantji uredili veliko partizansko kuhinjo, ljudje pa so iz ljubezni do svoje vojske kar sami vozili h kuhinji živež in drva. Dekleta so partizankam pomagala pri pranju in šivanju, zdravniki partizani so zdravili ranjence in bolne partizane ter prebivalce domačine. Naše patrolje in straže pa so bučno čvale svoje borbe, svoje ljudstvo.

Kaj pa v taborišču samem? Tu so imeli sestanek mladi fantje in dekleta, skojevcji, tam je resno razpravljala celica o nalogah komunistov, pod tretjo bukvijo je bilo posvetovanje komandirjev in komandantov ter političnih komisarjev. V tehniki so tiskali in razmnoževali Slovenskega poročevalca in Partizana, neka partizanka-strojepisnica pa si je izbrala štor za mizo in tipkala. Nekateri so v skupinah čistili orožje; tu si videl tovariša Bebler-

ja, Avblja, in druge vodilne tovariše, ki so obiskovali posamezne enote, se pogovarjali z borci in funkcionarji. Vse pa nas je prežemala ena sama misel: naša moč raste, sposobni smo, da do kraja potolčemo zeleno okupatorjevo golazen...

padla postojanko v Zužemberku, izgnala belogardiste in zažgala njihovo utrjeno poslopje. Sledila je bitka za grad Dob pri Mirni, nato se vrste imena znanih krajev, kjer so Cankarjeva, Tomšičeva in Gubčeva brigada napadale in uničevale Italijane ter belogardiste:

ge v Beli krajini, v Mirenski dolini, okoli Čateža in na Dvoru.

Gubčeva brigada je hkrati s cankarjevci in kasneje še z XII. in XV. brigado tvorila jedro novo ustanovljene 15. divizije. Ob italijanski kapitulaciji je brigada razorožila močne sovražne enote v Mokronogu, Trebnjem in Sentrupertu, nato pa odšla v bitke proti Nemcem na Gorjancih, v Zumberku, okoli Novega mesta in drugod po Dolenjskem. Spet so tu znani dogodki: blokade Novega mesta, neprestane borbe z Nemci in belogardisti okrog Trške gore, rušenje prog na Dolenjskem, pohodi proti Ljubljani, Trebelnemu, Mirni peči, Grosupljamu, Zužemberku in Beli krajini. Malo je krajev, kjer med vojno ne bi tudi Gubci prelivali svoje krvi. Prav v zadnjih mesecih vojne je imela brigada hude borbe z Nemci in domobranci, prve dni maja 1945 pa je udarna pest gubčevcev pregnala sovražnika iz Kočevja. Gubci so vkorakali v Velike Lašče in prodrali naprej proti Mlačevo mu in Ponovi vasi, 7. maja so napadli močne bunkerje na Orlijah pred Ljubljano, 9. maja pa je brigada zmagovito vkorakala v osvobojeno Ljubljano.

Ena izmed prvih štirih slovenskih brigad je častno izpolnila svoj delež pri osvoboditvi domovine.

V nedeljo nas vabijo Gubci na Trebelno!

7. oktobra bo na Trebelnem nad Mokronogom veliko partizansko slavo. Tu blizu je bila 4. septembra 1942 ustanovljena GUBČEVA BRIGADA naše slavne partizanske vojske, v nedeljo pa bodo njeni preživeli borci skupaj z domačini in drugimi tovariši proslavili 20. obletnico tega znamenitega dogodka.

Zjutraj bodo na Trebelnem najprej zaigrali budnico, ob 10. uri pa bo žalna komemoracija na pokopališču. Ob odkritju spominske plošče bo govoril narodni heroj Franc Krese-Coban, sodelovali pa bodo tudi recitatorji, godba na pihala in moški pevski zbor. Ob 11. uri se bo program nadaljeval ob spomeniku v gozdiču, kjer so pred 20 leti brigado ustanovili. O zgodovini Gubčeve brigade bo govoril tovariš Franc Kolar, po slovesnosti pa bo ljudsko veselje.

Krajevni odbor Zveze borcev NOB na Trebelnem in vodstva vseh drugih organizacij vabijo na proslavo nekdanje borbe in aktiviste in delovne ljudi od blizu in daleč!

OD 5. SEPTEMBRA DO 5. OKTOBRA: Brigada razorožuje belogardistične tako imenovane vaše straže po vaseh okrog Sel-Sumberka, Zužemberka, Podlipoglavu in Višnje gore, se spopade z izdajalsko »legijo smrti« pri Sv. Križu, kamor hočejo namestiti postojanko, napada belogardistično postojanko Skocjan in Italijane v gozdu nad Pristavo pri Stični. V teh bojih si brigada pripori precej orožja za bodoče akcije.

— OKTOBER, NOVEMBER, DECEMBER: Nekateri enote brigade čistijo področje med dolenjsko železnico in nemško mejo, druge pa napadajo sovražno postojanko Polico nad Grosupljam, čistijo teren okrog Trebelnega, pobirajo mine in bombe ob nemško-italijanski meji in uspešno rušijo progno Ljubljana—Novo mesto.

Brigada je nato v decembru 1942 uničila močno belogardistično postojanko na Ajdovcu, v noči od 22. na 23. december pa je na-

Temeniška dolina, Primskovo, Dolenja vas, Mačkovec, Sentvid in Zagorica. Januarja 1943 je brigada skupaj s tomšičevci in cankarjevci prešla na hrvaško ozemlje in uničevala Italijane. Dolga je vrsta imen s katerimi je zgodovina Gubčeve brigade tesno povezana: borbe na progi Zagreb—Karlovac, vzdolž proge Črnomelj—Novo mesto —Trebnje, bitke v Suhi krajini, zmaga v Jelenovem žlebu, pa spet bitke in zma-

DOB - fašistov grob...

...Cete se razporejajo. Velik obroč se sklepa okoli gradu. Vedno ožji je. Vedno bliže so luči in razsvetljena okna. Psi zalajajo. Srce se nam stisne. Tišina. Psi še glasneje zalajajo. Nobenega strela. Mučni so trenutki pred bojem, ko veš: zdaj zdaj se začne.

»Obroč je sklenjen. Zveze vzpostavljene.« Se malo živčne napetosti, ki jo sprosti prvi pok.

»Ogenj!« Partizanske strojnice in puške zapojejo pesem, ki se ne sklada s pesmijo, ki so jo ravnokar peli Italijani v gradu, drugi četi je uspelo sovražnika presenetiti in vdreti v prvo nadstropje. Bombaši s polnimi naročji bomb, slavna trojka Acl, Mile in Džoli, za njimi mitraljezci Ibar in drugi. Druge čete morajo navidezno napasti z druge strani, da bi olajšale delo drugi četi. Italijani v gradu tekajo nekaj časa sem ter tja in vpijejo, a se kmalu znajdejo; zaregljajo »brede«, da se kar bliska, kamor udarjajo krogle.

»Hura! Naši so notri, petnajst jih je v gradu. Zmaga je naša!«

»Prva četa iz rezerve takoj na položaj! Temeljito obkoliti grad in zgraditi dobre bunkerje!«

Po isti poti skušajo priti še novi v grad. Se dva puškomitraljezca prispeta v prvo nadstropje. Sedaj so trije naši mitraljezi v gradu. Nato zaregljajo italijanske strojnice v tisto stran. Trije partizani so ranjeni. Herman zelo hudo. V sosednji vasi, kjer je ambulanta, je izdihnil. Bil je pomočnik puško-

mitraljezca, dober partizan. Naši bombaši v gradu osvaja jo sobo za sobo. Počasi in previdno. Prvo nadstropje je baše. Od zunaj točjejo partizanske krogle po puškarnicah in strelnih linah v drugo nadstropje in v stolpe, kamor so se zabili Italijani.

»Zasedite vso stavbo in prodrite v drugo nadstropje!« ukazuje komandant...

Borba za stopnice! Borba za drugo nadstropje! Težko gre.

France Miheč: NA JURIS!

»Tovariš Rade, z enim vodom v grad skozi glavna vrata. S seboj vzemi težko avionsko in dobro vžigalno vrvice!« ukazuje komandant komandirju 3. čete.

S pojačano silo vžgejo naši mitraljezi in puške po italijanskih strelnih linah, da bi Rade s svojimi fanti čim lažje prispel v grad. Ze skočil Rade, za njim še drugi. Tik pred nje ga pade bomba. A ni nič hudega. So že v gradu.

Trebelno nas vabi — tu blizu je bila pred 20 leti ustanovljena Gubčeva brigada

Pionirski praznik v občini Trebnje

V soboto, 29. septembra, je bilo v Trebnjem zelo živahno. Okoli 1000 pionirjev je spreminilo enolično podobo Trebnjega. Na športnem igrišču so se sešli pionirski odredi »Vinko Simončič« (Čatež), »Edo Hofbeč« (Dol. Nemška vas), »Jože Slak-Silvo« (Dobrnjč), »Jože Slak-Silvo« (Knežja vas), »Marija Kmetova« (Sentlovrenc), »Zdenka Krapš« (Trebnje), kjer so praznovali 20. obletnico ustanovitve pionirske organizacije.

Pisani spreved se je pomikal proti železniški postaji, kjer so pričakali pionirje, delegate iz Mirenske doline. Pionirji so bili v narodnih nošah, nosili so zastavice, pionirske kape in rute, kar je ustvarilo zelo pisano sliko. Ob deveti uri je bil zbor vseh odredov in delegatov, nakar so pionirji prisostvovali programu. Po uvodnem govoru predsednika ObLO tov. Cirila Bukovca so zastopniki družbenih organizacij in podletij odredom razdelili skromna darila: žoge, značke in knjige. Pokroviteljstvo nad odredi so prevzeli: ObLO Treb-

nje za osnovno šolo Trebnje, občinski odbor SZDL za osnovno šolo Čatež, KZ Trebnje za osnovno šolo Sentlovrenc, Kovinsko podjetje za osnovno šolo Dol. Nemška vas, trgovsko podjetje »Gradišče« za osnovno šolo Dobrnjč in Knežja vas.

Po končanem programu so bili pionirji pogosteni, nato pa so si ogledali film in pri tekmovanju preizkusili nove žoge.

Podobne proslave so bile istočasno tudi v Sentrupertu, Mokronogu in Vel. Gabru, na Mirni pa naslednji dan ob 15. uri popoldne. Tudi tem pionirskim odredom so pokrovitelji izročili darila. To so bili: obč. komitej ZK za osnovno šolo Vel. Gaber in Sela-Sumberk, TSS Mirna za osnovno šolo Sentrupert, »Dana« za osnovno šolo Mirna, »Mesoizdelki« — Mokronog za osnovno šolo Mokronog, trgovsko podjetje »Tržar« pa za osnovni šoli Trebelno in Jelševc.

Vsem, ki so omogočili, da je več kot 2000 pionirjev naše občine občutilo, da je 29. september res njihov praznik, prisrčno hvala!

M. D.

★ POZDRAV UDARNI GUBČEVI BRIGADI —

CVRSTI PESTI NASE PARTIZANSKE VOJSKE!

Trgovsko podjetje »GRADIŠČE« — Trebnje, KMETIJSKA ZADRUGA — Trebnje, PEKARIJA — Trebnje, GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE — Mirna, »DANA« — Mirna, TOVARNA SIVALNIH STROJEV »MIRNA« — Mirna, »MESOIZDELKI« — Mokronog, TRGOVSKO OBRTNO PODJETJE »TRZAN« — Mokronog, MIZARSKA DELAVNICA — Trebnje

Po reorganizaciji le pet popolnih šol

Na zadnji seji je ObLO Trebnje razpravljalo o organizaciji osnovnega šolstva v občini. Po predlogu bi imeli osrednjo popolno šolo v Trebnjem, njene podružnice (pouk od I. do IV. razreda) pa bi bile osnovne šole na Čatežu, v Dobrnjču, Dol. Nemški vasi, Knežji vasi in Sentlovrencu. Osrednja popolna šola bi bila še v Mokronogu s podružnicama na Trebelnem in v Jelševcu, v velikem Gabru s podružnico v Selih-Sumberku, medtem ko bi bili popolni šoli na Mirni in v Sentlovrencu brez podružnic.

TREBANJSKE NOVICE

Na 76. mednarodnem dunajskem velesejmu je zastopala tudi Jugoslavija, ki je tokrat prvič prikazala traktorje, kombajne in druge kmetijske stroje. Jugoslovanska podjetja so na Dunaju največ razstavila izdelke elektroindustrije, kovinsko predelovalne, kemične tekstilne in živilske industrije, izdelke domače obrti in podobno.

V bližini Foče so strokovnjaki geološkega zavoda iz Sarajeva odkrili okrog 2 milijona kubičnih metrov zelo kvalitetnega marmorja. Oprema nahajališča bo veljala okrog 50 milijonov dinarjev.

BORCE SLAVNE GUBČEVE BRIGADE

POZDRAVLJAJO OB 20-LETNICI NJENE USTANOVITVE DELOVNI KOLEKTIVI:

Trgovsko podjetje »ZELEZNINA« — Novo mesto • KMETIJSKO-GOZDARSKI PREDELOVALNI KOMBINAT — Novo mesto • »ELEKTRO« — Novo mesto • »NOVOTEKS« — Novo mesto • SGP PIONIR — Novo mesto • KOMUNALNA BANKA — Novo mesto

20. obletnica napada na italijansko kolono pri Kvasici

V nedeljo, 23. septembra, je minilo 20 let od velike in uspešne partizanske akcije na Kvasici pri Dragatušu, v kateri je bila uničena italijanska kolona, ki se je pomikala iz Črnomlja proti Vinici. Tega dne pred 20. leti je IV. kordunaška brigada s pomočjo belokranjskih partizanov napadla sovražnika in mu prizadejala težke izgube. Ob tej priložnosti je bilo ubitih in zajetih 127 sovražnih vojakov, medtem ko so imeli partizani le enega mrtvega.

Te obletnice se okoliški prebivalci radi spominjajo.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Če prideš v razgovor z ljudmi, vedno nanese beseda na to uspešno partizansko akcijo.

Na kraju, kjer so bile borbe, je postavljeno spominsko obeležje. Ob 20. obletnici dogodka je letos krajevna organizacija ZB skupno z osnovno šolo iz Dragatuša pripravila prijetno proslavo, na kateri so sodelovali pionirji s posebej za to pripravljenim programom. Svečane proslave se je med drugimi udeležil tudi predsednik občinskega odbora ZB Črnomelj, ki je pred 20. leti tudi sam sodeloval v tej akciji, in zastopnik garnizije JLA iz Črnomlja.

Po pozdravnih besedah predsednika KO ZB je navzočim spregovoril zastopnik JLA o borbi naših narodov, o bratstvu in enotnosti, ki se je kovalo v skupnih bo-

Ekipa cestarjev Podjetja za ceste Novo mesto popravlja cesto Brežice-Bizeljsko. Podjetje za ceste je letos reorganiziralo cestarsko službo tako, da posamezni cestarji ne odgovarjajo več za svoj odsek ceste, kot je bilo doslej. Združili so jih v ekipe, ki se na organiziran način selijo s ceste na cesto in jih temeljiteje obnavljajo. Kako se bo novi način cestarjenja obnesel, še ni mogoče oceniti, ne gre pa prezreti dejstva, da so mnoge ceste letos bolj zanemarjene kot prej in da vznikni trdijo, da je bil stari način cestarjenja boljši.

Obnavljanje topolovih plantaž v Spodnjem Posavju

Vse večje povpraševanje po lesu, precejšnja pasivnost glede gozdnih fondov in pa obsežne površine degradiranih gozdov v Spodnjem Posavju, predvsem na področju občine Brežice, so napolnile gozdarje in druge k iskanju takih drevesnih vrst, ki bi v razmeroma kratkem času dale čim večjo lesno maso. V poštev so prihajale v prvi vrsti razne vrste topolov in nekateri drugi hitro rastoči mehki listavci, ki so se doslej smatrali kot gozdni plevel, a postajajo gospodarsko vedno bolj pomembni.

Topolov les je vsestransko uporaben. Zelo je cenjen kot surovina za pridobivanje celuloze in papirja v bližnji tovarni celuloze in roto papirja na Vidmu pri Krškem, nadalje za izdelavo lesne volne, za proizvodnjo vžigalce, vezanin in umetnih plošč,

jih za svobodo, in pri tem naglasil pridobitve naše revolucije.

Proslava je bila zelo skrbno pripravljena in se je udeležilo okoli 200 ljudi, predvsem mladine.

L. S. Čitalnica in knjižnica v Črnomlju

Letos spomladi je bilo v Črnomlju odprto novo kulturno žarišče, namenjeno predvsem mladini, da bi imela priložnost preživeti nekaj popoldanskih ur med časopisi in revijami. Nova čitalnica v letnih mesecih iz razumljivih razlogov ni bila obiskana, kot bi želeli, avgusta in posebno septembra pa se je pokazalo, da je bila čitalnica v Črnomlju močno potrebna.

Neposredno v bližini je tudi ljudska knjižnica, ki razpolaga z okoli 3500 knjigami raznih strok, največ s področja beletristike. Trenutno urejajo notranje prostore knjižnice. Računajo, da bo delo opravljeno do konca oktobra, potem pa si bo naš delovni človek lahko izposojal primerne knjige za razvedrilo in poglobitev strokovnega in politično-ideološkega znanja.

M. K.

„Sporočite zahvalo tovarišu Beletu!“

„Moja dolžnost je, da pomagam ljudem v nesreči, pravi miličnik postaje Ljudske milice v Brežicah. Večkrat ga srečamo na cestah, kjer skrbi za varnost promet. Kako to ocenjujejo vozniki, ki potujejo po naših cestah, najlepše govori zahval-

no pismo, ki ga je nedavno prejel komandir postaje Ljudske milice v Brežicah. Mate Malinarič iz Zagreba, Ulica proletarskih brigad, med drugim piše:

„Mislim, da je moja dolžnost, da vas obvestim o lepem postopku tovariša Franca Beleta. 1. septembra popoldne sem potoval z avtomobilom po avtomobilski cesti proti Ljubljani. Okrog 500 metrov pred odcepom za Brežice — Catež je motor v avtomobilu nenadoma ugasnil. S sopotnikom sva poskušala ugotoviti okvaro in popraviti, pa nama ni uspelo. Ko naju je zagledal miličnik Belet, ki je bil na križišču, je takoj prišel na pomoč in v kratkem času okvaro odstra-

Obnovitev šole v Pišecah

V Pišecah se za proslavo 150-letnice šole pripravljajo že sedaj. Trenutno preurejajo šolo. Napravili bodo namreč sodobna stranišča in zgradili drvarnico. Prenovitev bo stala okrog milijon 800 tisoč dinarjev. Okoli 800 tisoč dinarjev so prispevali domačini s samoprispevki, ostali dolg pa so obljubili poravnati OLO, ObLO in podjetja. Obljuba pa dela dolg, pravijo Pišecani.

tudi, da dobimo iz zasebnega sektorja v občini le 40 odstotkov tržnih presežkov živalske proizvodnje. Kaže, da bo treba poiskati možnosti in rezerve v zasebnem sektorju, ki naj bi ob poostitvi raznih ukrepov smotrnejše gospodaril, več pridelal in pripravil večje količine za trg.

Med ukrepi, za katere so glasovali odborniki obeh zborov ObLO, velja omeniti predvsem odlok o agronomijum. Odlok predpisuje, da mora vsak kmečki pridelovalec uporabiti na hektarju obdelovalne površine najmanj 300 kg umetnih gnojil letno, razen tega pa določa vse potrebne glede globine oranja, pospravljanja pridelkov, košnje in podobno. Za vse, ki bi gospodarili mimo teh ukrepov, so predvidene kazni, n. pr. odvzem zemljišča za dobo pet let in njegova vključitev v plansko obdelavo.

K novim ukrepom bi pristeli tudi spremembo lestvice pri plačevanju občinskih doklad od dohodkov v kmetijstvu. Do zdaj so davkoplačevalci plačevali po dveh stopnjah. Pri tem so nastale razne pomanjkljivosti in razlike, ki so hribovec

nil. S sopotnikom sva lahko nadaljevala pot. Ko sva se mu zahvalila, je pojasnil: — To je moja dolžnost. Želim pomagati ljudem v nesreči!

Vljudnost in pozornost tovariša Franca Beleta je lahko primer in v čast vsem pripadnikom službe javne varnosti. Prosim, da mu prinesete priručno zahvalo in izrekanje vse priznanje za uspehe pri vzornem vzgajanju uslužbenec in vam želim pri tem še veliko uspehov. Vrstice, ki veliko povedo...

Dejavnost turističnega društva v Pišecah

Pišce imajo lepe možnosti za razvoj turizma. Pred nekaj meseci je bilo ustanovljeno turistično društvo, ki šteje 48 članov. Vodi ga Mihael Sekoranja. Nedavno je društvo organiziralo sestanek z vaščani, na katerem so sklenili urediti pročelja hiš in okolice. V začetku tega meseca pa je bilo širše posvetovanje, na katerem so sodelovali predstavniki novomeške turistične zveze, občinskega ljudskega odbora, kmetijske zadruge ter krajevnih organizacij. Obravnavali so možnost nadaljnega razvoja turizma v Pišecah. — Predlagali so adaptacijo pišeckega gradu, zgraditev ceste Pišce-Bizeljsko ter ureditev tople hrane v pišecki gostilni. Pri zasebnikih bodo organizirali 10 do 15 ležišč in pripravili prostor za taborjenje. Če bodo sklepi uresničeni, se obeta pišeckemu turizmu lep razvoj.

bolj bremenile kot kmetovalce v nižinskih predelih. Da bi v prihodnje pravičnejše odmerjali davke, so vse davčne obvezance razporedili v štiri razrede.

V prizadevanju, da se izboljša stanje v kmetijstvu, čakajo kmetijsko združenje v Črnomlju obsežne in zahtevne naloge. V prvi vrsti bo morala združba še nadalje krepiti lastno proizvodnjo. V obseg teh nalog spada podružljanje proizvodnje in zemljišč, to se pravi, da bo treba na eni strani izčrpati vse možnosti pogodbenega sodelovanja z zasebnimi kmetovalci, na drugi strani pa se povečati površine z zakupom, nakupom in arondacijo zemljišč. Po kooperacijskem planu za prihodnje leto bo pogodbeno sodelovanje zajelo še nad 1600 ha, kar predstavlja šestino vseh obdelovalnih površin v občini. Za krepitev lastnih obratov pa bo morala združba zbrati potrebno količino sredstev, s katerimi bo še naprej pridobivala obdelovalne površine s krčenjem gozdov in stelnikov. Kar zadeva investicije, je kmetijska združba do zdaj porabila 297 milijonov dinarjev, od tega letos 154 milijonov dinarjev pri krčenju stelnikov, ostalo pa za gradnjo nekaterih živinorejskih obratov, na katerih nameravajo rediti okrog 2000 glav živine. Podobno kot v drugih ob-

činah so tudi belokranjski gozdovi izčrpani in zanemarjeni. To potrjuje predvsem ugotovitev, da je zaloga lesa komaj 80 do 120 kubičnih metrov na hektar, čeprav bi moralo biti na tej površini najmanj 250 kubičnih metrov. Te minimalne količine so posledica nenačrtnega gospodarjenja, pri čemer je sleherni lastnik gledal samo na to, koliko mu bo prodani les vrge, deveta skrb pa mu je bila nega gozda. Pereče stanje gozdov je zahtevalo boljšega gospodarja. Nedvomno čakajo kmetijsko združenje obsežne naloge tudi v gozdovih, ki so veljali do zdaj v glavah slabih gospodarjev za neizčrpen vodnjak dohodkov. Da bi takoj reševali težko stanje gozdov, je kmetijska združba uredila plantaže zelenega bora v Mlakah in pospešila gojitev intenzivnih nasadov na Bojancih in v Lokvah. Skupaj ima že več kot 8 ha drevesnic, namerava pa pogodbiti nad 4000 ha stelnikov in drugih poljedelsko nedonosnih površin.

„Oktober v Opatiji“

na avstrijski televiziji
Letošnji program prireditelj pod naslovom »Oktober v Opatiji« se bo zaključil s skupno oddajo jugoslovanske in avstrijske televizije. Iz opatijskega studija ga bosta prenašali televizijski mreži obeh držav.

Delovni načrt pododbora društva knjigovodij

Maja letos je bil ustanovljen v naši občini pododbor Društva knjigovodij. Upravni odbor sestavlja sedem članov izmed računovodij gospodarskih organizacij in zavodov, zastopnika narodne banke in ljudskega odbora.

Osnovna naloga, ki si jo je upravni odbor zastavil, je, pomagati finančnemu kadru v

podjetjih in zavodih pri njihovem delu. Naš finančni kader v podjetjih in zavodih je namreč, kakor se ugotavlja, precej šibak, nima širšega obzora, posamezniki se omejujejo le na svoje ožje delo in podobno. Ta kader je treba usposobiti tako, da bo danes ali jutri sposoben prevzeti odgovornejše delo, če se pokaže za to potreba.

Smatramo, da naj bi usposabljanje tega kadra ne bilo naloga samo pododbora društva knjigovodij, ampak tudi vseh kolektivov gospodarskih organizacij in zavodov.

Predstavniki gospodarskih organizacij (računovodje) so na posvetu sklenili, da se prvi tak seminar skliče za 26. septembra, v bodoče pa naj bodo vsak mesec redno posveti, na katerih bi razpravljali o predpisih, ki bi medtem izšli. Na ta način bi bilo možno odpraviti nejasnosti, ki se vedno pojavljajo, in bi prišli do enotnega tolmačenja. Vsi računovodje strokovnjaki, ki obvladajo svojo nalogo, naj bi s svojim znanjem na teh sestankih in posvetih pomagali. Am.

nutno 10 hektarov površine, razširili pa jo bodo na 20 hektarov. Drevesnica bo dajala dovolj kvalitetnih sadik za potrebe celotne Dolenjske, delno pa tudi za potrebe drugih predelov Slovenije.

Kmetijsko-gozdarsko podjetje Brežice je v letih 1961—1962 osnovalo na svojih zemljiščih v Vrbinu 17 hektarov topolove plantaže v konsociaciji s poljščinami. Tu je bil prej degradiran gozd, ki je bil izkrcen, zemljišče pa s sodobno mehanizacijo zrigolano, temeljito obdelano, pognojeno in nato zasajeno s topoli. Kot omenjeno, je trenutno zasajenih s topoli le 17 ha. Vzrok temu je bilo dosedanje pomanjkanje kvalitetnih sadik. Za topolovo plantažo pa je na istem objektu pripravljenih še okoli 80 ha, ki bodo zasajeni do jeseni 1963. Do takrat pa bo to zemljišče služilo čisti kmetijski proizvodnji. Kombinirani način produkcije topolovega lesa in poljščin je najintenzivnejši in najhitrejši način gozdne pro-

izvodaže. Poljščine je možno gojiti med vrstami topolov 5 do 6 let, vse do časa, ko se krošnje topolov strnejo. Od tega časa pa do sečne zrelosti topolov (okrog 10 do 12. leta starosti drevja) pa pod drevjem pridobivamo še travo.

V Vrbinu bo torej do jeseni 1963 osnovan na zemljiščih splošnega ljudskega premoženja okrog 110-hektarska topolova plantaža s pridruženimi poljščinami. Plantaža bo osnovana na najsoodnejši način.

Po svoji lokaciji naj bi kot vzoren objekt bila žarišče za širjenje tovrstne gozdno-kmetijske proizvodnje tudi na obsežna sosednja zasebna zemljišča. Ta misel je aktualna predvsem zdaj, ko je kmetijsko-gozdarskemu podjetju Brežice bilo odobreno večje investicijsko posojilo za odkup zasebnih zemljišč na obeh straneh Save v občini Brežice. V glavnem so vsa ta zaseb-

Na krmeljskih tleh še leži premogov prah...

Dolina Hinje, majhne rečice, ki se je zajedla globoko v hribovje in deli naselje. Oblačno nebo, naslonjeno na vrhove okolišnih hribov in pod njimi sive hiše. Tu je Krmelj, staro naselje z vsemi značilnostmi in navadami rudarskega naselja. Njegovo srce je nasičeno s premogovim prahom. Tla so potemnjena, zidovi kakor okajeni.

Tu je bil precej ugotovil: »Tu je rudnik premoga.«

Res, tu je bil rudnik premoga. Zrak se diši po premogu, tistem iz globine 400 metrov. Premog se diši po znoju rudarjev. Ze desetletja; stoletje in več. Kar je čudnega, je to, da ne srečaš več počrnelih obrazov, ljudi z rudarsko svetilko in s šlemi na glavah, čeprav si prepričan, da bodo vsak čas prišli iz jaškov, ko bo konec izmene. Toda zaman jih boš čakal. Zadnja izmena je odšla iz jame že pred meseci.

Sicer pa je še tako, kot je bilo. Zunanje naprave še stoje in separacijski obrat tudi. Toda... Rudnik je prenehal bruhati tone rjavega premoga, ki leži med debelimi zemeljskimi plastmi. Vzrok: nerentabilnost. V rudniku je mir. Namesto neprestanega hrupa v separaciji in na rudniškem tiru slišiš udarjanje kladiv po kovini. Mariborska »Metalna« gradnja v Krmelju svoj obrat in nova zaposlitev je tu. Nekdanji rudar postaja danes kovinar. Lahko bi bil še naprej rudar, toda v Trbovlje in Hrastnik je predalec, razen tega ima doma družino in živi z vsem srcem v dolini Hinje.

Drugičen je napev pesmi, ki jo poje kladivo, njena vsebina pa je ostala nespremenjena: boj za življenje.

Kaj bo s cesto Radeče-Loka-Breg-Sevnica?

Promet na občinski cesti Radeče-Loka-Breg-Sevnica je v zadnjem času zelo velik, predvsem za časa zagrebškega velesejma. V celoti pa je ta cesta slabo vzdrževana. Šoferji vedo, da vožnja po jamasti cesti ni udobna in tudi ne najbolj varna, vendar vozijo po njej zelo pogosto, ker je cesta na desnem bregu (Vrhovo-Boštanj-Krško) še mnogo slabša. Če bo občinska cesta iz Radeč do Sevnice še nadalje brez stalnega cestarja, lahko pričakujemo tudi kaj hujšega.

Obe občini, Sevnica in Videm-Krško, bosta morali reševati to vprašanje. Če so lahko uredili cesto iz Radeč do Zidanega mostu in Rimskih Toplic, ne bi smelo biti nobenih ovir, da tudi omenjene občinske ceste, nad katero se pritožujejo kolesarji, mopedisti in vozniki motornih vozil, ne bi mogli v doglednem času popraviti.

S. Sk.

O poteku jesenske setve

Te dni potekajo v vseh občinskih središčih razgovori o kmetijstvu. Glavni namen sestankov, ki se jih udeležujejo predstavniki ObLO, OLO, kmetijskih zadrug, družbenih posestev in gospodarske zbornice okraja Novo mesto, je sestaviti osnutke planov kmetijske proizvodnje v prihodnjem obdobju in proučiti vprašanja v zvezi z jesensko setvijo in odkupom krompirja. Trenutno je najvažnejša akcija za jesensko setev in potrošnja umetnih gnojil, kot jo predvideva novi odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih.

Zborovanje socialnih zavarovancev

Te dni so bila v metliški občini zborovanja socialnih zavarovancev. Na njih so se pogovarjali o novjših predpisih in spremembah zakona o socialnem zavarovanju. Zavarovanci so bili podrobno seznanjeni s spremembami, ki so že v veljavi od 1. julija in o spremembah, ki bodo začele veljati z začetkom prihodnjega leta.

Po zborovanjih so bile po podjetjih in ostalih volilnih enotah volitve delegatov za občinsko konferenco. V občini sta dve volilni enoti: industrijska in negospodarska. V prvo je bilo izvoljenih 28 delegatov, v drugo 25. Vsaka enota bo izvolila enega člana skupščine socialnega zavarovanja.

Obnavljanje topolovih plantaž v Spodnjem Posavju

(Nadaljevanje z 11. strani)

na zemljišča po svoji strukturi in globini tal izvrstna bodisi za čisto kmetijsko, bodisi za kombinirano gozdno-kmetijsko proizvodnjo. Saj topole lahko gojimo na kmetijskih zemljiščih (v primerljivih medsebojnih razdaljah), ne da bi s tem kmetijsko proizvodnjo občutno ovrhili. Nikakor pa ni nujno, da jo s tem prekinemo. Na površinah, ki jih bo Kmetijsko-gozdarsko podjetje Brežice pridobilo z odkupom zasebnih zemljišč, bo proizvodnja krmnih rastlin za lastne živinorejske obrate

glavni cilj, kar pa nikakor ne izključuje možnosti gojit na teh površinah tudi topole. S tem načinom le dopolnjujemo dve sorodni panoi našega gospodarstva. Kmetijsko-gozdarsko podjetje Brežice z velikim zaupanjem pričakuje, da bo s pomočjo pristojnih upravnih organov, političnih organizacij, in ob razumevanju prizadetih lastnikov zemljišč, predvsem pa z lastnimi napori dosegel svoj cilj, naši domovini pa v okviru svojih možnosti pripomoglo, da stopi na pot intenzivnejšega izkoriščanja tal.

Inž. Vlado Jenko

Tečaj za prvo pomoč v Loku

Na pobudo krajevne organizacije RK se bo v Loku pričel tečaj za prvo pomoč. Med drugim se ga bodo udeležili tudi tisti, ki bodo skrbeli za omarice prve pomoči Člani RK in lastniki hiš, ki so si sami napeljali vodovod v stanovanja, so prejeli od organizacije nagrado dva ali tri tisočake. V kratkem pa bodo z izkopičkom zadnje veselice v Radežu začeli graditi rezervoar, iz katerega bodo črpali vodo štirje hišni lastniki, ki si nameravajo napeljati vodovod.

S. Sk.

Važne naloge pred jesensko setvijo

Nedavno je izvršni odbor občinskega odbora SZDL Sevnica razpravljal o nadaljnjem razvoju kmetijstva ter širjenju in krepitvi socialističnih odnosov v kmetijstvu. Konkretno se je izvršni odbor lotil nalog za uspešno izvedbo jesenske setve.

Kmetijske zadruge v Sevnici komuni so že sprejele plane oz. akcijske programe jesenske setve. Na pogodbeno sodelovanje odpade 330 hektarov, na lastno proizvodnjo pa 16 hektarov. Površine z lastno proizvodnjo so v pri-

merjavi s površinami s pogodbeno proizvodnjo zelo majhne, ker je večina zemljišč družbenega sektorja namenjenih za proizvodnjo krmnih rastlin. To pa je glavni razlog za usmeritev organizirane proizvodnje pšenice v pogodbenem sodelovanju.

Izvršni odbor je zato priporočil zadrugama Tržišče-Sentjanž in Sevnica, naj takoj nabavi zadostno količino semen in umetnih gnojil in ostali reprodukcijski material. Zadruzi morata imeti pripravljeno mehanizacijo in se

čimprej lotiti sklepanja pogodben s posameznimi proizvajalci ter v to akcijo vključiti vse strokovno osebje v zadruzi. Pri jesenski setvi naj sodelujejo tudi člani zadrug.

SEVNIŠKI VESTNIK

nega sveta pri kmetijski zadrugi in člani področnih zadrug in svetov.

Pri sklepanju kooperacijskih pogodb naj zadruge upoštevajo, da se s tem doseže čim večja proizvodnja krmnih žit in povečanje tržnih viškov ter jačanje družbenih skladov ob istočasni primerni stimulaciji gospodarstva delovnih kmetov.

Občinski ljudski odbor je dolžan posvetiti akciji za jesensko setev čimveč pozornosti, zlasti pri izvrševanju planov KZ in izvajanju predpisov o agrominimumu.

GRADAC: razprava o kmetijstvu

Ceprav je v Gradcu manj ljudi, ki se izključno bavijo samo s kmetijsko proizvodnjo, je za kmetijske probleme v zadnjem času med člani Socialistične zveze precej zanimanja. Zato je krajevni odbor sklical razgovor o kmetijskih vprašanjih. Razprave se je udeležil direktor kmetijske zadruge iz Metlike Franc Jakljevič, ki je zbranim članom Socialistične zveze pojasnil razvoj kmetijstva na območju metliške občine. Na sestanku so se pogovorili tudi o drugih vprašanjih.

Občinski ljudski odbori v Vojvodini so sprejeli sklepe o agrominimumu. Ti naj bi v novem ekonomskem letu veljali za milijon 200.000 ha zemlje, še to jesen pa tudi 185.000 ha zemlje zasebnikov.

Od 8. septembra vozijo po zagrebških cestah majhni dvetonjski kamioni, s katerimi opravljajo zagrebško prevozniško podjetje Croatiairans mestni prevoz blaga.

Novi odloki ObLO

Na zadnji seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora, ki je bila 21. septembra, so razpravljali o več odlokih in jih nato sprejeli.

Po daljši razpravi o novostih v socialnem zavarovanju so odborniki soglasno sprejeli odlok o ustanovitvi komunalne skupnosti socialnega zavarovanja za območje okraja Novo mesto; obenem so razpravljali tudi o svetu zavarovancev v občini in dveh kandidatih za medobčinsko skupščino zavarovancev.

Sprejet je bil odlok o novi reorganizaciji mreže osnovnih šol v občini. Tako so končno osnovne šole (matične in zunanji oddelki) dobili pravno zakonitev, čeprav se je dejansko reorganizacija v glavnem že skoraj izvedla. Poleg tega

so odborniki spregovorili tudi o drugih šolskih problemih. Tako na nekaterih šolah kvaliteta pouka ne zadovoljuje povsem, saj se je zgodil primer, da je šla najboljša učenka iz šole v srednjo tekstilno šolo in je imela tu zelo slab uspeh. Čeprav ne gre tega primera sploševati, pa vendarle taki in podobni primeri kažejo, da pri vseh šolah kvaliteta pouka in metode dela ne ustrezajo zahtevam šolske reforme. Šolski odbori na popolnih osemletkah in pri zunanjih oddelkih so odslej o učnih in vzgojnih problemih premalo razpravljali. Tem vprašanjem bodo morali posvetiti več časa tudi na roditeljskih sestankih.

Po odloku o spremembi odloka o uvedbi občinskega prometnega davka na lokalne telefonske storitve

je prometni davek precej znižan: prva vrsta telefonskih naročnikov je oproščena prometnega davka, druga vrsta naročnikov bo po tem odloku plačevala le 50-odstotni prometni davek na redno telefonsko naročnino (prej sto odstotno), a tretja vrsta sto odstotkov (prej 150 odstotkov).

V razpravi o odloku o spremembi občinske doklade na dohodke od kmetijstva, samostojnih poklicev in premoženja za leto 1962 je bil dan predlog za povišanje občinske doklade za nižinski predel, ki zajema katastrske občine Metlika, Primostek, Podzemelj, Krasinc in Gradac. Z novo davčno stopnjo bi razlika med nižinskimi in višinskimi predeli znašala 6 odstotkov, kar bi ustrezalo vsem pogojem in zmogljivostim davčnih zavezancev v nižinskem predelu občine. Dosedanja razlika med višinskim in nižinskim predelom je znašala doslej le 3 odstotke.

Odborniki so po obravnavi odobrili jamstvo Lesno predelovalnemu podjetju za 28 milijonov dinarjev za stalno obratna sredstva. Ob zaključku so se potrdili pravila zavoda Dom počitka v Metliki.

J. D.

Vozniki vprežnih vozil: tudi vi nimate dveh glav!

Na postaji LM v Metliki so nam povedali, da je bilo potrebno precej truda, preden so vsaj delno rešili vprašanje prometa z vprežnimi vozili. Ni redko, da naletiš na voz, ki pelje po levi strani ali po sredini ceste, moral pa bi peljati po skrajni desni; vozovi ponoči niso osvetljeni s svetilkami in nimajo zadaj odbojnega stekla; vozniki šele v zadnjem trenutku umikajo vozila. Brezbržnost pri nakladanju, malomarnost pri označevanju dolžine in širine in vse, kar smo naštetli prej, je pogosto vzrok nesreče.

Vozniki vprežnih vozil, tudi za vas veljajo prometni znaki! Spoštujte znake STOP in upoštevajte križišče s cesto, ki ima prednost, ter pravilo desnega v križišču! Tudi vi imate dolžnosti in obveznosti.

Pazite: dobro in pravilno opremljen voz, previdna vož-

nja po cestah in v križišču, upoštevanje cestnoprometnih znakov, vožnja po skrajni desni strani ceste, pravilno nakazovanje pri spremembi smeri vožnje, vse to bo omogočilo vam in drugim varno in neovirano vožnjo.

Okupator ni prišel na počitnice

Dako Brajičič s Hrasta se spominja, kako je bilo, ko so Italijani prišli na Hrast: »Hudič uzmi onaj dan, ko su u Hrast došli fašisti. Bilo je spomladi 1942. Dobro se spominjam, da so kostanji že zeleneli. Na Hrastu je bil tedaj premožen posestnik Martin Težak, ki je že od vsega začetka simpatiziral s fašisti in je tudi poklical italijanski odred s Suhorja na Hrast. Menda je že zvedel,

da so tudi na Hrastu ljudje, ki se ne strinjajo z njim in se je hotel zaščititi. Italijani so se takoj vselili v njegovo vilo, izpraznili pa so tudi sosednjo hišo. V teh hišah so imeli štab.

Brž ko so Italijani prišli na Hrast, so v bližini naredili bunkerje. Sprva so bili mirni, ravnodušni. Ko pa je prišla vest, da je neki partizan ubil Italijana v Mačkovicu pri Jugorju, je postalo čez noč drugače. Iz fašističnega štaba je prišel ukaz, da je treba pojačati stražo na Hrastu, da mora vsak bunker dobiti strojnico in kopicu municije in da naj se vojaki ne oddaljujejo preveč s Hrasta, predvsem ne posamič. Nato je sledil ukrep za civile. Uvedena je bila policijska ura, vas pa popolnoma zastražena. Srečo je imel, kdor se je takrat izmuznil med fašističnimi gnezdami.

Najteže je bilo, ker ljudje niso smeli na polje. Njive so marsikje ostale neobdelane, žito nepožeto.

Italijanom je prišlo na uho, da se na Hrastu zbirajo komunisti. Začele so se ovadbe, zaslišanja. Na vsak način so hoteli vedeti, kje so tisti, ki se upajo upreti dučeju. Niso zvedeli nič, čeprav je bilo v okolici vedno več partizanov.

Posvet o novostih v socialnem zavarovanju

Podružnica socialnega zavarovanja iz Črnomlja je v Metliki sklicala posvetovanje blagajnikov vseh gospodarskih in negospodarskih organizacij. Na njem so se seznanili z novostmi v poslovanju socialnega zavarovanja (prijava, odjave, nadomestilo boleznin in drugo).

Utopila se je

Ano Plesec iz Zeleznikov pri Draščih so 28. septembra jutraj našli mrtvo v sošedovem vodnjaku. Imenovana je bila v zadnjem času duševno neuravnotežena, za očetranje, da je naredila samomor. Bila je stara 66 let.

METLIŠKI TEDNIK

ZAHVALA

Bolnici pljučnega oddelka novomeške bolnišnice, zdravnik in vse osebje se iskreno zahvaljujemo podmladkarjem RK osemletke v Metliki, ki tudi letos niso pozabili na nas.

Ze vrsto let nam v tednu boja proti tuberkulozi pošilja svoja darila. Naša knjižnica ima že kopico njihovih knjig, na katerih so z nežno otroško pisavo napisana posvetila, in se je z njihovimi prispevki lepo obogatila. Letos so nam poslali šahovsko garnituro in nam zaželeli, da bi ob njej preživljali prijetne ure. Nežna pozornost otroških src, ki se vsako leto spominjo na nas, nas boštri v težavnih dneh zdravljenja in okrevanja, zato smo jim za ljubazno pozornost toliko bolj hvaležni. Svetlo željo, da bi ob poslanem darilu preživljali prijetne ure, cenimo in se jim zanjo zahvaljujemo.

Zavest in vztrajna pozornost podmladkarjev iz Metlike nam je toliko večje bodrilno tudi zato, ker vidimo, da raste iz njih ljudi, ki znajo ceniti zdravje, ki ne pozabljajo na bolne in pravilno pojmujejo humano vlogo RK. Vemo, da bodo iz njih postali pravi aktivisti Rdečega križa. Čeprav malce pozno, jim hkrati čestitamo za 20. obletnico pionirske organizacije.

Bolniki, zdravniki in osebje pljučnega oddelka bolnišnice v Novem mestu.

Razširjajte Dolenjski list!

Zakaj moreči molk na konferenci?

Polneta konferenca sindikalne podružnice v Novoteksu, ki je bila v nedeljo, 30. septembra dopoldne, je minila skoroda brez razprave. Tudi udeležba članov kolektiva je bila dokaj slaba. Poročilo izvršnega odbora sindikalne podružnice je našelo probleme, s katerimi se je sindikat ukvarjal, ter posebej nanizalo podatke o skrbi za družbeni standard (obrat družbene prehrane, gradnja stanovanj, počitniški dom) in se pomudilo tudi okoli športne rekreacije v kolektivu.

Poročilo predsednika DS je nudilo pregled zavidanja vrednih uspehov v proizvodnji, ki jih je kolektiv letos dosegel. Opozorilo je tudi na nekatere težave v zvezi z nabavo novih strojev za tkalstvo in v zvezi z izvozom izdelkov. V razpravi po poročilih so oglasili predstavniki ekonomskih enot (iz vsake po eden), ki so prebrali vrsto podatkov o proizvodnih uspehih v svojih enotah. Nato še nekaj besed o športu v kolektivu in konferenca je bila zaključena. Skoraj bodlo je v oči dejstvo, da so vsi ostali molčali in da ni niti en neposredni proizvajalec v nevezani besedi diskutiral.

Novoteks je bil eden izmed redkih kolektivov pri nas, ki je lani zelo pogumno načel problem nagrajevanja in decentralizacije delavskega samoupravljanja. Poznamo ga kot zelo dobro organizirano tovarno. Letos so v Novoteksu dosegli zelo lepe proizvodne uspehe. Brez dvoma pa ima tudi ta kolektiv svoje probleme. Odkod torej molk na konferenci? To se vprašujemo zlasti zato, ker predsednik DS v svojem poročilu govori o tem, da je v kolektivu premalo sodelovanja večine članov

samoupravnih organov, da delo leži na peščici članov kolektiva, ostali pa samo poslušajo in dvigujejo roke.

Mar res ni problemov? Ali pa jih morda proizvajalci ne čutijo dovolj? In zakaj jih ne čutijo? V odgovoru na to vprašanje bo najbrž treba iskati vzroke za molk. Iz poročil smo razbrali, da se trudijo delavce kar najbolj obveščati o vseh ukrepih. Po svoje je bila značilna tudi opazka v razpravi (brez dvoma malce dramaturgirana, pa vendar), da se je glasilo kolektiva izpremenilo v glasilo uredniškega odbora, ker nihče ne dopisuje vanj.

Zelo populn in dodelan sistem nagrajevanja, ki so ga sprejeli lani, kot je videti, ni dosegel zaželenega učinka. Najbrž zato, ker ga ni spremljala zadostna decentralizacija sredstev in pristojnosti v delavskem samoupravljanju. Letos ni na tem področju v Novoteksu opaziti prav nobene napredka. Proizvodni uspehi so kot edina posledica lani storjenih korakov bleščeči, toda delavce se je namesto v zavestnega proizvajalca in samoupravljalca izpremenil v polavtomat, ki dela zato, da bi imel večji osebni dohodek, in merda tudi zato, ker se boji kazenskih sankcij pravilnika. Izza poročil predstavnikov ekonomskih enot so kar sijali uslužbenci, ki so ta poročila postavili... Tehnično zelo dobro speljan obračun, dobra organizacija dela in vse drugo, kar je tako bleščeče, skoroda negira delavsko samoupravljanje, zato ker se izgublja vsebina novih kvalitetnejših družbenih odnosov najbrž prav zato, ker ni bilo vse to spremljano z decentralizacijo sredstev in pristoj-

nosti. Kot je videti, proizvajalec v tem procesu še ni našel svojega prostora, stoji ob strani, poslušajo, dviguje roko in je nezainteresiran.

To so problemi in vprašanja, ki se po nedeljski polletni konferenci vsilju-

NOVOMEŠKA KOMUNA

jejo sami od sebe, na vse to pa bo moral kolektiv Novoteksa najti odgovor. Mar je članom kolektiva res vseeno ob podatku, da so letos zaradi boleznin izgubili 21 milijonov din čistega dohodka in plačali 4 milijone 21 tisoč din dopolnilnega prispevka Zavodu za socialno zavarovanje? Zakaj ni v razpravi prav nihče podrobneje spregovoril o tem?

Brez dvoma so v kolektivu objektivne težave, ki deloma opravičujejo to, kar smo našli malo prej. Večina ljudi se na delo vozi, ni dovolj stanovanj, razgledanost delavcev je majhna itd. Prepričani pa smo, da bi bilo povsem narobe skušati docela opravičiti takšno stanje z malo prej naštetimi izgovori. Razvoj zahteva prilagajanje in vedno novih oblik,

prav to pa nam nikjer ne dovoljuje spati na lovrih iz preteklosti. Morda pa je bil lanski strah, da bodo sveti ekonomskih enot tovarno raznesli, če bodo dobili pristojnosti za razširjeno reprodukcijo, le brez trdne osnove?

Skrb za izobraževanje novih delavcev, ki je kaže v kolektivu, priča, da tudi v Novoteksu čutijo potrebo po širšem krogu razgledanih upravljavcev. Morda bi kazalo začeti tudi s sistematičnim političnim in ekonomskim izobraževanjem vseh članov kolektiva? Načrti odseka za izobraževanje kadrov so, kot je videti, tako usmerjeni.

Poudariti pa velja to: samo izobraževanje in samo obveščanje, pa naj je oboje še tako popolno in temeljito, ni dovolj. Proizvajalcem je treba prepustiti pristojnosti, več pristojnosti, kot so jih imeli doslej. Šele potem bodo začutili probleme in o njih živo spregovorili, tako živo, kot so diskutirali lani ob sprejemanju novih pravilnikov in ob ustanavljanju ekonomskih enot. Šele potem jim bodo problemi bližji in šele potem se bodo živo zainteresirani spopadli z njimi kot zavestni proizvajalci.

MILOŠ JAKOPEC

Letos sedijo prvič v šolskih klopih; komaj da so se posamezniki med njimi nasmehnil našemu fotoreporterju!

1500 otrok v novomeški osemletki

Letos se je v prve razrede novomeške osemletke vpisalo 169 otrok. Razvrstili so jih v pet oddelkov; trije imajo dopoldanski, 2 pa popoldanski pouk. Pričakovali so, da bo letos vpisanih v šolo 1450 otrok, vendar jih je doslej že več kot 1500. Da bi ustregli staršem, ki so zaposleni, predvsem pa materam, ki delajo v proizvodnji, so letos uvedli izmenični dopoldanski - popoldanski pouk po oddelkih. Ker se dopoldanske in popoldanske delovne izmene v proizvodnji menjujejo vsak teden, so tudi pouk uredili tako. Šolski otroci obiskujejo teden dni pouk dopoldne, naslednji teden ga imajo popoldne in tako naprej. Pri tem so upoštevali želje staršev v prime-

rih, ko obiskuje osemletko po več otrok iz družine, ter uredili zadevo tako, da čas pouka in delovna izmena matere sovpadata.

Jutri bo seja občinskega zbora

Jutri dopoldne bo v Novem mestu 19. seja občinskega zbora ObLO Novo mesto, na kateri bodo sprejeli odpo-ved nekaterih odborniških mandatov in razpisali nadomestne volitve.

Občinske doklade se bodo povečale za 14 odstotkov

ObLO Novo mesto je na zadnji seji potrdil novo lestvico obdavčenja za povečanje občinskih doklad. Lestvica razporeja davkoplačevalce v tri razrede. Nižinski predeli, ki so bližje središč kmetijskih organizacij, bodo plačevali občinsko doklado po stopnji 0-20 do 40 odstotkov na davčno osnovo, nižinski predeli, ki so od zadrug oddaljeni, bodo obdavčeni od 18 do 36 odstotkov na davčno osnovo, višinski kraji pa bodo občinsko doklado plačevali po lestvici od 15 do 31 odstotkov. Skupno se bo občinska doklada povečala za 14 odstotkov, sredstva pa se bodo stekala v poseben sklad.

Dober začetek na vajenski šoli

1. septembra so se spet odprle lepe in prostorne učilnice novomeške vajenske šole, kjer v prvem tromesečju poseča 80 vajencev prve letnike ključavničarske, kleparske, kovaške, lesne, avtomehanske in strugar-ke stroke. Nov način vzgajanja mladega naraščaja s priučevanjem na delovnih mestih se že čuti, vendar pa je sedanja čas šolanja še vedno primeren in ustreza potrebam.

O vsem tem so razpravljali tudi na nedavnem roditeljskem sestanku staršev in mojstrov zadnje nedelje. Okoli 100 navzočih je poslušalo upravitelja šole Jožeta Zamijana in druge predavatelje, ki so povedali, kako bo potekalo šolanje v poklicnih šolah, kjer bo mladina dobila potrebno izobrazbo v teoriji in praksi, kvalifikacije pa si bo tak naraščaj pridobil na delovnem mestu. Zato bo šolanje po sedanjem načinu le do konca šolskega leta 1962-63 in bo v tem letu večina vajencev, ki hodijo v prvi letnik, že v tretjem semestru končala tudi drugi letnik in s tem dvoletno učno dobo. Tov. Zamijen je povedal tudi, da se za 30 prostih mest v avtomehanski stroki poteguje 300 mladih, pač pa ni zanimanja za dimnikarski poklic in se zanj že dve leti ni nihče javil. Tako je tudi s kovači, koljarji in sodarji. Ko je obvestil starše in mojstre še o delovanju šolske kuhinje, je prosil navzoče, naj bi v živili podprli nabiralno akcijo, podjetja pa bodo pomagala s prevozom. Tako bodo vajenci spet vse leto imeli toplo hrano, saj vemo, da mnogi že ob zori

vstanejo in se šele zvečer vračajo domov. Pomenili smo se tudi o delu šolske skupnosti, ki bo letos močno zaživela, o prostih dejavnostih, pomoči mladine pri delu na vrtu in ureditvi igrišča in o učenju. Ko smo pregledali osnovno znanje vajencev, smo opazili, da ima večina kljub temu, da je kosčala osemletke, slabo znanje iz računstva, zato bo treba to snov šele utrditi.

Navzoči so bili obveščeni tudi o gospodarskem stanju šole,

ki je na lastru finančni bazi. Položaj te šole je dokaj čuden: še zdaj se ne ve, kdo bo osnovni plačnik, saj šola že dve leti kljub vsem prizadevanjem kolektiva in vodstva nima šolskega odbora in dela - menda edina v Sloveniji - ilegalno. Prisotni so obljubili, da bodo na sborih volivcev zahtevali rešitev tega vprašanja, saj tako ni moč delati ne v vzgojnem ne v gospodarskem pogledu. Na koncu so sklenili, da bodo take sestanke sklicevali vsak mesec.

Mladim samska stanovanja!

V četrtek, 27. septembra, je bil plenum Obk LMS Novo mesto, na katerem so razpravljali o vlogi mladine pri reševanju gospodarskih problemov novomeške komune v tuji sklepe IV. plenuma ZKJ, o pripravah na letne konference LM in o nekaterih kadrovskih spremembah.

Iz poročil, ki so bila zelo dobro pripravljena kakor tudi iz razprave je bilo razvidno, da je mladina razumela sklepe IV.

Lojzka Potrč, nova predsednica občinskega komiteja LMS v Novem mestu

plenuma ZKJ ter se vključila z vsemi močmi v reševanje aktualnih političnih in gospodarskih vprašanj. Ugotovili so, da so se v organizaciji LM do sedaj nekoliko preveč ukvarjali z različnimi reorganizacijami, premalo pa so skrbeli za mladega človeka in njegovo uveljavljanje na področju celotnega družbenega življenja. Javno so poudarili, da ne gre več toliko za to, da bi bili mladi v organih samoupravljanja, ampak bolj za uveljavljanje mladega proizvajalca pri reševanju vseh gospodarskih in političnih problemov v okolju, kjer živi in dela. Seveda bo to možno doseči le z boljšim pozna-

vanjem gospodarstva in problematike, pri čemer morajo posvetiti še več pozornosti kot doslej družbenoekonomskemu izobraževanju. Kajti le izobraženi mladinci bo lahko kos vsem nalogam.

V razpravah o kmetijstvu so poudarili, da mora biti mladina na vasi nosilec vseh naprednih socialističnih idej in to pojasnjevati tudi starejšim. Podčrtali so tudi potrebo po hitrejši gradnji samskih stanovanj. - Do sedaj je v Novem mestu zgradil samski dom le SGP "Piorik". Organi delavskega samoupravljanja in Obk. LO bi morali o tem vprašati več razmišljati, saj je delež narodnega dohodka, ki ga ustvarijo mladi, mnogo večji, kot ga porabijo za stanovanja mladih.

Pri obravnavi o letnih konferencah aktivov LM so naglasili, da morajo biti dobro pripravljene in morajo obravnava vprašanja svojega področja. Konference bodo toliko pomembnejše, ker bodo v času priprav na VII. kongresu LMJ. Ta bo predvidoma v januarju prihodnjega leta.

Ob koncu je plenum razpravljalo o kadrovski spremembi. - Dosedanji predsednik Obk LM Slovenije Valentin Humar je odšel v šolo, za novo predsednico pa je bila izvoljena tov. Lojzka Potrč, ki je pred kratkim uspešno končala srednjo politično šolo v Ljubljani.

Novemu vodstvu želimo veliko uspeha!

France Sladič

Veliko zanimanje za jezikovne tečaje

Za jezikovne tečaje, ki jih je pred kratkim razpisal Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu, se je do ponedeljka opoldne javilo 140 interesentov. Največ zanimanja je za nemški jezik (77 prijavilencev), angleščino (28)

Živinorejci ponujajo govedo

Živinorejci okrog Dolējskih Toplic prodajajo živino. Letošnja suša jih je močno prizadela, saj so pridelali manj krme kot druga leta. Vsak dan se vrste pogodbe o prodaji goveda, ki ga živinorejci ponujajo po zelo nizkih cenah, od 70 do 80 dinarjev za kilogram.

D. G.

Zaposleni v letu 1961

Po podatkih Zavoda za statistiko LRS je bilo 1. oktobra 1961 zaposlenih v ustanovah v našem okraju 4.723 ljudi, od tega 2.758 žensk. Največ zaposlenih v ustanovah so imeli državni organi (1.511), šolska dejavnost (1.181 ž. 896) in zdravstvena dejavnost (1.025, ž. 798). V gospodarskih organizacijah pa je bilo 30. septembra 1961 zaposlenih 22.902 oseb (od tega 6.796 žensk). Največ jih je bilo v industriji in rudarstvu (10.079, ž. 3.493), v obrti (3.192, ž. 822), gradbeništvu (2.479, ž. 186) in kmetijstvu (2.323, ž. 751). Skupno je bilo v obeh dnevih popisa zaposlenih v okraju 27.625 ljudi, od tega več kot 30 odstotkov žensk (9.554).

Novomeška kronika

V prostorih študijske knjižnice »Mirana Jarca« je te dni odprta razstava knjig in rokopisov slovenskega pesnika Alojza Gradnika, ki letos slavijo 80-letnico življenja. V pestrem izboru najdemo med deli, ki jih je Gradnik objavil v najrazličnejših revijah in izdalji v samostojnih knjigah, tudi pesmi v rokopisih in pisma, ki jih je pošiljal našemu rojaku Jarcu. Razstava v celoti zelo posrečeno prikazuje prežetost delavnosti enega najbolj plodnih in najboljših slovenskih pesnikov.

Novo napisane table smo opazili nad vrati nekaterih prodajalcev na Glavnem trgu. Res je bil že skrajni čas, da so namestili nove, saj so bile stare od dežja in sonca že dokaj uničene, razen tega pa manjkajo tudi naslovi in več ustrežal. To novost moramo pozdraviti, saj je dober prispevek k lepši podobi mesta.

V prodajalni podjetja »Obrtnik« na Glavnem trgu so te dni začeli prodajati s precejšnjim popustom. Ženske plašče, ki so prej stali okoli 15.000 din, lahko dobite zdaj že za 7.500 din. Povedati je treba tudi, da to ni slabo blago, saj vzorci in modeli še vedno ustrezajo.

Vabilo k odrskemu udejstvanju

DPD Svoboda Dušan Jerab, Novo mesto - DRAMSKA SEKCIJA - lepo vabi vse, ki imajo veselje za odrsko udejstvanje, naj se udeležijo pogovora in kratke avdicije, ki bo zanje v ponedeljek, 8. oktobra ob 18. uri, v garderobi Doma LP (pod odrom). Še posebej vabimo mladino.

Ponedeljkov živilski trg je bil v znamenju gob. Jurčke, ki so jih letos gozdovi precej polni, so prodajali po 400 din kg. Povečari so bili lepi in le malo črvi. Dobiti je bilo tudi grozdje po 170 din, breskve po 70 din, jajca po 35 din, paradiznike po 80 din, papriko po 100 din, koren po 50 din, buče po 30 din, silve po 80 din, krompir po 40 din, tižol po 150 din, hruške po 60 din, solate po 160 din, motovilec po 400 din, zelje po 50 din, čebulo po 120 din, surovo maslo v zavrtkih po 170 din, špinačo po 150 din, črno redkev po 60 din ter šopke rož po 150 din. Tudi ribe so prodajali po 220 din kg.

Javni nasadi v našem mestu so še vedno priljubljeno področje za divjaško izživljanje nekaterih, ki ne znajo ceniti sredstev, vloženi za olepšanje zunanje lica mestnih ulic in trgov, ter velikih naporov, ki jih vlagata komunalno podjetje in vrtarinja za vzdrževanje nasadov. Odnajanje klopi, lomljenje drevoja in lepotičnega grmičevja, hoja po travi ter podobna pobalinstva so zadeva, o kateri bomo v našem listu resneje spregovorili in postregli tudi z imeni »junakov«, ki takšne stvari uganjajo. Poudariti velja tudi to, da bo moral ljudski odbor poleg odloka o javnem redu in miru sprejeti tudi odlok o redu in snagi v Novem mestu, ki bi določal kazenske sankcije za kršilce.

Gibanje prebivalstva: rodili sta: Cilka Skubic iz Naselja Majde Šile 12 - deklica, Elizabeta Mušet iz Kristanove 19 - dečka. Poročila sta se: Anton Rozman, strojevodja iz Mirne peči, in Ljudmila Brezovar, gospodinjica pomočnica iz Naselja Majde Šile 6. Smrti in nesreče ta teden ni bilo.

Krojaštvo v Šentjerneju v likvidaciji

Delovni kolektiv krojaške delavnice v Šentjerneju je predlagal, da bi delavnico likvidirali, ker nima pogojev za nadaljnji obstoj. V zadnjem času kolektiv ni ustvaril niti toliko dohodkov, da bi lahko izplačal osebne dohodke. O zadevi je razpravljala ObLO Novo mesto in potrdil predlog kolektiva ter sveta za industrijo in obrt pri ObLO.

Na zadnji seji je ObLO potrdil tudi predlog, da se uvede reden likvidacijski postopek proti obrtni zadrugi sobnih slikarjev in pleskarjev v Novem mestu. Zadruga sta v zadnjih mesecih predstavljala le poslovdja in vajence.

Poslej: še več skrbi izobraževanju

Tole pa je gasilska desetina s Senovega, ki je na letošnjem okrajnem tekmovanju v Vidmu-Krškem dosegla prvo mesto

Poživljena turistična dejavnost

Turistično društvo v Vidmu-Krškem se čedalje uspešneje uveljavlja. Društvo, ki dela po navodilih Turistične zveze Slovenije in Dolenjske turistične zveze, ima tri sekcije, od katerih je najbolj delavna sekcija za olepšavo kraja.

60 milijonov dinarjev za vodo

Prebivalci Vidma-Krškega imajo slabo pitno vodo. Strokovna komisija je odločila, da se zgradi posebno črpališče na Belem bregu pri Drnovem. Izgradnja črpališča in cevodvodov do mesta s potrebnimi črpalkami in elektromotorji bo stala 60 milijonov dinarjev. Del sredstev za financiranje bo najetih kot posojilo pri Vodni skupnosti Dolenjske. Posojilo se bo vračalo v 20 letih z enodstotno obrestno mero. Kaže, da se bo končen problem krške vode le pričel reševati.

Z večanjem članstva in aktivnih sodelavcev je društvo lahko uspešno izvedlo nekaj akcij, ki so jih prebivalci z veseljem sprejeli. Po mestu stoje zdaj mikavne razglasne table, ki so jih izdelala domača podjetja. Pred občinskim praznikom je društvo organiziralo teden čistoče. Odziv meščanov za delovne akcije res ni bil poseben, vendar so bila vsa dela v glavnem izvršena.

Prebivalstvo v Sloveniji

Po podatkih zavoda LRS za statistiko je imela Slovenija v juniju okroglo 1.601.000 prebivalcev, od katerih se jih je 2324 odločilo za zakon in smo tako praznovali 1162 porok. Na svet je prišlo 2185 novih državljanov, smrti pa je bilo 1132. Od lanskega junija se je število rojstev malo znižalo, število smrti pa je precej naraslo.

Medklubska razstava črno-bele fotografije v Vidmu-Krškem

Fotoklub iz Vidma-Krškega je zelo delaven. Celo v poletnih mesecih njegovi člani niso mirovali. 4. julija je organiziral v Krškem VI. klubska razstava črno-bele fotografije. Bila je lepo pripravljena in je zato tudi uspela. Za takrat je klub pričel razpravljati o organiziranju druge, medklubske razstave. Organizator je s tem prejel veliko in odgovorno nalogo. Poslal je razpis mnogim fotoklubom v državi. Razpis je uspel.

Na letošnji medklubska razstavi bodo številčno najbolj zastopani fotoamaterji iz Srbije, sledi jim amaterji iz Slovenije, Bosne in Hercegovine

ter Hrvatske. Izkazali so se zlasti domači fotoamaterji; na razstavi jih bo sodelovalo kar devet, in sicer s 14 slikami.

Razstava bo od 14. do 21. oktobra v Vidmu-Krškem. Fotoamaterji so morali poslati svoja dela v oceno žiriji že do 30. sept. Žirija je od 517 del 118 avtorjev izbrala za razstavo 184 del 75 avtorjev.

Fotoklub iz Vidma-Krškega ima že bogate izkušnje pri organiziranju razstav. To mu bo močno koristilo tudi pri organiziranju medklubske razstave. Več o poteku priprav za drugo medklubska razstava črno-bele fotografije bomo še poročali.

27. septembra je bil v Vidmu-Krškem razširjeni plenem občinskega mladinskega komiteja. Razpravljali so o idejno-vzgojnem izobraževanju v zimski izobraževalni sezoni, o delu mladine po IV. plenumu CK ZKJ in o izvedbah volitev po aktivih. Ze sam dnevni red plenuma je torej obetal pestro in bogato razpravo. Mladina se je to pot odkrito pogovorila o svojem delu in nakazala vrsto uspehov mladine v našem družbenem in gospodarskem razvoju občine. Plenum je nadalje konkretno analiziral tudi slabosti posameznih mladinskih aktivov. Mladinski

aktiv. v gospodarskih organizacijah na primer, ne razpravljajo dovolj o gospodarskem uspehu podjetja. Premalo pozornosti se posveča izobrazbi mladine. Mladinski aktivni tovarne celuloze in papirja ima veliko možnosti za široko dejavnost. Plenum pa je ugotovil, da te možnosti mladina ni izkoristila. Mladina bi neovomno lahko preko proizvodnih konferenc in aktivna mladih komunistov veliko prispevala k nadaljnjemu razvoju podjetja. Tudi mladinski aktiv Splošne obrtno-kovinarske zadruga ni glede izobraževanja mladine napravil dovolj. Uveljavil pa se bo v tej delovni organizaciji le z vsestransko dejavnostjo. Nasprotno pa je mladina v Elektro-Krško zelo delovna. Na svojih sestankih razpravlja o nepravilnostih, ki se pojavljajo v ekonomskih enotah in tudi samo prispeva k odstranitvi raznih napak. Mladina v Elektro je lahko vzgled ostalim.

Vodstva mladinskih aktivov v gospodarskih organizacijah se bodo morala v bodoče resneje lotiti izobraževanja mladih ljudi. Le z znanjem je mogoče aktivno sodelovati v raznih razpravah. Mladina mora biti pobudnik pri povečanju proizvodnje in vzor vsem ostalim zaposlenim v podjetju.

Kmečka mladina pa je do sedaj premalo obravnavala napredno kmetijsko proizvodnjo v socialističnem sektorju.

Mladinski aktivni na osemletkah izvajajo program idejno-vzgojnega dela, premalo

pozornosti pa posvečajo izobraževanju. V lanskem šolskem letu je šolsko obveznost izpolnilo 519 učencev, kar 200 mladincev pa ni dokončalo osemletke. Ta mladina nima perspektive, ker bo ostala doma na kmetijah ali se bo zaposlila v industriji kot nekvalificirana delovna sila. Zato ji je treba sedaj pomagati in ji omogočiti nadaljnje posamezno izobraževanje. Aktiv mladine na tehniški srednji šoli pa ni dovolj zaživel tudi zaradi razdvojenega šolskega pouka.

Ce analiziramo delo vseh mladinskih aktivov, vidimo, da bodo morala v bodoče vodstva aktivov posvetiti mnogo več pozornosti izobraževanju. Mladina se bo morala boljše udeleževati zborov

občanov in sestankov, na katerih se bo obravnavala osnutki nove ustave. Idejno raven mladine je mogoče dvigniti s širjenjem obsega znanja in z družbeno-politično in idejno akcijo.

V oktobru bodo na območju občine mladinske konference, na katerih bodo izvoljena nova mladinska vodstva. Konference naj bodo odraz dela aktivov, ne pa formalna izvedba volitev. Da bodo mladinski aktivni kos vsem nalogam, morajo izvoliti dobra vodstva.

Plenum je sprejel še več sklepov, ki bodo prav gotovo prispevali k pozitivni delovanju mladinskih aktivov v videmsko-krški občini.

K.

SINDIKAT O NOvem ZAKONU O SOCIALNEM ZAVAROVANJU

Na razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Vidmu-Krškem 27. septembra, so bili navzoči seznanjeni z nalogami sindikalnih organizacij pri uveljavljanju novega zakona o socialnem zavarovanju. Plenum je opozoril na določene napake, ki se dogajajo v posameznih kolektivih glede izkoriščanja socialnega zavarovanja. Ugotovljeno je namreč, da mnogi delavci izkoriščajo bolezenski dopust po svoji volji. Zdravniki bi morali izvajati preglede nad pacienti mnogo strožje. S tem bi preprečili zlorabo sredstev socialnega zavarovanja. Plenum je tudi opozoril na premajhno sodelovanje med zdravstvenimi domovi in Zavodom za socialno zavarovanje. Plenum je sprejel več skle-

pov. Priporočil je sindikalnim organizacijam, naj v najkrajšem času seznanijo člane z vsebino novega zakona o socialnem zavarovanju in zdravstvenem zavarovanju. Izdelati je treba pregled bolezenskih dopustov po posameznih podjetjih s konkretnimi podatki. Uvesti je treba tudi večjo kontrolo nad bolniki in imeti boljše stike z zdravstvenimi domovi.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta Tone Skafar je navzoče seznanil s delavskim športnimi igrami, ki bodo v oktobru. Zaprošil je sindikalne organizacije, naj pravočasno sporoče svoje sodelovanje.

Razprava na plenumu bo vsekakor pripomogla, da bodo zbori zavarovancev res uspešni.

Kakšna je voda v krških vodnjakih?

Analiza vode iz krških vodnjakov, ki je bila opravljena 4. septembra, je pokazala sledeče: v kubičnem centimetru vode iz vodnjaka na Hočeverjevem trgu je 1800 živih klic, iz vodnjaka pri pošti nad 3200, v Dalmatinovi št. 6 tudi 372 in v studencu pri Rozalji 176. Voda je neprimerna za pitje, ker vsebuje več kot 300 živih klic. Potemtakem je v Krškem pitna le voda iz studenca pri Rozalji. Ker je bila preiskava vode opravljena takoj po obnovitvi vodnjakov, je bilo v njej še veliko živih klic. Upamo pa, da bo nova preiskava vode dala drugačen izvid.

Oton Mikulič

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

KAM S KVALITETNIM SREMIŠKIM VINOM?

Samo dobrih štirinajst dni nas loči od trgatve. Letošnji pridelek je v vinogradniškem obratu na Sremiču v zadnjih desetih letih največji. Lani so pridelali 300 hektov vina, letos pa ga bodo okoli 500. Nastaja pa vprašanje, kam z grozdem in kvalitnim sremiškim vinom, ki ga imajo na zalogi še okoli 220 hektov, in sicer: laškega rizlinga (12 maliganov) 110 hektov, muškatega silvanca (13 maliganov) okoli 30 hektov, belega burgundca (13 maliganov) 30 hektov, rizvanca 20 hektov in rdečega vina okoli 30 hektov. Zastoj v prodaji vina je, po izjavi predstavnika vinogradniškega obrata, nastal zato, ker podjetje »Vino« iz Brežic letos ni odkupilo pridelka. To podjetje je namreč že več let odkupilo skoraj ves pridelek sremiških vin, letos pa zaradi zastaja v izvozu tega ni storilo.

Ali zares prav tu tiči zajec? Gostinci trdijo, da je prodajna cena 180 dinarjev (oziroma 200 dinarjev s plačano

trošarino) nedostopna. Tudi odborniki občinskega ljudskega odbora so na nedavni seji občine izrazili mišljenje, da je vinogradniški obrat pri prodaji vin nekoliko neelastičen. Odborniki so s tem verjetno mislili prodajno ceno.

Gostinstvo je važen činitelj za razvoj turizma. Turist, ki obišče naše kraje, si prav gotovo želi tudi pristnega domačega vina. Gostilne v občini Videm-Krško pa so založene z vsemi mogočimi vini, le sremiškega nimajo na zalogi. Potem ni čudno, če ne moremo pritegniti turistov. Če gostinci stremijo po prevelikem zaslužku, ne delajo prav. Drži, da lahko drugod nabavijo vino po znatno nižjih cenah, premalo pa upoštevajo, da je kvaliteta sremiških vin izvrstna. Sremiška vina niso znana samo doma, temveč tudi v tujini in so že večkrat dobila na vinskih razstavah priznanja in diplome. Kakovost je torej nespodborna! Vsakdo pa bi

pitil dobro vino, pa čeravno je za 10 ali 20 dinarjev dražje. S povečanjem prometa v gostilnah bi se hkrati povečal tudi dohodek gostincev. Ali ni prepričljiv dokaz slabega sodelovanja med gostinci in vinogradniškim obratom, če na primer točijo v postojanki hotela »Sremič« na Sremiču tuja vina, čeravno je v kleteh iste stavbe polno sortnega sremiškega vina. Ljudje nad tem upravičeno zmagujejo z glavami!

Vinogradniški obrat bo po vsej verjetnosti skušal zalogo lanskih vin prodati po litrih in po primerni ceni. Ze sedaj krožijo govornice, da se bodo gostinci temu ukrepu odločno uprli. Razumljivo, da bi bil to za gostinstvo hud udarec, ukrep pa prav gotovo ne bi prispeval k pametni in trajnejši rešitvi problema. Treba bi bilo sklicati posvetovanje gostincev in vinogradniškega obrata, in se pogovoriti o pametni rešitvi. Ze sedaj v jeseni bi bilo potrebno načelno

določiti prodajne cene, gostinci pa bi se morali pogodbeno obvezati za odkup vin.

Vsekakor bi moral biti letošnji zastoj dragocena šola vinogradniškemu obratu na Sremiču. Toda tudi gostinci se morajo zavedati, da s sedanjo izbiro vin niso povsem zadovoljili domačinov, pa tudi ne turistov!

Vinarski obrat na Sremiču namerava v prihodnjih letih obnoviti nadaljnjih 50 ha z modernimi vinogradniškimi nasadi. S porastom pridelka bodo tudi cene vinom primernejše. Kmetijska zadruga iz Vidma-Krškega, ki vključuje vinogradniški obrat na Sremiču, pa bo čimprej morala nabaviti transportno embalažo, ki jo bo dala v uporabo gostincem za čas točenja vin. To že zdavnaj nudijo vse večje kletje v Sloveniji. Kmetijska zadruga v Vidmu-Krškem jih bo morala posnemati, če želi o pravem času prodati vino.

Drago Kastelic

LJUDJE MED SEBOJ

V Tovarni celuloze in papirja bi se pri čiščenju lesa lahko zaposlilo 50 delavk. Z delom bi lahko zaslužile do 15 tisočakov mesečno. Komisija za ogled delovnih mest pa je prepovedala zaposlitev žena na teh delovnih mestih. — V tem smislu je tekla razprava na zadnji seji občinskega ljudskega odbora v Vidmu-Krškem. Za opisani primer smo se pozanimali pri delovnem inspektorju ObLO in v razgovoru z njim prišli do sledečih ugotovitev: Komunalna uprava naj bi se pogodbeno obvezala za čiščenje lesa v Tovarni celuloze in papirja. V ta namen bi zaposlila okoli 50 žena, ki bi čistile les. Sklenjena bi morala biti pogodba o plačilu dela, po kateri naj bi komunalna uprava dobila od tovarne celuloze za kubični meter čistega lesa 950 dinarjev; od tega bi se delavki izplačalo 480 dinarjev. Do te pogodbe pa ni prišlo. Tri ženske so se namreč zaposlile pri tem delu in v 40 delovnih urah skupaj očistile samo 2,10 m³ lesa. Dnevno bi torej zaslužila vsaka po 200 dinarjev. Na tem delovnem mestu so ženske vzdržale samo tri dni. Tudi možki so poskusili: zaposlila sta se dva delavca in dnevno zaslužila 393 dinarjev. Tudi ta dva sta vzdržala samo 7 dni. Ker ni nihče vzdržal na delovnih mestih, je Zavod za zaposlovanje delavcev imenoval komisijo, ki je ugotovila, da so delovna mesta neprimerna za zaposlitev ženske delovne sile. Komisija je svojo sodbo utemeljila s tem, da mora zaposleni položiti do 30 kilogramov težak celulozni les na poseben 90 centimetrov visok podstavek in ga tako s približno pol kilograma težkim nožem očistiti. Delo se opravlja na prostem v dopoldanski izmeni.

Poglejmo resnici v oči!

Iz tega sledi, da je trditev o 15 tisoč dinarjih mesečnega dohodka za te žene neresnična. Trditve odbornikov o potsopku inšpekcijske službe lahko ocenimo kot enostransko in neresno. Njen postopek je bil pošten in upravičen; odborniki pa so, kot je videti, bili o vsej zadevi preveč enostransko obveščeni. — Ko so prizadeti iskali rešitev za zaposlitev žena, so pozabili, da je tudi žena človek! Ne gre samo za denar, za zaslužek, ženi moramo zagotoviti takšno delo, kakršnega lahko opravlja. Mar nismo problem zaposlitve žena pričeli reševati na tak način birokratsko in neodgovorno? Nameravali smo zaposliti žene na takih delovnih mestih, ki zahtevajo od človeka prehud fizični napor, da mu žene prav gotovo niso kos. Na Zavod za zaposlovanje delavcev v Vidmu-Krškem je prijavljenih okoli 230 žena, ki iščejo zaposlitev. To je velik problem, vendar ga ne moremo rešiti tako, kot so ga želeli rešiti v opisanem primeru. Ženam je treba dati tako zaposlitev, da bodo delo sposobne opravljati in bodo zanj prejemale tudi primeren zaslužek.

DOLENJSKA-GORENJSKA-PRIMORSKA

Na OZTK smo zvedeli, da bo v nedeljo, 7. oktobra, v Novi Gorici že dolgo pričakovani atletski troboj pokrajinskih reprezentanc DOLENJSKE, GORENJSKE in PRIMORSKE. Tekmovanje je predvsem propagandnega pomena, bo pa pokazalo, kje je dostojna atletika največ napredovala.

Reprezentanca Dolenjske, ki

jo bodo poleg novomeških atletov in atletin sestavljali tudi najboljši posamezniki iz Kočevja, Črnomlja, Brežic, Krškega in Senovega, ima precej upanja, da zmaga tako v moški kot v ženski konkurenci in osvoji pokal prireditelja - OZTK Nova Gorica. Seveda pa bo to možno le v primeru, če bo nastopila kompletna, torej če

ne bo nepričakovanih odpovedi glede sodelovanja. Upanje je še večje, ker so nastop v reprezentanci obljubili tudi Červan, Špan, Groznik, Kostelec, Penko, Potrč, Bavdek, Zaletelj, Šerbec, Hudetova, Razpotnikova itd. Čeprav niso vsi člani atletskih organizacij Dolenjske, smejo nastopiti za barve Dolenjske, ker so od tod doma in so tu z atletskim udejstvom začeli.

Kandidati za reprezentanco Dolenjske so že določeni, dokončno sestavo pa bo določil poseben odbor po IZBIRNEM TEKMOVANJU, ki bo v četrtek, 4. oktobra, ob 15. uri na stadionu »Bratstva in enotnosti« v Novem mestu. Odbor za atletiko OZTK vabi vse atletske sekcije s področja Dolenjske, naj pošlje svoje najboljše atlete in atletinje na izbirno tekmovalno. Program tekmovalnja bo isti kot v nedeljo v Novi Gorici, in sicer: moški: 100 metrov, 200 m, 400 m, 1500 m, 3000 m, 4 x 100 m, skok v višino in daljino, kroga, met diska in kopja; ženske: 100 m, 600 m, 4x100 m, skok v višino in daljino, kroga, met diska in kopja.

Republiško prvenstvo modelarjev

Pred nekaj sto gledalci je bilo v nedeljo, 30. septembra, na letališču v Prečni republiško prvenstvo modelarjev. Skupaj se je prijavilo 10 moštiev iz vseh večjih slovenskih mest. Naš okraj so zastopali tekmovalci novomeškega in cerkljanskega aerokluba.

V končni razvrstitvi so zmagali tekmovalci iz Ljubljane s 766 točkami, Novomeščani so v postavi Dušan Zupanc, Jože Uhan, Janez Penca, Peter Novak in Adolf Suštar zasedli 4. mesto. Cerkljani pa so bili sedmi. Ekspni pokal Novega mesta so prejeli novomeški tekmovalci, ki so v tekmovalstvu z modeli kategorije letelcih

križ zbrali 661 točk, drugi so bili Celjani, ki so v tej kategoriji nabrali 413 točk.

V tekmovalstvu z jadralnimi modeli je zmagal Celjan Vladimir Kočevar s 413 točkami, 3. mesto so prisodili Petru Novaku iz Novega mesta, ki je za dober let svojega modela prejel 256 točk, 4.-5. mesto je dosegel Dušan Zupanc (N. m.) s 176 točkami, medtem ko je bil Adolf Suštar s 73 točkami šest. Med Novomeščani se je najbolje izkazal Zupanc, ki je tekmoval tudi z modelom na pogon z gumo in zbral 151 točk.

Turnir mest v balinanju

V nedeljo je bil v Novem mestu turnir mestnih reprezentanc v balinanju za prehodni pokal občinske zveze za telesno kulturo. Tekmovanje bo v bodoče stalno ter bo prispevalo k razvoju balinanja na Dolenjskem.

Prvega tekmovalca so se udeležile ekipe iz Zagreba, Ljubljane in Novega mesta. Ekipe iz Primorske ni prišla na tekmovalno.

Rezultati srečanja: LJUBLJANA : NOVO MESTO 13:3.

LJUBLJANA : ZAGREB 13:0. ZAGREB : NOVO MESTO 13:10.

Ekipe Novega mesta je pokazala lepo igranje, vendar se je videlo, da ji manjka še en dober tolaček, ki bi v drugi igri lahko pripomogel k zmagi nad Zagrebom. Prehodni pokal in prvo mesto je osvojila reprezentanca Ljubljane, druga je reprezentanca Zagreba in tretja reprezentanca Novega mesta. (en)

Živahniji brežiški nogomet

Nogometni klub Brežice se je zadnje čase zopet začel vneto pripravljati na jesensko tekmovalno. Vsako sredo in petek trenira na igrišču preko 20 novih članov. Društvo je sprejelo od republiške zveze dovoljenje za priključitev k celjski podzvezi, kajti novomeška podzveza ima še samo tri klube in ne more organizirati tekmovalni, ker nima resnih nasprotnikov niti klubov, ki bi bili zainteresirani za tekmovalno.

Prihodnji teden, ko bodo objavljeni rasporedi tekmovalni v celjski podzvezi, bo na nogometnem igrišču v Brežicah še bolj živahno, kajti začelo se bo izbiranje najboljših, ki bodo sestavljali ekipo NK Brežice v tej sezoni. Ljubitelji nogometa bodo lahko zadovoljni, saj bodo lahko videli v letošnji sezoni na domačem igrišču precej tekmovalni. B

Društvo prijateljev mladine iz Krškega je ob praznovanju 20-letnice PO odprlo v Krškem novo otroško igrišče. Z lastnimi sredstvi (okoli 200 tisoč dinarjev) je društvo kupilo opremo za igrišče in tako razveselilo naše najmlajše.

ROKOMET

SLOVAN : PARTIZAN 11:3 (3:2)
V nedeljo so Črnomoljke gostovale v Ljubljani in v tekmi s Slovanom izgubile. Sodnik je dobro sodil, ekipa pa je nastopila v naslednji postavi: Rajgelj, Zunič, Weiss, Kvas, Biljalj, Furlan, Ivanušič, Butala. Lahko bi rekli, da je bila tekma ena najslabših v letošnji ženski republiški ligi. S tem porazom je ekipa iz Črnomolja trenutno na petem mestu z istim številom točk kot prvi.

DERBY V ČRNOMLJU

V nedeljo, 7. oktobra, bo v Črnomlju tekma med »Mladostjo« iz Kranja in »Partizanom« iz Črnomolja v ženski rokometni republiški ligi. Obe ekipi sta v letošnjem tekmovalstvu na vrhu lestvice. Tekmeča čaka v nedeljo velika naloga, kajti ekipa »Mladosti« brani naslov republiškega prvaka Slovenije za leto 1962, domača ekipa pa bi rada ta naslov dosegla.

Kakor smo zvedeli od vodstva rokometnega kluba, bo tekma ob 14. uri na malem stadionu poleg dijaškega doma. Domačinke bodo nastopile v najmočnejši postavi. Če računamo na pomoč domačega občinstva, lahko pričakujemo lepo borbeno tekmo za dragocene točke. Igralke domačega Partizana v letošnji sezoni še niso bile poražene na svojem igrišču. M-K

Takole so žene in dekleta na Mirni pripravile zimsko zalogo za šolsko kuhinjo

Jurčki rastejo

Hranilna vrednost in priznani okus sta doma in po svetu dvignila ceno užitim gobam, predvsem rjavemu in bronastemu gobanu, ki mu pri nas pravimo jurček. Prijubljene so pražene gobe, gobe z jajčkom, gobova rižota, juha, omaka; po zidnicah pa naletimo na posebno jed - jurčka; ob njem se dobro piše. Podoben je narastku, je precej masten in je najbolj vroč. Naredimo ga takole: raztepemo jajce, pridenemo 3 žlice moke, 3 žlice mleka in pest narezanih, poparjenih in ožetih jurčkov ter sol. Maso stremo v kozico na vročo mast in spečemo v pečici (manjšo količino lahko tudi na štedilniku ali električnem kuhalniku).

Kot dodatek k narezku so zelo cenjene gobe v kislu. Izberemo mlade, zdrave in nepoškodovane jurčke, ki jih dobro operemo v mrzli vodi. Nato jih v precej slani vodi kuhamo 20 minut in kuhane stremo na rešeto, da se od-

cede. Medtem skuhamo vinski kis, ki mu dodamo malo muškate dišave, popra in po okusu malo koprovega cvetja ali lovora. V vreli kis vlagamo odcejene gobe, da jih enkrat prevrejo, nakar jih odstavimo od ognja. Popolnoma ohlajene vložimo z dišavami vred v kozarce in jih zalijemo s kisom, ki mora pokrivati gobe za prst visoko.

Večje gobe sušimo, lahko pa jih shranimo tudi s soljo. Gobe narežemo na lističe, jih razgrnemo na prt in posolimo ter pustimo nekaj ur, da oddajo vodo. V kozarce nalozimo plast gob, jo posolimo in tako ponavljamo, da je kozarec poln. Sproti dobro tlačimo; če se je nabralo vode, jo odlijemo in poravimo za juho, omako, rižoto ali kot dodatek k mesnim omakam. Paziti moramo, da jedi ne homo presolili.

Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva Novo mesto

ATLETSKO PRVENSTVO DOLENJSKE

Tudi letos bo novomeška OZTK priredila odprto atletsko prvenstvo Dolenjske za posameznike. Letošnje prvenstvo bo v nedeljo, 14. oktobra, ob 10. uri na stadionu »Bratstva in enotnosti« v Novem mestu, udeležijo pa se ga lahko vsi atleti in atletinje Slovenije. Poleg najboljših slovenskih atletov bodo vabljivi tudi atleti iz Karlova in Zagreba, zato se za zaključek letošnje sezone obeta kvalitetno in zanimivo atletsko tekmovalno. Program bo enak kot na troboju v Novi Gorici.

Atletska sekcija novomeškega Partizana obvešča vse svoje člane, da so redni treningi še vedno vsak torek in četrtek ob 16. uri dalje na stadionu »Bratstva in enotnosti«. fm

DRUGA ZMAGA ODBOJKARJEV

Preteklo nedeljo so novomeški odbojkarji zabeležili drugo zaporedno zmago. Premagali so zadnje plaširano moštvo v ligi - Slovensko Bistrico s 3:1 (15:13, 15:11, 15:11, 15:9) in si tako priborili dve novi točki. Tekma ni bila kdo ve kako kvalitetna, ker tudi gostje niso dosti pokazali.

Položaj novomeške ekipe v republiški ligi navzlic dveh novim točkam ni rožnat. Kanal je nepričakovano doma izpustil dve točki v korist Zorisa, tako da verjetno vse do zadnjega kola ne bo znano, kdo se bo moral posloviti od republiške lige. Kandidati za slovo so tudi Novomeščani, odločilna pa bo verjetno nedeljska tekma v Rušah, kjer se bodo pomerili z Zoriscem. fm

Družina mladih ribičev v Črnomlju

Ribiška družina v Črnomlju je smela junija ustanovni občni zbor mladinske sekcije. Do ustanovitve je bilo sorazmerno malo mladincev v ribiški družini, zdaj pa je njih število iz dneva v dan večje. Na ustanovnem občnem zboru so mladinci izvolili v svoje vodstvo Franca Zajca, Staneta Adamiča in Bogdana Sikono. Od starejšinva ribiške družine je bil imenovan Jovo Grabovšek, ki bo mladince poučeval in vzgajal v pravem športnem duhu.

Ribiška družina je dala mladincem delo v upravljanje in obljubila, da bo po dodelitvi Fickovega mlina preuredila eno sobo za mladinsko sekcijo, jo opremila in nabavila strokovno literaturo. Mladinci so se zavezali vestno delati in pomagati družini pri zatiranju krivolova in varstvu voda.

Sprejeli so tudi sklep, da bodo v sekcijo sprejeli le mladince, ki bodo izpolnili obveznosti po pravilniku in ki dosegajo v šoli zadostno uspeh. Pri doseganju delu so mladinci pokazali že mnogo volje.

Vodstvo ribiške družine želi, da bi pristopilo čimveč mladincev. Zaradi tega bodo že v prihodnji sezoni organizirali tečaj za plavanje in veslanje, razen tega pa bodo mladinci deležni teoretičnega pouka.

Ribiška družina v Črnomlju dela že vsa pojojna leta. Za vestno delo in trud so nekateri člani zaslužili posebno priznanje. Zaradi tega je družina že poslala predloge z utemeljitvijo za podelitev odlikovanj. RZS je na podlagi priporočil in zaslug odlikovala naslednje ribiče: Draga Kobeta, Ivana Kulinča, Jarka Grahka, Franca Klečarja, Danila Pavlina in Kveja Kvasa. VC

Komu priznanje?

12. oktobra zvečer bo strokovna komisija objavila ocene in podelila nagrade za najboljše ekspanate na III. mednarodnem sejm oblačnja pod naslovom »Moda po svetu«. Sejem bodo odprli 12. oktobra v Beogradu.

STOTICA NA LOKI

V letošnji zadnji prvenstveni košarkarski tekmi pred domačim občinstvom so Novomeščani počno premagali moštvo iz Kislincev. Za rezultat 123:47 (36:13) pove, da so Partizanovi

igralci gospodarili na igrišču. Tempo igre je bil v začetku precej počasen, nato pa se je domačinom odprlo. Razen tega so znali dobro izkoristiti višino svojih centrov (Setina, Knof), tako da so do polčasa dosegli 56 košev. V drugem polčasu pa sta obe moštvi zaigrali še hitreje, tako da je stoti koš padel že v 14. minuti. Nato so Novomeščani rekoli popustili, vendar pa so do konca tekme dosegli še 23 košev.

Tekmo je zelo dobro sodil Zornada iz Ljubljane, vendar ni imel težkega dela, ker sta obe moštvi lepo igrali.

Na progi Beograd-Bar gradijo dva večja predora, dolga 3910 in 1050 metrov. Prav tako je v teku delo pri vrtanju zlatiborskega predora, ki bo dolg 6 km. Vsi predori bodo urejeni do 1966. leta.

II. DELAVSKE SPORTNE IGRE NOVOMEŠKE OBČINE

NOVOTEKS pred PIONIRJEM!

Tekmovanja v okviru II. delavskih športnih iger novomeške občine so v polnem razmahu. Dostojno so tekmovali v osmih panogah, vendar v malem nogometu, odbojki in balinanju tekmovalje še ni zaključeno. Tu moramo počakati še na finalne rezultate.

Rezultati petih panog, ki se tokčujejo za končno razvrstitev sindikalnih podružnic, dajejo slutiti da bo letos boj za prvo mesto in za prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta Novo mesto veliko hujši kot lani. Lanski zmagovalci Pionir si je namreč dovolil v ekipnem tekmovalstvu v krosu krepak spodrsjati, ki bo lahko odločilen v borbi za prvo mesto. V moški konkurenci ni postavil kompletne ekipe, v ženski konkurenci pa sta od treh dve tekmovalki med tekmo odstopili in tako je Pionir tudi tu ostal brez točke. Nasprotno pa si je njegov najhujši konkurent NOVOTEKS tu močno opomogel. Ker se je na tekmovalno dobro pripravil - izvedel je celo izbirna tekmovalna - je tako v moški kot ženski konkurenci osvojil prvo mesto in zato tudi dvakrat po 100 točk za končno razvrstitev sindikalnih podružnic. Morda je zato vprašanje letošnjega zmagovalca že rešeno, lahko pa se zgodi, da bo Pionir razliko, ki znaša sedaj že 160 točk, nadomestil. Kaj se ve?

Plavanje je bilo letos prvokrat na sporedu delavskih športnih iger. Tekmovalci sedmih sindikalnih podružnic so se v nedeljo, 9. septembra, pomerili v 50-metrskem bazenu v Dolenjskih Toplicah. Na 50 metrov prvo sta bila najhitrejša predstavnik Novoveca, v prostem plavanju pa je bil najboljši Pionir. V štafeti 2x50 m prosto je bil najboljši Pionir. Med posamezniki je v prostem plavanju zmagal Bavdek (Novoteks), drugi je bil Knap (Pionir), tretji Felki (ZTP); v prostem plavanju pa je zmagal Uhl (Pionir), ki je imel skoraj 6 sekund naskop pred Mrazkom (ONZ) in Felikom (ZTP). V skupni oceni je v plavanju

zmagalo zastopstvo Pionirja. Vrstni red: 1. PIONIR 100 točk, 2. ZTP 80 točk, 3. Novoteks 63 točk, 4. ONZ 53 točk, 5. Novoteks 50 točk, 6. Opekarna Zalog 45 točk, 7. Zeleznina 40 točk.

V ženski konkurenci je nastopila le ekipa Pionirja (Podraž, Zaharija) in je tako zmagala brez konkurence. Osvojila je 100 točk za končno razvrstitev, medtem ko so ostale sindikalne podružnice tu ostale brez točk.

ONZ NAJBOLJŠI V OCENJEVALNI VOZNIJI

Rezultati ocenjevalne voznije z motornimi vozili, ki je bila izvedena v nedeljo, 16. septembra, v okviru okrajne ocenje-

valne voznije v organizaciji AMD Novo mesto, so znani. V ekipnem tekmovalstvu je zmagala ekipa ONZ (Škerj, Prosenički in Špehar). Med posamezniki je bil najboljši Anton Kost iz Novoteksa, ki je zmagal brez kazenske točke, drugi je bil Herman Koprivnik (Novoteks) s 4 kazenskimi točkami, tretji pa Herman Škerj (ONZ) s petimi kazenskimi točkami.

Vrstni red sindikalnih podružnic: 1. ONZ 21 kazenskih točk (100 točk), 2. Novoteks 21 kaz. točk (80 točk), 3. Novoteks 31 kaz. točk (65 točk), 4. ZTP 172 kaz. točk (55 točk), 5. Narodna banka 345 kaz. točk (50 točk), 6. Vojnina pošta 2058 797 kaz. točk (45 točk), 7. ObLO 2131 kaz. točk (40 točk), 8. Zeleznina, 9. Opekarna Zalog, 10. Elektro, 11. Pionir.

VLECENJE VRVI: ZA ONZ 100 TOČK

Preteklo nedeljo popoldne se je kar precej gledalcev zbralo na stadionu na Loki in opazovalo zanimive spopade šestčlanskih ekip v vlečenju vrvi. Zal se je od 16 prijavljenih javilo vodstvu tekmovalja le 5 ekip, ki so tekmovalne po sistemu vsak z vsakim. Kot je bilo pričakovati, so spet zmagali lanski zmagovalci - tekmovalci oddeleka za notranje zadeve (ONZ), ki so vse nasprotnike premagali z 2:0. Tudi zastopniki KGPK (v glavnem

so ekipo sestavljali plečati mesarji) jim niso bili kos in so se morali zadovoljiti z drugim mestom.

Vrstni red ekip: 1. ONZ 4 zmage (100 točk), 2. KGPK 3 zmage (80 točk), 3. ZTP 2 zmage (65 točk), 4. Novoteks 1 zmaga (55 točk), 5. Pionir brez zmage (50 točk).

V ATLETIKI: PROSVETA IN NOVOTEKS

Dostojno, najbolj množično tekmovalno II. delavskih športnih iger je bilo preteklo soboto in nedeljo na stadionu »Bratstva in enotnosti«. Dvanajst moških in šest ženskih ekip se je merilo za točke v atletiki.

Pri moških Prosveta (sindikatski prosvetni delavci) ni imela resnega konkurenta. To pa je tudi razumljivo, saj je imela v svojih vrstah tekmovalce, ki v atletiki precej pomenijo (Spilar, Bavdek, Marnik). Zanimivo je, da so drugo mesto zasedli člani Novoteksovega delovnega kolektiva. Njihov uspeh pa je razumljiv (Novoteks je zmagal tudi v ženski konkurenci, toda le s 37 točkami prednosti pred Pionirjem), ker so imeli posebno izbirne tekme in dobro organizirane treninge. Trud je bil poplačan.

Ce gledamo letošnje rezultate, lahko opazimo velik napredek. Skrajna polovica ekip je letos dosegla več točk kot lanski zmagovalci. To je posledica boljših priprav, večje izenačenosti nastopajočih in polne zasedbe v vseh disciplinah. Isto velja tudi za tekmovalje ženskih ekip. Med posamezniki velja posebno pohvalo Marniku (100 m -

11,5), Pavlinu (1000 m - 2:54,4), Bavdku (višina - 177 cm), Spilarju (kroga - 11:56 m) ter Goršnovi (60 m - 9,0), Gantarjevi (višina - 130 cm) in Radovanov (kroga - 9:15 m).

Bejši rezultati: MOŠKI: 100 m: Marnik (Pr.) 11,8, Koprivnik (Novoteks) 12,0; štafeta 4x100 m: Prosveta 49,1, Novoteks 51,3, ONZ 51,8; 1000 m: Pavlin (Novoteks) 2:54,4, Marnik (Pr.) 3:00,2; skok v višino: Bavdek (Pr) 177 cm, Turk (IMV) in Aš (Novoteks) 160 cm;

skok v daljino: Bavdek (Pr) 583 cm, Spilar (Pr) 561 cm; kroga: Spilar (Pr) 11:56 m, Hrastar (Novoteks) 10:94 m.

Vrstni red ekip: 1. Prosveta 6441 točk (100 točk), 2. Novoteks 5333 točk (80 točk), 3. ONZ 4377 točk (65 točk), 4. Pionir 4243 točk (55 točk), 5. IMV 3708 točk (50 točk), 6. Iskra - Sentjerne 3278 točk (45 točk); sledijo še Narodna banka, KGPK, Pletilstvo (Mirna peč), Elektro itd.

ZENSKKE: 60 m: Goršin (Zeleznina) 9,0, Gantar (ZTP) 9,2, Radovan 9,4; štafeta 4x100 m: Pionir 65,3, Novoteks 67,8, KGPK 71,9; skok v višino: Gantar (ZTP) 130 cm, Goršin (Zeleznina) 110 cm;

kroga: Radovan (Novoteks) 9:15 m, Goršin (Zeleznina) 9:41 metra.

Vrstni red ženskih ekip: 1. Novoteks 2939 točk (100 točk), 2. Pionir 2902 (80 točk), 3. Pletilstvo (Mirna peč) 2465 (65 točk), 4. Zeleznina 2022 (55 točk); sledita še ZTP (1696) in KGPK (1497 točk).

Omenimo še, da so bili rezultati doseženi brez običajnih atletskih pripomočkov (sprinjarski zaščitni so vredni toliko več, pravila namreč predpisujejo, da morajo vsi nastopajoči tekmovalci v copatah ali bosih, da so za vse enaki pogoj. Pohvalo zaslužijo tudi tekmovalci in tekmovalke iz Mirne peči in Sentjerne, ki so se prav dobro odrezali.

V KROSU:

DVAKRAT NOVOTEKS

Tekmovalje v ekipnem krosu je bilo izvedeno v okviru atletskega tekmovalja v nedeljo dopoldne. Udeležba ni bila ravno najboljša, tako da nekatere sindikalne podružnice, ki bi lahko postavile svoje ekipe, ni bilo prišlo do točk, ki jih bodo še zelo potrebovale za dobro uvrstitev v končni razvrstitvi.

Tako v moški kot ženski konkurenci je Novoteks postavil najboljše ekipe, zato je zbral maksimalno število - 200 točk. Ker je Pionir tu postal, da v skupni razvrstitvi celo na drugem mestu osvoja ONZ, čeprav nima ženskih ekip.

Rezultati tekmovalja v krosu: MOŠKI - 2000 m: 1. Novoteks 8:21,4 (100 točk), 2. ONZ 8:42,7 (80 točk), 3. Pletilstvo (Mirna peč) 8:50,1, 4. Zeleznina 8:56,1, 5. IMV 9:11,0.

ZENSKKE - 800 m: 1. Novoteks 6:03,5 (100 točk), 2. Pletilstvo (Mirna peč) 6:53,9 (80 točk). Posamezniki: 1. Pavlin (Novoteks) 3:59,3, 2. Seničar (Zeleznina) 4:09,6.

Posameznice: 1. Rifelj (Novoteks) 3:01,1, 2. Golob (Novoteks) 3:02,5. (Konec prihodnjije)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 4. okt.: Francišek Petek, 5. okt.: Marcel Sobota, 6. okt.: Vera Nedelja, 7. okt.: Dan art. JLA Ponedeljek, 8. okt.: Simeon Torek, 9. okt.: Abraham Sreda, 10. okt.: Danijel

ALER

Ob bridki izgubi dragega moža in predobrega očeta

ANTONA MRVARJA iz Stopič

se prisrčno zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in njegovim sodelavcem za pomoč, pevcem in govornikom za poslovične besede, vsem, ki so darovali vence in nam izrazili sožalje ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili in mu izkazali čast na njegovi zadnji poti.

Zalutjoci: žena in otroci

Ob neradomestljivi izgubi našega ljubelega moža, očeta, brata in zeta

JOŠKA POTOČARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko vencev, in vsem, ki so nam ustno in pisмено izrazili sožalje. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom in zdravstvenemu osebju internega oddelka za ves trud in pozornost med njegovo boleznijo, lovcem, gasilcem in stanovskim tovarišem, organizaciji Zveze borcev pa za vso pomoč.

Potočarjevi iz Mirne peči

KINO

VZIDLJIV ŠTEDILNIK in nov mizarjski skobelnik (Hobelbank) prodam. Naslov v upravi lista (1156-62).

EAKOJ VSELJIVO enostanovanjsko hišo, zidnico in vlograd, vse na eni parceli v Kotu, Dvor pri Zuzemberku, prodam. Naslov v upravi lista (1154-62).

GABAŽO oddam na Zagrebški cesti 7 v Novem mestu.

MOSKI SIVALNI STROJ ugodno prodam. Informacije pri krojaču v Straži.

BIŠO (soba, kuhinja, shramba) z elektriko in vodo, vrtem, vse v odličnem stanju, ugodno prodam. Marija Rimac, Cerov log 15, p. Sentjernej.

DVOSOBNO STANOVANJE hišnika v centru Ljubljane zamenjam za enako ali enosob-

no v Novem mestu ali okolici. Naslov v upravi lista (1152-62).

SREDNJE VELIKI ČRN PES se je izgubil od Otočca do Ločne. Kdor bi o njem kaj vedel, naj proti nagradi 1000 din javi v upravo lista (1160-62).

NAHRBTNIK sem izgubil dne 28. septembra zjutraj od Koroske vasi do Malenška, v katerem je bil par možkih čevljev in dežni plašč. Poštevnega najditelja prosim, da mi ga proti nagradi vrne. Naslov v upravi lista (1157-62).

GOSPODINJSKO POMOČNICO (lahko začelnica) sprejme štiričlanska družina. Ponudbe na naslov Jože Fangeršič, Rače pri Zidanem mostu.

SLOVENEK, star 23 let, z dobrim poklicem, ki živi v Ameriki, želi spoznati dekle od 18 do 24 let. Pisemne porudbe z življenjepisom in sliko pošljite na upravo lista (1151-62).

STANOVANJE ali sobo iščeta zakonca brez otrok v Novem mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Plačava za leto dni vnaprej« (1161-62).

ZA 5 METROV SUHIH DRV zamenjam v Novem mestu kratek možki zimski suknjič, moške hlače, gozjarice št. 42 in 8 parov čevljev, vse v dobrem stanju; gozjarji so skoraj novi. Naslov v upravi lista.

PREKLIC

Podpisana Martina in Anton Gorše iz Meniške vasi 9 preključeva neutemeljeno trditve, da naj bi bila Cvetko in Pepca Cebon iz Meniške vasi 8 vrgla v najim vodnjak podgano.

KINO

Brestanica, 6. in 7. oktobra risanka »Uspavana lepota«, 10. in 11. oktobra češki film »Višji princip«.

Črnomelj, 5. in 7. oktobra: ameriški film »V 90 dneh okoli sveta«, 9. in 10. oktobra italijanski film »Prijatelj gangsterjev«.

Dol. Toplice, 8. oktobra francoski barvni film »Slepi potnik«.

Kostanjevica, 7. oktobra ameriški barvni film »Kavboj«, 10. oktobra francoski film »Dvigalo za pogubljenje«.

Metlika, 6. in 7. oktobra zabodnonemški film »Grofica Marica«, 10. oktobra jugoslovanski film »Kota 905«.

Novo mesto - Krka, od 5. do 8. oktobra italijansko-francoski film »Lažne navke«, od 9. do 11. oktobra »Samson«.

Senovo, 6. in 7. oktobra ameriški film »Sreda prihaja ob

deveših«, 10. in 11. oktobra nemški film »Mazurka ljubezni«.

Sevnica, 6. in 7. oktobra ameriški barvni film »Mož, ki ga ni bilo«, 10. oktobra ameriški film »Beg v okovih«, Sentjernej, 6. in 7. oktobra

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD MOKRONOG SPOROČA

Septembra sta bila rojena dva dečka. Porok in smrti ni bilo.

MATIČNI URAD ŽUZEMBERK SPOROČA

Septembra sta bila rojena en deček in ena deklica. Porok ni bilo.

Umrli so: Franc Drenšek, invalid iz Budganje vasi, 69 let; Andrej Murn, otrok 8 let, 5 mesecev; Franc Berjak, kmetovalec iz Budganje vasi, 72 let; Franc Sadar, kmetovalec iz Drašče vasi, 84 let; Jože Rogelj, učitelj iz Sadinje vasi, 80 let; Franc Zupančič, učitelj iz Budganje vasi, 94 let; Ana Šali, upokojenka iz Gor. Ajdovca, 81 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA

V času od 24. septembra do 1. oktobra je bilo rojenih 16 dečkov in 19 deklic.

Poročila sta se: Ivan Jakše, kmetijski tehnik iz Skrljanč, in Marijana Golob, uslužbenka iz Stranske vasi.

Umrli sta: Jože Potočar, gostilničar iz Mirne peči, 53 let, in Stefanija Sluga, uslužbenka iz Brestanice, 41 let.

KINO

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Urbič iz Sentruperta - deklico, Rozalija Kafol s Pristave - deklico, Gizela Bokan iz Kočevja - deklico, Marija Vidverol iz Šalske vasi - dečka, Marija Martinič iz Vrbovca - dečka, Marija Strukelj iz Ručetre vasi - dečka, Alojzija Miketič iz Loke - deklico, Frida Vrančar iz Črnomlja - dečka, Joža Maknar s Sel - deklico, Stanislava Poglavec iz Dol. Straže - dečka, Marija Bobnar iz Brilina - dečka, Pavla Tavčar iz Gabrijel - deklico, Jelka Marolt iz Praproč - dečka, Ana Zupančič iz Meniške vasi - dečka, Majda Klevišar iz Kanjarice - dečka, Marija Derganc iz Podgore - dečka, Olga Sila s Pristave - dečka, Alojzija Petan

sovjetski film »Človekova usoda«.

Semič, 7. oktobra angleški film »Poplave strahu«.

Trebnje, 6. in 7. oktobra ameriški barvni film »Dolgo toplo leto«, 10. oktobra francoski film »Velika iluzija«.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Vinko Jerman, mesarski pomočnik iz Male Bučne vasi, je padel in se udaril v desno koleno; Franc Jerallč, klepar iz Hrušče se je pri varjenju opekeli po obrazu; Ivan Škrabar, delavec iz Leskovca, je padel z avtomobila in si poškodoval glavo; Milan Ivančič, sin posestnika iz Družinske vasi, je padel pod voz in si poškodoval glavo in noge.

OBJAVE - RAZPISI

Razpis za tečaj

ZDRUŽENJE SOFERJEV IN AVTOMEHANIČEV - podružnica Novo mesto razpisuje enomesečni tečaj za pripravo kandidata, voznikov motornih vozil na izpite za kvalifikacijo. Prijave sprejema podružnica samo do 15. oktobra 1962, ker je število kandidatov omejeno. Ostale informacije dobe zainteresirani v pisarni podružnice vsak četrtek od 16. do 18. ure in vsako nedeljo od 9. do 11. ure.

Razpis čevljarskega podjetja Mokronog

Upravni odbor Čevljarskega podjetja Mokronog razpisuje delovna mesta za

3 ČEVLJARSKO POMOČNIKE.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku.

Razpis za mesta pismonoš

Sprejememo več pismonoš za zaposlitev v Ljubljani in okolici. Samsko stanovanje je zagotovljeno.

Pogoj: dovršena osnovna šola in odslužena vojaščina. Pisemne ponudbe z življenjepisom dostavite na naslov: Osnovna PTT enota Ljubljana 1, Ljubljana, Copova 11.

Razpis licitacije

Na podlagi 46. in 47. člena Temejnega zakona o graditvi investicijskih objektov (Ur. list FLRJ št. 45/61) razpisuje podjetje »TRANSPORT«, Videm-Krško

I. JAVNO LICITACIJO

Za oddajo gradbenih in obrtniških del za gradnjo garaž v Vidmu-Krškem, Licitacija bo 15. oktobra 1962 v prostorih uprave podjetja v Vidmu-Krškem. Razpisna vsota za navedena dela znaša 12.970.000 din. Rok zgraditve garaž je 31. december 1962, a prizidka 1. junija.

VREME

od 4. do 14. oktobra Padavine z ohladitvijo pričakujemo okrog 6. in deloma okrog 13. oktobra. V ostalem suho oz. lepo vreme.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA TRBOVLJE-HRASTNIK, p. Trbovlje

sprejme

za jamske obrate Trbovlje, Hrasnik in Dol

VEČJE ŠTEVILO DELAVCEV

v starosti od 18 do 30 let

V poštev prihajajo le zdravstveno in fizično sposobni delavci z dostojno disciplino, ki je potrebna v rudarstvu. Nastop službe je mogoč takoj. Stanovanje je zagotovljeno v sodobno urejenih samskih domovih, prehrana pa v obratu družbene prehrane, ki posluje v sklopu rudnika.

Za disciplinirane in dela voljne delavce je zaposlitev stalnega značaja, saj ima rudnik glede na bogate premogovne zaloge za vrsto let zelo dobro perspektivo.

Vse morebitne kandidate vabimo, da se s potrebnimi dokumenti javijo v kadrovsko-socialnem sektorju na upravi rudnika v Trbovljah zaradi dokončnega dogovora.

KOMISIJA ZA SPREJEM IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ

NESREČE

TRČENJE V KOLONI

30. septembra je zagrebški avtobus na avtomobilski cesti pri Mirvicah napačno prehitel druga vozila. Pri tem je bil voznik Josip Jurković dokaj nepazljiv in je nenadoma spet zavil v kolono ter trčil v osebo, vozilo Staneta Lisca iz Novoga mesta, ki je potoval v Zagreb. - Škoda na vozilih je majhna.

VINJEN MOPEDISE V OSEBNI AVTOMOBIL

Zadnjega septembra je iz Zagreba proti Brezicam potoval z osebnim avtomobilom Martin Turk. Pri breziškem gradu je naprotil pripeljal mopedist Henrik Klemboš in se zaletel v avtomobil. Pri pregledu so ugotovili, da je Klemboš pil alkohol. Škoda na vozilih je za okrog 60.000 din.

NEPREVIDEN KOLESAR

V nedeljo se je po Cesti krških žrtev v Vidmu-Krškem peljal z motorjem Jože Suša. Pri hiši št. 32 je z dvorišča pripeljal kolesar Alojz Nemečar in se zaletel v motorista. Kolesar se je poškodoval po obrazu. Materialna škoda je majhna.

PD »BOHOR«, SENOVO prodaja

televizor RR TV 810

- Vse informacije pri
- Planinskemu društvu
- Senovo.

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

ŽIVILSKI KOMBINAT »ŽITO« LJUBLJANA

odda v najem

eno etažo skladišča v Novem mestu

(površina skladiščnega prostora 591 m²).

Interesenti naj se javijo v upravi kombinata v Ljubljani, Cufarjeva 2, telefon 33-573.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu - IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Miro Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 dinarjev - Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za izozemstvo 1800 dinarjev - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 606-11-3-24 - NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predaj 33 - TELEFON številka 127 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 5. OKTOBRA: 8.30 Zabavni kaledoskop - 9.25 Jutranji obisk pri Josephu Haydnu - 11.25 Petintrideset zabavnih minut - 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Dušan Terčelj: Delo v kleti po letošnji trgatvi - 13.30 Od arje do arje - 14.35 Krizem po Sloveniji - 15.30 Odmevi z Balkana - 17.45 Plesni karnet - 18.45 Iz naših kolektivov - 20.30 Jugoslovanske narodne - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 6. OKTOBRA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji - 9.25 Zabavna relata - 11.25 Izberite si svojega pevca - 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Jože Šilc: Pozna sitev ozimna, dognojevanje in posebnosti - 13.30 Niz orkestralnih

skladb - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.25 Spomini na Johanna Straussa - 17.05 Gremo v kino - 18.30 Pet popevk za pet pevcev - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 »Opatija 62« - 22.15 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 7. OKTOBRA: 8.00 Mladinska radijska igra: Zgodilo se je ob 12.40 - 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden - 10.00 Se pomnite, tovariši... - 11.30 Milenko Šober: Proizvajalci velikih motorjev - 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.30 Za našo vas - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavni orkester Werner Müller - 16.30 Melodije za nedeljsko popoldne - 17.05 Sportna nedelja - 20.00 Vaša pesem - vaša melodija - 22.15 Zabavni ansambli RTV Zagreb.

PONEDELJEK, 8. OKTOBRA:

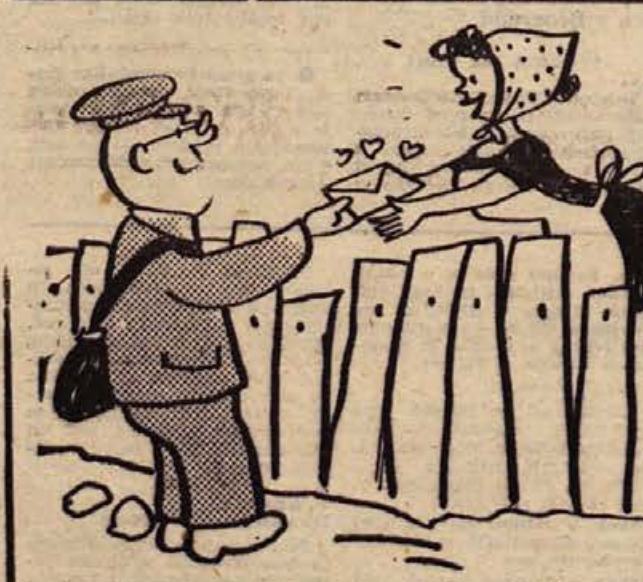
8.25 Zabavni kaledoskop - 8.53 Za mlade radovedneže - 9.25 Zabavni orkester Armand Bernard - 11.00 Državni simfonični orkester iz Bukarešte - 12.15 Kmetijski nasveti: dr. Franc Adamič: Pravilen izbor sadnih vrst in sort za intenzivne sadovnjake - 13.40 Sopranistka Anice Čepe - 14.06 Glasbeni omnibus - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 17.05 Arija skozi stoletja - 18.10 Prvi večerni ples - 20.00 Koncert orkestra Slovenske filharmonije - 22.15 Za romantično razpoloženje.

TOREK, 9. OKTOBRA: 8.25 Zabavni kaledoskop - 11.00 Soplek Lipovskih skladb - 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Gvido Fajdiga: Čas zadnje košnje lucerne - 13.30 Verdijeve melodije - 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov - 15.30 V terek na sveterje - 17.05 Pri dunajskih klasikih... - 18.10 Vaš plesni karnet - 20.00 Prijubljeni pevci zabavne glasbe - 22.15 Griegov večer.

SREDA, 10. OKTOBRA:

8.05 Orkestralna matineja - 9.25 Havajske melodije - 11.25 Odlomki iz oper hrvaških skladateljev - 12.15 Kmetijski nasveti: Franc Cimermar: Kakšno stojišče ustreza čebelarim pozimi - 13.30 Straussove melodije - 14.35 V tritretinskem taktu - 15.20 Poje komorni zbor RTV Beograd - 17.05 Soferjem na poti - 18.45 Ljudski parlament - 20.00 Pojoči mozaik - 21.00 Igrajo vam zabavni orkestri.

ČETRTEK, 11. OKTOBRA: 8.00 Majhen koncert domače glasbe - 8.30 Zabavni kaledoskop - 9.25 Od tu in tam iz opernega sveta - 11.30 Iz filmov in glasbenih revij - 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Tone Simončič: Kooperacija v prašičereji - 13.30 Dva ruska skladatelja s konca stoletja - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.25 Iz opere »Snegu-ročka« - 17.05 Koncerti po želji - 15.25 Iz opere »Snegunut turizma in melodij - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Sodobna finska lirika.

VESELEGA IN ZADOVOLJNEGA LICA

za sprejmete, ko se pokaže pri vas. Večkrat ko pride, toliko raje ga imate. Toda tudi vaš pismonoša ni brez skrbi! Lahko pa mu jih olajšate: pripravite že danes 450 dinarjev za polletno naročnino DOLENJSKEGA LISTA, ko vas bo prihodnje dni obiskal!